Burgundok is, a' kik ugy azelőtt Galliába a' Konstantinápolyi üldözés helyett, ha hitök terjedt, nemelyek karoffag által terjedett, — és bé vették egyéb politicai egyéb hóttekket, — Clodovéus ugy tett volt fogadást a' Szliptiuél esett ütközet az Alemannok ellen, hogy ha nyér meg keresztelkedik. A mint hogy a nyert ütközet után Remigiussal meg is keresztelteté magát és sereguek is nagy részét, az Alanok Vandalok Svévek hogy kettőek kettőé nem tudják, de már ebben a' Századbe azok voltak, még pig Afrikában sok. Irlandiába a' V. Századba mint az ostodosia, a' hová Pilatus küldötte el Crucifixum pusztól pattyátát a' kinek barlangjában az Irlandusok máig is buttuv jósai mennek.

A. A második Századig való terjedésről keveset tudunk, ennek irták a' Historicusok, hogy Justinusa alatt az Abaigusok Szárnyasok sokat több mások hitre tettek, de kik azok nem tudják bizonyosan. Némelyek a' Magyarok elének tették, és a' Caspium Tenger mellé helyheztették, mert egy ebből helyet nem találhatnak. Új népek jönek meg ismét ebbe a' Századba Italiába, Ezek a' Longobárdusok, V. kik nyomják az Ost Gothusokat, és 568-ik Euthárid nevű Királyokkal együtt meg keresztelkednek. Britanniába pig azon Század végén, megfordul a' Keresztség, de hihetőbben a 6-ik Századba még el marad volt a' K. vallás, talám Galliából. — A segítségül hivott Angelek is szaporodnak pogányságban Britanniát; azonban volnak kik a' pogány vallást helyre állítják V. a' K. vallást kiirtják, mely meg is lett. Bertha nevű Királynéjok az Anglusok volt nagyon buzgó volt a' K. vallás terjesztésében, és éppen a' N. Gergelytől Barátokat kért ki, hogy tőlyát ki vihesse. Ezek Gergely Romából egy Papi Patriarchát, t. i. AO. Benedek rendes Barátot, kiknek fejek volt egy Augustinus nevű 596-ban

Midőn a' dolog jól folyna egy nem vált történet meg változtatja, t. i. A Vallás tanosolta vonták volt némely hitet a' hadek ellen magokat. Azok a' régi hitek közül valók voltak és most oda jöttek Kői vallást nem akarták bé venni, mivel abb uj szokások, uj nevek voltak bé elegyítve, mel jétől a' V. Századig semmit sem tudtak, kinek az o és uj hitek közöd hasonlás lett a' melyből egy részeretet nad ütközetik magát a' mely a' jövő Századba hegyezkedett.

Egy nyeresége vagyon ebb a Századnak az A. K. E hónak, t. i. az üldözést ellene meg tevedtek. A Persa Cosroes Király üldözte ugyan a' hitet, de nem a vallást hanem azért hogy a' Constantinápolyi Udvarral nékem sö vetkezett ellene. A Vallás keverékből állott. Az akkori idő nek Apostolai csak azt kivánták hogy a' Krisztust valyák Imádják, ne áldozzanak, s némely formulákat meg tanulnak tanak ők vélek. —

Intze Simonyi

Eötvös Augustus nagystagánál Locken pag 98. Cap. 94: Kirchenl Lul 371. 32 2

pag 6. Micst nevezetty a Világ történetei között a X^t Századot. 1^s Egy l: Hölle
tes 66 ek tudományt hozott világra az ő világim jövetelével 2^s A Zsi.
vanyrajt Superstitust pogányok sidok közt el kürlette. 3^s Istenhez felszán
tunkhoz Celtsünkhez közelségünkre nagyitotta. 4^s A Világot négy változta
5^s Uj idö számlálást Aerát Gyochat kezdette. Historicusok pál. Dionys.
Exiguus P.C. 540. vid Ludo Ledie. Lul 371. 32.

K 9. K. 30

A' Keresztény Vallásnak, és az A. sz. E. hárnak Historiája.

Egy nagy folyó vizének valaki ha első eredetire vissza menni akarna,
midön a forráshoz közelednek a tövekedhetne semmiben, hogy mellyikét tar-
sa: kiválónak, midön itt is amott is a' kis forrás talál egy nagy folyóvizet
találni kezdette már a' 18^ik századnak való végén a' Kr. vallás
vizében is: de ha ma eredetében akarjuk fel keresni a' dolt belé elegyes-
dett véletlenekből, mint valamely belé haladó folyamatok tekintsük végbe
a' dolgot. A' valóságos eredeti kis forrásnál állyunk közel hozzá tekintsük
hogy a' kinek a' vezető fonal alig tudatos meg nyugtatni. De jól esik
lelkünknek az öregnek, ha annak a' fájával irányító által el fáradva a' multnak
ki pihenhessük magát, mellyel midön az még csak egy más fenn kis volna folyó
ja tudatában gyermek korában szemeivel most az élet esztendeji tudályá
ki kerjedett ágaban, gyönyörködik a' vajha ismerő madarak vagy hangi
tsátalanban a' melyek kitelelnek akarják a' terentőt, a' tó tükre tamasztadott
tegével dagadt, hogy az ő fiaival ezt a' vidámitto élő-fák elő állitatta.
Legyen szabad a' Kr. Vallást is így gondolni: ez is elsőben egy kis dad mag
volt: de által hamar Ur ágak származtak belőlle ki, melyek által ugyan sellő
fenn ki terjedett elő fává lett hogy más ma sok országokat is tartományo
kat feden ágaival, és az alatta valók a' nyomdaság terhe alatt könyebbségen
az örömbe meg elegedtek, van édes reménység mind a' kettőben sellyen vigasztalás
nyujt: hálá adó ennek bátsánnak a' halandók a' halhatatlanhoz, hogy ő nekik
ugyan jó tevő vallást jutatt volt régtében s fel serkennek az Ini Gondviselés
nek vizsgálására, hogy jobban tudakhassák kötelességeket. Credetébe venni,
leisebb, mostani Nagyságos voltában pemlélvén a' Kr. Vallást a' Kr. Históri
ás örömmel foglalhatja magát; mi is hát egész örömmel tudakozunk a' vil
ágtudásra, társul meg az a' vallást a' Kr. társaságával együtt, mint eredett,
mint keresztedett, és ma mint kinyed.

Nem tsálom ennélfogva a' vallásnak bizonságos Historiájában, a' mely
nemi az Emberiség historiájával azt a' részét, a' mely elő adná a' fő való,
gyról való gondolatok eredetét, mivoltát, változásait, és be folyásait,

az ez

az emberek közöttt azoktal a' történetekkel egyetemben, mellyek[el] igaz[ol]
tak az emberek ez a' fő velosagot magokk meg nyerni
Q: Mitsoda hasznai? [illegible] folfele hajnalt ereu vallás kö[zö]ttseiről történetjeinek közöttt állás
[illegible] ket, itt lehetne az emberi elmét a leg foutosabb okokról meg esmer
[illegible] nikiről dolgoznak fundamentum[illegible] ereu tárgy-körül, itt esmeretes meg fa va
[illegible] lásnak hasznait, mellyek nagy fülsége vagyon ára az emberi Neuezetek
[illegible] pendelhetnek, azt a különös kü folyást, mely vagyon a vallásnak az er
[illegible] be, Nyelvbe Törvényekbe, igazgatásokba, Judomanyokba Mesterségekbe a
[illegible] Zetes gazdaságaba, vagy fegyverségében, s meg fordítva ezekből is Nyelv
[illegible] bé folyások vagyon a vallásba: itt lehetne ki puhatolni a vallásos
[illegible] dolatokat és az Istenni tiszteletek olaszok külömbségeit a' földön, és a
[illegible] el folfele lövésünek ki fejlödéseit. Itt lehetne sok találmanyo
[illegible] ádni a vallások nagyobb részébe való gondolatatok fajmaiásából, A
[illegible] ságára is egy darabra Nézve.

Q: Mi[illegible] ner kép egy illy tökön fejezi Historia?

De ez a' historia meg nem tsekeredett munkája leme; mert a' földnek
[illegible] hani lakosait ebben a' tekintetben eleggé nem esmérjük, s a' régi és ú
[illegible] mig leghelyebb. Nemely vallások egészben oda tellek, más[illegible] mintsenek
[illegible] lelenteto táblák, a' vagy tsak kétkedö tudositások is, a' régi, és uj vég
[illegible] tud ok, az egyes vallások és Istenni tiszteletek körül a' magok gondol
[illegible] dat hamar lehet fövén abba a' mi látunk, avagy hallunk: ö[illegible]ne has
[illegible] tsászt lépnek a' közöttt a' mi idegen, és a' nu[illegible]ra vallók; ezekből kön
[illegible] ereseket tsinálnak, és tselekedetek igaz, és nem igaz fundamentomból
[illegible] ford támalás, vállalásokat, vagy tedvességet igyekeznek szerezni. Ime
[illegible] a' vallásnak közönséges historiája a' fellebb forgott értelem szerént, nem le
[illegible] hogy jól fülljen-ki.

Q: Mi jobb hasznai a' Hist.?

Bátorságosabb annal állítni vagy tsak egy vallásnak históriáját
[illegible] eresztési, vagy a' legvégsőbb és egy más[illegible] attyafiai vallásokban t
[illegible] tani magát, mitis abból a' fellett tudományból tsak egyet választ
[illegible] a' Kr. Vallásnak, és Igazságnak historiájáról, ez is el foglalhat egy
[illegible] kes Könyvtárakban tsak a' legvégsőbb pontokra figyelnünk.: Ez pon
[illegible] xa függesztjük mindenikor szemeinket.

Az esmeretes világ állapattya a' Jesus meg jövetelekor.

Augustus Octaviánus Császár parantsol vala Europának
[illegible] tam

bon Afrikában, a' legvégsőbb határokon, a' meg ölettetett Julius Cäsar
nak mintegy 43 esztendöt Követtlenül a' Kr. és Pétel is mintegy 3000 – 12 esz
tendö a' Persiától 166ig a Macedoniaiaktól függetsenül a' Kr. e 167 esz
tendövel a' Modini Papnak Mathathiásnak 5 fiai, Judás Maccabeus, Jonáthán
Jonáthán és Simon hadakoztak s meg is nyerték. A' Hirkanus Janos
a' Simon fia a' Syriától alól le vette Sido országot, Dumaát megho
dolta, meg hódolta Samariát is; a' Hircanus Janos fia I. Aristobo
lus Király tiztséget vett magára mint egy 100 esztendövel a' Kr. e.
a' fordán Napkelet részén Peraeában meg hódolta Itureát v. Auraniszt
vidéket a' Successora is az örökös Alexander Jannaeus nagyobbik
fiai a' fő Pap Hirkanus, és a' Király II Aristobolus az elnyomott
Salomenak halála után öszve veszneh, hogy mellyik légyen a' Király, ebből
Aristobulus volt a' győzedelmes s Hirkanus el futott Aretas hoz az
Arabs Királyhoz segítségért, a' melyre a' vasas Dumaei Antipater
a' hagy Heródes apja tanátsolta. Pompejus éppen akkor Armeniában
volt győzedelmes ellen meg halva az Assyriai vészedésért s Babylon
a' Kr. e: ada által Demetrius Scaurus követtjét, en Aristobulusnak ítélli
a' Királyságot; hanem Pompejus is arra jövén haza Hircanusnak
adta a' Királyságot: de ádott vetett Jeruzsalemre, Sido országon megné,
mely vár akkor el vett. Aristobulust pedig fiaival Saudorral, és
Antigonussal Romába vitte fogva; így lett leg elsőben Sido ország győ
zővé annak a' Romaiak által járt tól M. Crassus 54 esztendövel
a' Kr. előtt a' Parthusok ellen menvén Sido országon menvén keresztül
s a' Jeruzsálemi templom kincseit fel-palotsa; kirablott annak sok
csai, és Pompejus előtt a' had s a' Pharsaliai had meg esett
Fehérett Cäsar Egyiptomba, s ottan Antipatert a' nagy Herodes anyja
felől Aristobulust Cäsárnak a' Kr. előtt 47 esztendövel, az alatt Aristobulus
mérgel meg ölettetett, a' fiának Sandornak feje vétetett. Antigo
nus Samnis Lenn tehetett Hircanus ellen, ezért Cäsar meg erősítette
a' Papságban, és az emlitett Antipatert Cornegyenek adta mellyé
Cäsár; az Antipater fő törekedése vala, hogy az ádót hajtassa fel
és administrálja, s Sido országot tartsa tenyészében. Az Antipa
ter

Q. Mit ammit hasznai?

an emberek közöttt arollat a' történetekkel egyetemben, mellyekkel ipar-
tab az emberek ész a' jó valosagot magok meg nyerni
lodni, sőt lehetne az emberi elmeknek hiuságait, sőt a' rossz
lelkek, ill lehetne az emberi elmeknek hiuságait, sőt a' rossz
milliod dolgaratt fáradnunk ezen tárgyról, ész esmeretek
lásnak hasznai, mellyek nagy fontossága vagyon aro a' emberi Nemzetnek
feuelhetnök az a' különös ki folyást, mely vagyon a' vallásnak az e
be, nyelvbe történetibe, igazgatásába, Judomanyába Mesterségekbe a'
részek gondviselésébe, vagy segítségében, és meg fordítva ezek ki fejlo
be folyások vagyon a' vallásba: ész lehetne ki puhatolni a' vallásnak
dolatokat és az Isteni tiszteletnek alakjait különbségeit a' Pogányok és a'
el sőfele divségjeinek ki fejlődéseit. Ész lehetne sőt talalmanyok
aladni a vallásnak nagyobb részibe való gondolatatok, haimarásaik, a
fiságára és befolyásaira nézve.

Q. Mien nev hér egy illy tudomány

De ez a' historia meg mérhetetlen munkajú leme; mert a' fold nek
tani magát, mitis abból a' fellett tudományból csak egyet választ
a' h. vallásnak, és Társaságnak historiajára, ez is el foglalhat egy
kot Könyvekre csak a' legelsőbb pontokra figyelmezzünk. Ez pon

Az esmeretet világ állapotja a' Jesus meg jelenésekor

Augustus Octavianus Izsiás prorantsal vala Europának

bau

Afrikában, a' legerősebb sáskamányokban, a' meg ölettet Julius Cäsar
nak mintegy 43 esztendőt Születésem a' h. és Sidoi mivelésünk 4000-ik esz-
tendőben a Perzsiától 162ig a Macedoniaiaktól függetlenül a' h. e 167ik esz-
tendőben a Modini Joannak Mathathiasnak 5 fiai, Judas Maccabeus, Modin erat
Jonathán és Simon hadakoztak s meg is nyertek. A' Hirkanus Janos Vicus Judæ
a' Simon fia a' Sirusból alol le vette Sido országot, Damaar megho- Vid. Cell. Geo
dolta, meg tudta Samariát is; a' Hircanus Janos fia l. Aristobo
lus kir állti tiszteletet vett magára mint egy 100 esztendőre a' h. e.
a' Jordán Napolyi részén Peraeában meg tudta Itureat v. Auraniát
utáma a' Successora is az első Jannaus Sandornak voradtanakvala
lis fiai a' fő Pap Hirkanus, és a' király II Aristobulus az elnyomtt
Sálomenak halála után öszve vesznek, hogy melyik légyen a' király, ebből
Aristobulus volt a' győzedelmes s Hirkanus el futott Aretas Hz az
Arabs királyhoz segítségért, a' melyre a' vasap Damaari Antipater
a' nagy Heródes apja tanácsolta. Pompejus éppen akkor Armeniab
vala Tigranes ellen, meg halla az elnyomtak vélekedését s Zsidea
a' h. e: ada tudtára Scaurus Követtjét, ez Aristobulusnak ítélli
a' királyságot; hanem Pompejus is arra jövén haza Hircanusnak
adta a' királyságot, de adót vetett Jerusalemre, Sido országon négyé,
mely városokat el vett. Aristobulust pedig két fiaival Laudorral és
Antigonusszal Romaba vitte fogva, így lett be elsőben Sido országnak
gyó: azután a' Romaiak ezzá járták M. Crassus 54 esztendővel
a' Xt előtt a' Parthusok ellen menven Sido országon menvén keresztül
s a' Jerusálemi Templom kincseit fel-palolta; ki-ülette annak ajtaját
Cesar, és Pompejus előtt a' had s a' Pharsalusi had meg esvén
Peleti Cesar Egyiptomba, s ekkor Antipater a' nagy Heródes anja
Sokat segített Cesárnak a' XI előtt 47 esztendőben, az alatt Aristobulus
meg egyet meg ölettek, a' fiját az Laudornak fejét vétették. Antigo-
nus saját kezével tehetett Hircanus ellen, sőt Cesar meg erősítette
a' Papságban, és az említett Antipatert Correctornak adta mellé
Cesár; az Antipater fő törekedése a' volt, hogy az adót hasítsa fel
és administrálja, s Sido országot varrta fényében. Az Antipa-
ter

Ers fiais ő nagy emberelle lettre Cesár. Heródesre Galliából birta-
-Khasaelbe Jerusalemes.

13. Hirkha a Nagy Herodes fiai fejedelmei

Cesár meg ölteh 43 esztendő a' K. E. Brutus, és Cassius, a' mely halál
-ukkan löveldezett a' Philippi mezein esett ütközet Brutus, és Cassius
-ellen Cassius-tól a' Zsidoknak 700 Talentumokat Zsidó egyszer
paser által a' kis azsiai bevett ajtók fiai alatt egy Malthusnevű
Zsidó meg ölt, a' mely Zsidót a' Heródes Erzsébet Cassiust ő meg ölette
A' Ravasz Heródes a' fő Papot Hyrcanust vitelmende Antigo-
nus ellen, a' mely hűségéért a' maga unokaját a Mariámnak Hero
-desnek adta feleségül.

Brutus, és Cassius meg győzettetvén 41ben K. e. + Antoniusnak pau
+ Antonius nek Asia Octavianus Augustusnak Europa lett. solcsok a' Zsidok Heródes ellen, hogy Királyi pararsnak vett ostra
gának; de a' Zsidok nem akarnak hogy semmi Jeruzsálemben, sőt Heródes
ittsével Khasaelnek Pettarchanak Jeruzsálemben, Antoni
Olop országban horda menyen, Antigonus, az Aristobolus fia a' Par
solaus nagy igéretekkel segítségül hívja, s magát Zsidó királynak kiál
ti; Heródes Egyiptomba szalad, onnan Olop országban Khasaelt a'
Parthusal meg ölik, Hircanust fogva elvivék a' Parthusokhoz, a' kik
Antigonus a' fülét le vágták, hogy Papi ne lehessen többé, Heródesnál
nyira vivék a' dolgot, hogy 40. esztendőre a' K. e. Antonius, és Octavius a'
Jeruzsálemi Zsidó országi királynak tették, az után 3. esztendőre olyan fel
Triumvirátus lett volt. zendülés volt Heródes, hogy a' Cassius Syriai Proconsul segítsé
gével Jeruzsálemet meg vette Antigonus fogságra esett, és Anto
nius Antiochiában meg ölette, a' Heródes Erzsébet; s' ezzel Zsidó
ország volt ságok által 37 esztendőre. Sok
hogy ők annak utánna a' Makabeusok családjait kiirtották, hogy
Jeruzsálemben bátorságban lehessen, a' Jeleségét Mariámnét Erzsébet Aris
tobulust az Asszony testvérét tette Fő Papnak, a' kis egy hatásra
ban annak utánna bé fogadott Octavius Cesár Actiánál, meg
győzvén Antoniust a' XLV e. 31 esztendőben Heródes Octaviusnak hízelkü
meg is nyerte tetvén, egy hogy Minden vad el lehet fogatattanak

Volt ab

volnak, az ifjat Hyrcanust is meg ölette, a' maga feleségét is
Mariámnét. S midőn Nagy fellyebb egy Compétitortól is, az Augustus Cs.
hajt tiszteletére Theatrumot épittetett Sós oszlopait is emelletett
Erősségeket épittetett Zsidó országban, Samariát Sebastiával nevezte
Jeruzsálembe pompás vezetékeket épittetett, hogy a' Zsidókat meg
nyerhesse magának Pompás Templomot kezdett építeni 20 esztendőllel
a' K. e. melynek építtésében 9 esztendő töltött így járott el annak
10 esztendőre, mely 37. evvel kezdődött.

A' Keresztény Anyaszent Egyház Historiája

1ső Nagy Szakasz.

Egy Szétes Tenger az a'melyre ma indulunk.— Ut mutatók sokan voltak és vagynak, de még is az el téreje„dés könyen meg eshetik— Mert a'mit egy Romai trô„dott volt a'Romai Birodalomról, hogy soha is olyan ki„tsiny terjedetből olyan szétes el terjedésü Birodalom elé nem állott — az igaz az Keresztény Vallásról, — Soha a'Vi„lág olyan éktre vehetetlen Revolutiobol, mint volt a'Val„lásnak első kezdete, több változásokat nem érzett.— A Jerusálem el romlása előtt 70. esztendőkkel a'Jor„dán melléett állott elé a'K. Vallás, és már 15 századot el folyása alatt a'földnek esmeretesebb részeire* el ha„tott nem csak, hanem a'szerint a'mint szelíd, ugy üldözö volt, Monumentumokat emelt dicsöretire vagy gyalázat Tyára magának—

Egy ilyen ki terjedésü Historia ez, a'melyet ma el fogadunk, olyan rövid idö alatt a'mennyire van szorítva Esmerésünk— Mindent meg nem láthatunk, a'Historiának nem is tárgyai minden apróságok mert az emlékezet„et nagyon meg terhelné —.

Két Pontra függesztjük mindenkor szemeinket— a'Tudományra melyet tanitt a'K. Vallás, annak sok féle formáira, melyeket váltott, az idö, hely körülál állás és az emberek Temperamentumok szerint.

Az Emberekre a'kiket tanittatott, azokat ellene hötésekre, egy mástol való függésekre, és ebben sellett sok féle változásokra egy szóval a'K. Társaságra. Igy— hát az A.Ch. E. Ház Historiája hitelest elö bocsátása a'K. Vallás, és Társaság eredetének, növekedésének

és azoknak

† Eutropius

*N.B. Ha a' Föld golyóbis sán lévö Világokat meg„vizsgáljuk igy találjuk Ha a'nevezett Sorosi 30. egyenlö részre osz„tatnak, azok közül 19/30 részt Pogány 6/30 Ma„humedánus. 5/30 Keresztyén Emlék jel 3/30 Catholicus és Protestans 3/30 Zsidó Vallásban élt Religio.

Sy Hány nevezetes pontok vagynak ezen Historiában

6y Mi hát az A.Ch.E. Ház Historiája

és azolta eddigi nevezetesebb változásokig.

7.) Mit a' hasznai egy ilyen Historiának tőlünk fogva fogjon?

Minthogy ez a' Historia a' l. nevezetesebb Vallásokat [illegible] együtt meg pedig olyanoknak, a' melynek mint követői vagy mellőzni nem [illegible] a' mellett a' Tudományokat sok felől ágaik folyt be. A' Politica Historiában nagy be elegyedve vagyon, kivált mineműnemű az Uralkodok be vettek ez a' Vallásnak állapottyában lehet gyakran a' Tudományok fel emeltetését vagy le esését meg ítélni.

A' Törvényekre Tudománya is sok világosságot a' Vallásból fejtett meg, sőt még a' Statistika is vészen ennek némely sugárokat.

8.) Mi haszna van a' Theologusnak ebből nézve?

Külön tekintetet fordítsunk a' Theologusnak; mert ebben a' Historiában találja fel az utat mely a' forrásra vezet, melyből meríthet ennek l. tisztább ismeretét, igaz szépségét, meltóságát, jól tévő erejét által láttya, oltalmazhattya a' Méltatlan és részre hajlo vádok ellen erősségét fel mutatni meg ítélheti, ez formálhattya a' Nép Tanítóit. Bőlcsességet önthet beléje, és maga mértékét lészi, mit le fedve láttya azokat a' Vezérdelmeket, melyek szá[illegible]tal, egynek vak tévedéséből, rendes ki nevetéséből, mely sokszor tsinált Vallás Ellenségeinek és Phra[illegible]sait el hitetéséből, mely ellen a' bolond burgoság, fellyebbvalóság, Fanatismus, v. Bigottismus járagtak —.

Külsőleg hát erre nézve hogy jobb rendel menhessünk bizonyos nyugvó pontokat tehessünk, a' hol minden tanúmányunkat el faraszthassuk, ki fölött hevessük magunkat és vissza nem hevessük, az egyszer el jött Ultra, Ab irato a' pontokat sok tüntetésből szokták valóstanni, mindenütt a maga alapjára [illegible] — Mi illyen rendel megyünk —.

Négy [illegible]

9.) Hány Periodusokra oszlik?

Négy nagy szakaszt vehetünk fel, melyek mind a' 18. szakaszt magokban foglalyaják

I.e A' Történet születésétől a' Mónostorok nyugvó 325. esztendőig.

Ebben a' szakaszban a' K. Vallás nagy részint a' maga Tisztaságában meg maradott, a' mely Ereznelségek be jöttek még a' tiszta forrásból meg nem vesztegtetődtek, sőmyen meg fejtatodtak, s a' vezérdelmek, a' melyek tanodaival a' Történetet ki fejtették.

2ik Monostorlakóktól a' N. Károly idejéig 325.től a' 800ig

Ebben az Emberi indulatoktól szakasztott meg hódolt a' Vallásnak méltósága — Most nagyobb lévén a' tér terjedés, nevesebb volt a' félelem — a' sok Ceremoniák be tsempészülő külső fény meg vakította a' szemeket, a' Valóság ezért vele, a' magános élet nagyra be tsúfoltatott — A' Népek Tisztelete be tsuszott, sok monstrumok lettek — Erezmények [illegible] támodtak — Áldozások — melyek által a' Mahumed Fanatismussa, és a' Tiberis mellett való hatalom magas Polcra hágtak —.

3ik A' harmadik szakasz N. Károlytól Luthertz 800tól 1520ig —.

Ebben a' K. Vallás, és Társaság sülyedésnek és szabadon egészen egy Autoritás nélkül Papnak hatalmától függett. Be elegyedett a' Vallás a' Politicumba a' sok Decretalok Commentumok — Keresztes Hadak — Ugyan sírok emeltenek —

Nagy

† Pápai Levelek végzései vagy Decretalesek in Magyarország Lexicon.

nagy sebeket ejtettek, mert a' R. Vallást vak a' Papok
Vallása lett — A Scholasticusok, a' kik orvaslani tálloz
tak, a' Speculatiojokkal meg többet árúltak, a' mint Sub
stantiato bé jött — . a' Valdus hivetői a' Huszitak, Wic
fistak igyekeztek jobbittani. Sőt némely Concilium ok
de Reves elő menetellel, mig az Ottoman járma a' Nag
fieleti Elmét egéchszen jobbágyává tette.

IVik Ez a' Határ Luthertől Kezdődik és j
a' mi időnkig. 1520tól 1800ig

Ebben a' R. Vallást Kezdette, Luther, Melanchton, Zwingli
mások által el vakitett Népek nyitva nyerni. — Sok Törvé
nyek, Hadat égyenesek a' R. et. H. E. Hiától vak el
hadást meg erősitették, és meg tanultak sokat az Euab
rel, mennyi jót lehet várni a' Vallástol, milyen Revés be
hatmáltak, és milyen sok Ert toldaléjai voltak ah
hőttetve. —.

Ezt az el osztást a' dolog tehetsége hozta, így magá
de még is mivel ezek egy hasonban igen nagy Határ
mindenik határokba tétettek még appropb nyugvo Po
tat, hogy az elegyes dolgok inkább meg különböztes
és az egéchről tisztább légyen az elmélet —.

Eö Felsőb Maltyás Uramat tellyes jussoló pont
a' mely Deákul vagyon ilyen Titul alatt Joan. Mat
Selmetzi Hist. Prof. Historiae Pelagicae &. Ecclesi
Ord. Piaristarum 1786. a' ki bővebben alatta olva
mi, Mosehemius Lőrinc Uramat mind a' Gustus mat
mind bővségére nézve a' Hivatalnak eleget tészen
Könyv vala ilyen Titulatalb. Joh. Laur. Mosheimii Ar

Georgiá

Georgii Aug. Cancell. Imst. Hist. Eccles. Autoris
et Lectionis Libri 4ti Helmstadii 1755. Rövid Hosszu
Könyvek közöll jo Tudositmus Uraim, a' Kémetek közöll
Spitler, gyönyör tudo és tanult, mint hogy Politicai te
kintettel irta 1791. Haute a' Helmstadtai Theol.
Prof. ujjabb és jo 1795. esztet azért emlitlem hogy
a' Piarok szorgalmatossagnak legyen mibenn gyakorolja
magát, külömb Minden nyugovo Pontmál a' forrásokat
fel nyitom, hogy ha tudot ezutan is Modja s alkalmatya
lészen bővebben is meritheszen.

Ide Határ.

A Krisztus születésétől Honstán.
Ennekig 325 Esztend.

Ebben a' határban lévén eredete a' Vallásnak mi
leppen fejtódöt ki, és volt mig a' Kor és az Apostolok is
élte egy külön Periodust tehet. Eppen ezért két felé
osztjuk ezt a' nagy határt.

I.ső/ A Krisztustol Jerusálem e bontásáig vagy
az Apostolok nagy részént esett halálo
zig 70. Esztendo.

II.ső/ A Jerusalem el rontásától a' Nicéai
Synodig v. a' N. Honstantinusig ab anno
70. ad 325. és így 255. Esztendo

A. Kezdjük hát a' Krisztuson elsőb az Apostolok halálolig

A Felyebb emlitett Két pontokat el ne ve
gyessük semmi elől. A Vallás lészen az első. Meg
vizsgáljuk annak külső és belső porúzzját. be hová
sa modját

10.) Az elsőbb határ hány apostoli halálig oszlyuk?

sa modját, ~. A Jésustnak és az Apostolok'tse a' Pogá
való forgolodásokat, Érdemeket ~. Akutáu a' Társaság
nérve mitsoda rendelésel és hivatalok tellek meg
kütyük ~. Mind ezekre a' Tárgyakra nézve 1. külön
sebb irok az Uj Testamentom troi, a' kit a' Jésussal
együtt voltak, őket hallották ~. Ott lehet találni am
a' nagy Személynek életét ~. a' nevezetesebb darabok
és a' Vallásnak részei, nem tészuek ugyan ezek elég
a' Tudakozódo kivánságnak, és ugyan azért sok Tradi
ottal, Példa egyellel, akadák a' Jésustnak, és Bará
taival Historiáit ki potolni, melyekről alább látn
Jogunk maga a' Jésus semmit nem ir ~. Az.

Jső Tárgy a' Vallás Erre nézve ebb az elsőbb
pedoduban ezeket vizsgályuk meg.

a. Az időt melyb a' Vallás kezdője élete
b. Be hozása modjai az Uj Vallásnak.
c. Mennyire terjesztette a' Jésus.
d. Mennyire az Apostolok
e. Mit segitettek és akadályoztattak
f. Tulajdonai a' Vallásnak.
g. Változásai v. Hozzátsiai.
h. Az Istenni tisztelet modja.

a ~ Az időt a' mi illeti melyben a' K. Vallás Szerző
Jézus élete meg határozni nem tudjuk, és igy az Uj Valla
nak is, valosagos kezdetét nem ~. Ket Kronologiai
tunnunk vagyon, de ninnd a' kettő sok a' bizonytalan
az elsö

az elsö vagyon Matth. 2. 1. Hogy születése Bethlehemben
Juda Tartományának Városában Herodes Király idejében.
a' Más vagyon Lukátsnál 2. 12. Mikor Augustus Cső.
Tart. Patentsolatot adott volna ki, hogy minden egész
Föld bé irattassék, a' Midőn Cyrenius Syriának Prést tartó
volna, és vagyon Lukátsn. 3. 1. Tiberius Császár bir
almának 15 Esztendejében, mikor Judeában Pilát
tartó volna Pontius Pilatus, és Galileának Negye
ses Fejedelme Herodes ~. Istenének Predig. es Trak
tomitsnek azo allyasia Fiepi, és Abilene Tartomá
nyának Lisanias, Keresztelo Jánost ~. és a' 72. Vers
Jésust pedig Kerek vala mint egy 30 Esztendős lenni
midőn meg keresztelkedék N. Jánostol. az egész Chro
nologia igy kötetik egybe

Augustus Cesárnak a' mint a' Historia
irónyitsa uralkodott 56 Esztendőket, nékie nőtvér
Gyerek helyébe Tiberius ennek 15ik Esztendejében
Keresztelkedett meg a' Jésus, a' ki akkor 30 Esztendős
dős volt ~. és igy az Augustus Uralkodásából el
kell venni meg 15. Esztendőt hogy ki telyék a'
Jésus 30 Esztendeje ~. Esett pedig a' Jésus
születése ezek az Augustus Uralkodásának 41.
Esztendejére, ez meg egyezik a' Herodes Uralkodásá
nak utolsó az az 37. Esztendejével ~ ez igy elég
hiztának tartsuk de a' kettőségek ezek

Nem tudjuk a' Tiberius 15 Esztendejének
elein

14, deest.

15, Mitsoda darabok
ból hozzátsi ki a' Kiyjü
leése idejére

16, Mikor ~ jö ki
Ebből bizonyos ~

elejéu v. végéu Prodiealloto é K. Jánosat az se, h
az ő Prodiealása ás a Jésus meg Keresztelkedé
közöt Mennyi idő folyt el, mert hogy Esztendő tölt
na el a' két Hypothesis, Lukáts is a' Jésus 30
teudeit csak mint egy mondja, t. az kéredés a' Tibe
15 Esztendejéi kot kezdi számálni, Augustus uta
mintsáját, v. az első 15. Esztendőtől, a' midőn Tibu
hatalommal volt el küldve v. mert mind a kettő
számálnak v.

Es a' Jésus születésétől való számalás esmeretes
volt a' 7. századig ekkor a' Romai Abbás Dionysius
nevű be hozta számára az ő Computussa a' 1. Mbádo
volt is mindazonáltal elterjedt tette v. Vekik Keresz
mal a' V. T. U. a' A. esztendőt K. V. utáu a'
esztendőt a' Jésus születése Epochájának, de ki
6. ki nyolcnál elébb téchi a' mint Talberer Ursin
Chronologiájáb, Az egész dolog Hypothesis. A Ch
nologiával csak ugy tesznek mint a' Városi órával
ha az nem jól jár is a' Zsebbeli órához azután igy
tyuk v. Igy mi is a' bé vett számalást meg tartyu
ha hibás is.

Még bajosabb Kérdés meg határoznii mitsoda
Holdnapba és mitsoda Napon született a' Jésus
egész dolog egy gyenge labon épült tradítio t. i.
második Karban a Basilidianus Hereticus
a' Jésus születését Jan 6an tették ezen meg

olbol

17., Kinek számálá-
sa vétetik bé?

Ns Dionysius Exiguus
m. h. 540 vid Lido.
cat. Buda Pud Veszp
pag. 565. azt irja
m. h. 536 előtt, mind
a' kettő a 6ik nem a
7ik Századb.

18., Mellyik holnapb
és Napon születésének
Jés.

ezenolbol, mivel azt erősitették, hogy azokat a' Conscriptio
is Tabellákat melyeket Cyrenius Quirinus a' Syriai Fiscal
sára az Augustus Császár parancsolattyára készitett
sidó Országról is meg találták, és azokbol az adatokbol ugy
ő ki, hogy az emlitett Napon született Bethlehembe
az a' talált Conscriptio csak közönséges.

A K. Nyugotiak által tettek Xber 25re a' mint hog
most is ugy tartyuk ilyen gyenge fundamentomból az mon
datik Luc. 1:56. Hog a' Jézus 6. Holdnappal ifjabb
volt K. Jánosnál, K. János pedig született 25. Junii, és
igy Xbus születési nekelett 25. Xbris. A K. Jánost Krisz
tusé tették Junius 25re Mert az ő Atyja Zacharias
a' bűnért való nagy áldozatnak Napjául vette az igére,
tet, hogy Fia tészen, kétség kivül akkor fogantatott
tis, mely esett 7be Melytől fogva számálván a' 10ik
Holnap esik Junius ra 6. holnappal későbbi a' Jézus
Ő hát fogantatott a' Kikelétől Martiusba, és így
ki uti a' 10ber 25ik, de sem a' Születés órok, sem a' Jé
sus Historiaussai a' Naprol bizonyost nem irtanak br a'
leg bizonyosabb hát hogy arrol semmit sem tudunk.

Illyen bizonytalan hát ennek a' Nagy Férjünak
Születése, ideje, Gyermekessége és Ifjusága hogy fojt, arol
is keresetet tudhatunk e. Az ő Biographussai azokat a'
dolgokat adják elé, melyeket mind Fesp. is elelegedett.
Keménysége. Familiája. Szülei az Evangelistáknál
meg vagyon.

A Nemzetség a' melyből eredett Királyi a mint
Máthénál és Lukátsnál lévő Genealogica Tabella
meg mutattya. A' Juda tribussából született Esaias

Petrus

vid. Sandini Hist
Familiæ Sacræ
p. m. 16.

vid. Chrysostomus
Serm. 5i Tom 5
p. 417. –
Justin Martyr Apol
2: p. 75.
Tertullian adv Marcio
= nem L. 4. Cap 7.
Origines Paulus Sce
Gregorius Nazian
Libr 6. Cap 22
Tom 6 Bibliothe Patr
p. 432.

Mitsoda napon a' Jé
mitsodából a' Születé
maron a' Jés.

Szerus II. v. I. 10. és Jereuy. 33. 14. 15. 16. Be…
neuh. Mik. 5. 2. Egy Szeplőtelen Szűztől. Esaiás 7. 1…
Ez nem tellyen nagy kiuyilvánsságot, az akkori időre még…
sére is. Luc. Mate. is neue tsudálnak itjen nagy tsuda…
belölle maradtan tsmálsalek.

Ugy talályuk a' régi Historiákban is, hogy a' midőn…
nagy Embor születésére le iratik, sőt különös jelenések…
is emlittetnek, melyek azt vagy meg előzték vagy nyo…
ba követték. A Jésust Historiaiuknál, éppen ugy…
találtak az egyik Math. 2. Valami Sido Asztrono…
sokat ir le, talám a' boldog Arabiából, a' kik egy me…
születése Csillag iranta tudakozódtak, hogy nékie tiszt…
get tegyenek a' Zsidóból a' későbbi idő Királyokat tsudál…
ból az Udvarnál mindjárt látnia kellé Jelrém Herodes a' Co…
válásától, minden esztendőt esmánál kissebb gyermeket…
le vagatott Bethlehem környékibe. De Josefa' Jésus…
vel S. a' Gyermekkel Egyptomban találtak a' Más fe…
azt tsak hogy Angyalok Chorussai jelentek meg a' ki…
énekkel celebrálták a' Jésus születését.

Názarethbe neveltetett Galileába a' hol lakta…
léi és sok allyapái, ugy látszik hogy a' Sidok mod jó…
Szerus jo nevelése volt, a' mennyire a' hely és a' körny…
állások engedték. De akár mitsoda kedvező környü…
állásokat gondollyunk is. Ezek a' nagy Talentum…
abban az időbe, abbá' Tartományban a' rendes időben…
nem magyarázhatok melyekkel a' Jésust meg jelen…

Gyermek

Gyermeki idejéről tsakis vagyon, hogy hamar ki mutatta fe…
lyes tségeit, a midőn 12 esztendős korában a' Templomban beszél
get tsélelt. Luc. 2. 46. Tanulása mellett mesterséget is üzött.
a' mint azt ki tetszik hozni Mark. 6. 3. és Luc. 2. 47. Több
versekből. Sok hollomnyelvekkel alkodtak a' Jésus Gyermek
ti idejét ki forditni, melyeket Fabricius az Apocryphus
Testamentomnak jegyzésében össze gyüjtött Tom. 1. pag. 66. és Baronius
nál is sok vagyon ilyen p. o. hogy midőn a' Jésus Egyptomba
járna, a' hol meg fordult a' bálványok mind le estek, midőn
a' fő Városba járna, félelyel, egy nagy Elő meg hajtotta
magát előtte, ezek tsak mesék semmi bizonyos nincsen
mesét a' Valodiságos Historiának s. a' Jésus állittása szerint
tsak három esztendőt élt, addig a' maga Familiájában
töltötte idejét.

Az alatt a' Sido Statusi Constitutioja meg változott
a' Nagy Herodes meg holt, és Testamentomi rendet tett
tolla az országot 3. fiai közöt, Herodes Archelaus, Anti
pás, és Filep közöt, a' mely Testamentomát Augustus
Császár is jóvá hagyta, Judeának, és Samariának, Eth…
niarchája volt Archelaus, a' kinek alatt a' Jésus Egyptom
ból ujra jött. Ez 10 esztendei uralkodása utan el vá
dolták a' Sidok Augustusnál, és száműzetésbe tűl…
dötte Galliaba Viennaba a' hol meg is holt. Az ő szám
ra vetése után a' Syriai Prokonsul Quirinus igazgatta a'
Sidokat, midőn valami adót vetne reájok egy Galileai Ju…
das nevű Act. 5. 37. Auber jel tanuságra a' Sidokat hogy
ne fizessék az adót, mert az a' rabságnak jele, és nem
ellik hogy a' Sidok fizessék, ez nagy revolutiot okozott

Ha Sidón

20) ellitsuk Vajte… hogy történhetett a' Sido Statusban?

Ha Kútéw az ő halálával meg fojtodott is volt is, minden
által sok nyomai tapasztaltatnak az utánn is. Galliléa
pedig a hol Herodes Antipasnak volt a Tetrarcha Ezt C
császár Lionby küldötte Szamosi vetésbe, az alatt holt K.
nos és a Jesus Egyptombol valo haza jövetele utánn
arról mulatott a Jésus Galileaba míg minek nékj Hó
meg jelenik.

2i. Ki előzte ő a Jt.? — Minek előtte maga is elő állott volna meg kezdette
a Plaumot, egy az ő attyafiai közül K. János, egy Pa
nak a Pá t. i. Zachariásnak. Minek nékj. tanítója es
jelent meg, Nagyon dorgalodott az Erőltetés ellen, nagy
tustul szerzett az ő Atyafiai közöll; V. majd egész Hó
Szágba, az ő szoros és egyúgyü elete modja, meg tilo
tette más Rabbitol, az Erőltetési tökéletesnek ser
Jére Növetésere a Keresztséget hozta bé, ez egy ujjitt
volt a Környul metélt Sidot közöll.

Es az ujjitás és az ő Növetőinek nagy Száma arra
nut terjesztette a Nép előtt, hogy talam ő Jogma a Nép
szabaditója lenni, mert azt hitték a régi Prophetia sze
Zak. 13. 1.) hogy a Midőn a Messiás el jöne azt az eg
nemzet tisztulásának kellene meg előnni, az ő Ugy
el határolta magától, de nyilvan meg vallotta hogy
a Meg Váltonak Heroldja, és hogy az ő Predicállása
resztelése, a Növetező revolutionak a Postája, a Je
is meg keresztelte, és attol fogva nyilvan mondotta
ő Tanitványainak, hogy az volna az Ki jelentés szeri
a Messiás ebből meg tetszik hogy János és a Jésus

Plaumra do

Plaumra dolgoztak. Azután hogy a Jésus elő állott
ő nem sok részt vett, az ő szabad dorgálodása nagy hire
a melyel Galileaba volt az Udvar előtt együlöltségbe ho
ta ötet, melyért Herodes Antipast meg fogatta és a Pi
kep Feleségre Herodiás ütsellődésére fejét is vetet
te Matz. 14.

6) Be hozása modja az ujj Vallásnak

Midőn 30 Esztendős lett volna a Jésus Tanit
hivatalát el kezdette, az ő Télya azokból a dorok
beszédekből mely el Historiájában találtatnak, olyan nyil,
vánságos, Tiszta, és minden részeiben olyan meg egyező
hogy egy Fanaticus vagy hodolat Képzelni benne a Wolfen
büttheli Töredékek nevetlen gyujtője bijába igyekezett
az ő Plaumra volt azt az Istenni gondolatot ki vinni
hogy az Erőseget a boldogságra vezérelye, ez még egy ha,
tudonak is, egy bölts nek is, V. egy Törvény hozonak elnie,
jében se forgolt, a mely a Lélekt nagy Szágát, a Szivnek
legg tökéllettebb jodságát mutatta. Emberi felyül
halado bölcsességet és erőt, Istenni hatalmat és meny,
tsságot kivánna. Az egész Világba a Vallást és Erőlts
beli jobbulást vinni tökéllettségre.

Az mod melyet követett a volt, hogy reá vigyázott
arra, hogy az ő Valláza ujnak ne tessék a Sidot előtt.
az meg szokott dolog volt a Sidonál, hogy a Sit magokat
mozgatták, és Istentől küldöttett Tanittokat adtak, annak
is ezmérték. A Jésus szokta monodba hogy ő az Inek
követje, hogy a Népet meg szabaditsa. A Neuneti

Vallás

Az Mitsoda Plaumra volta Jésus Nagyj. V.?

2. Az Erőltetési tökéllettség és boldogság Mat 5:48

Az Mitsoda modon követett a Jés.?

Vallás institutumait nem bantotta, azt mondotta h
ő hogy ő nem a Törvénynek el tör tésére, hanem annak
bé töltésére jöt ent meg ~. Apostolnek az Istentől vo
Küldetésének, az ő Törvényének szentségét meg es mé
maga is minden szentségnek obsservált, a' mellet tan
az Ó Testamentomnak helyeit el bizonyitotta, a' Nép
jutalmát, lassankint gyengitette, a' Fiúi viszonyt tudtak
sok tekintetbe, a' kik a Vallás méltóságát, s a' a' Külső
Ami szolgálatban helyheztették, a' Nép mutatást, a' Lél
nevelységét, az Emberi gyülöletséget távoztatta. Határnak
nyissebb társaságokba, hajón, mezőn hegyen, siva gogákban a
az Emberekhez szépen, a' kik el volt bája populárisan
beszéllett, nemelyek or példabeszédekkel, nemelyek or ha
sonlatossságokkal, minden alkalmatossságot használt, a' m
lyel bé folyhatott tudását az is tette, ellett l. több ereje is
volt, mert az irásokban lévő tsuda tételeket, mellyek
el tele volt a' Nép meg Rivalta azt ~. Eléggé emlékez
tetta a' Népnek, hogy nékik ujja Rell. születnek; egy
szóval valami a' szív jóbbulására, és az Emberi szeretet
tartozott, mindent el követett, az Ujj Szolgálat v. Fiúi
tudtba öltöztette, vagy Fiúi ideákkal bizonyitotta.

II. Ami ujj tapasztalt a Jésusi Vallásában volt.

1. A maga személye ~. Mert azt mondotta hogy ő volna
Messiás a' Ki Küldöttetett, a' mennyből való Prophéta, a'
meg igazulására és szentelésére. Ő az Emberi Nemet
meg váltója, de azokkal a' gondolatokkal a' Nép tele
ha szinte más értelembe is, a' sok féle nyomorusag
várták a' szabadulást, hittét a' Messiás el jövetelét

és ne

Nb. Hogy a' Szombatot oly superstitiose meg nem tartotta. 2do Hogy ő és Tanitványi nem böjtöltek mint a' Fiúk és Keresztes János Tanitványi ezek is ujj böjtöt tartottak a' Fiúk ellen 3tio Hogy a' sok Második nem observálta Mat XV. Mat XII. Mark II: 23 Luk VI. Mat IX: 14 sek

és nem hogy Vallás ujjittonak nézték volna Sőt épen
azért sok Próvetői tettek ~.

2. A mi más a' mi ujjá lehetett volna volt az, hogy
minden Nemzetek az ő Tudományát be vegyék ~ az Emberi
Nem tanittojának tekintse magát, l. alább Tanitványainak
azt mondotta, hogy tanittsanak minden Népeket ~ Ez a mi
a' Nemzeti szerelységet meg sértheti e volna, de a' Prophéta
szerint hitték, hogy valamikor a' Fiúi Vallás az egész Vi
lágon uralkodó lészen. Az Israel Istene minden emlektől ~
méltatik, a' Jerusalemi Templom az egész Világ tem
ploma lesz, ezeket a' Messiás el jövetelével mind remélik,
tették ~ Nem nézhették más a' Jésust vallás ujjittonak.

C. Mennyire Terjedett tette a' Jésus.

Sok tudta a' Jésus hogy ő maga ezt egészen be nem
tehetí, ő maga Palestináin kivül nem ment, és azt szán
dékkal tselekedte, hogy a' Vallása a' Fiúk közöl vegye
el több gyöteret. Az idegenekkel nem társalkodott, hogy
a' Nép prejudíciumát ebben is meg ne ellenezé ~. Vá
lasztott tsak ugyan magának Tanitványokat, a' kik
halála után az el Rendelt után tovább mehessenek
tsak a' Fiúkat Apostolok ~. Tudott tanitani tsak
nyek, de még is egészségesek ezüek, a' kik őtet sokszor
Matson Valgatták, ezek közül tette ek osztán az élete
le Írói is ~. Ezeket az Irottak bizonyságot tesznek
a' Népnek alsóbb classisából voltanak utóbb követő
a' Tanitványok közöl is Atyafiai voltak és a' két
tabb a' többi tsudáit látván, ugy tettek azzá, így
adták magokat mellyé a' 70 Tanitványok is a' kik

-24, Mit Soldiers
1 Vallás elterjedjen

á bit látváu tselekedetei meg győzödek rolla~ Ő. ha az
Számok közé tétetik azotat az 500 Fő[illegible]iakat a' kiket
Ásíl említo I. Kor. 15. 6. Még is alig vagyon kövelőkre ek
ma czerre. Írják ugyan az ő Historiaiaban, hogy a' Nép
váu az ő tudáit, sőtpor meg vallották, hogy ő Prophéta
ez csak az könyen hivőségnek volt következése, nem a'
győzödésnek~. Az elsőbbel közül az egy Nikodemus
Jan. J. 11. 9. említtetik hogy hövelője tette volua. Sc
Rabbik, Papi Fejedelmek, sőt a' Nép is gyülölte, mind
még, mind Statust háborgatot meg ölték. Judást el ad
Pontius Pilatus a' Nép dühösségének bi tette, mineku
volua, de a' mint meg mondatta volt, el láttatot teste ki
véu magát harmad Napon fel költ~. Még ochtáu égtől
Néhány Fiuknek el mulása utáu vég képpen el hagy
est a' Földet.~ Mely történetről az ő Historiája ed
tett Characterre kűlelésse bizonyságot~ Nints mi
el lopratását~ Vagy a' Pilatus aetáit melyetes a'
dolgában Tiberius hoz küldött volua Kölcsön J. Just
M. Apl. c. 35. Euseb. Hist. Euc. L. 2. C. 2. 28.

Lehet tudáluí hogy a' midőn a' Jésus olyan bölts, bi
volt tanittásában, miért nem akadott több hövetőkre,
meg romlott Erkölcsök, az akkori Politica Constitutiója
Népnek, Ore meg jeleuek, a' Vallásstalanság, a' Nag
nál és az elsőkuél egy forma volt, mind az onáltal a
kevés száu is elég volt a' Tiélra. A' Jésus élete, t
kedete, tsudái sőt impressiókat tettek, a midőn é
neun véve el voltak kétkedve reája~ És igaz hog
Terjedésre a' Jésus vetette a' fundamentomo

Volt t

25.) Mint lett ha
láda?

17.

26.) A' idegenek
előtt volt é valami
hire a' JK?

Volt csak ugyan hire a' Jésusnak Sido országon
ről is~. Euseb. ebben az ő Historiájáb emlitti, hogy az
Edessai Király Abgarus halván a' Jésusnak hirét egy
evelet irt, a' melyben kinja magához hogy gyogyitsa
meg őtet, igérven az üldözők ellen patrocinyumát, a'
Jésus válaszolt, igen meg dicsérvén hitét, el nem
mert hozzá, hanem az igéret, hogy Mennyben mene,
tele után, a' 70. Tanitványok közül egyiket oda
küldi, a' ki meg gyogyitsa, és tolgáit meg terittse.~
Thadeus egy a' 70 Tanitványok közül, ezt az igéret
tet bé is tellyesitvén, sőt a' Nap keleti Keresztényekre,
melyre a' maga képét bé nyomta~. És hogy közönség
legyen, ámbár Euseb. ezt elősmli hogy az Edessai Archi
vumból vette bé a' Levelet meg bizonyitatlan~. De még
is lehetetlen hogy a' Nagy Ünnepekre annyi sok Sido
Fel gyülvén minden Tartományokból, senki is a' Jésust
sok tsudáira, és a' Mennyben első Mozgásokra fel figyelmez
ne tett volna, ne tudakozódtak volna rolla~. Maga
János Evangeliista a' 12. 20. 21. ez irja, hogy a' Görögök
Sidók kivánnák a' Jésust látni Filepstől tudakoztak irán
ta. Tudtak hát az idegenek is a' Jésusról, ha csinálnak
kevesek is, mindazonáltal az is sokat tett a' Vallás terjedésére.

d. Mennyire terjesztették az Apostolok.

Mihelutánna a' Jésus már nem volt többé a Tanit
ványokkal a' közül a' mint Mennybevolta, egy ült volnak ők
Jerusálembe ki[illegible] Mivel Istállótes Judás meg ölte

Vala

17.) A' Jel távo
zása utánn mit tse
kedtek az apostol?

o Thaddeus a ת״ד qui idem ac ת״י uber manilla

o Lebbeus Hebraice a לב Cor lum. Sed Lebbeus a Lebba Lebe Gallicis mentis unde orundus erat

† vel Kananites pro a Cana Lebe Patria Sed a rad קנ״ה Zelavit Amalam est adeog Idem quod Zelotes significat a priorino vitio genere

vala magát, vállát az tgéret tely eredésés mely et tgá
vala a Jésus az atalt predig Judást lestárotes helyébe
Sors vetéssel Apostolait valasztották Apostoluak és
li tett megett a 12. Thaw ~. Simon Péter és András
Alyafiá a' Nagyobb Jakab Zebedeus fiá, Jánost az
fiá, Filep Nathánkel a' li Bertalan és Tamás a li
Ruma is, Matthé a' tiszbb Jakab az Alfeus fiá
Taddé vagy Lebbéus, Simon a' Kananéus, és már
tyás, már tiz Nap el mult volt hogy a' Jésust el ha
ötet, a' midőn a' Tanitványokat meg tanitta o Lélek ol
Solemnitással jöttenek meg Tsel. 2. a' mely ötet meg
ritolda nyelveket Jel oldozta, az idegenek előtt es mér es
te. Ugy hogy Péter Apostoluak egy kor tartott beszéde
idegent nyert meg ſ. Tsel. 2. 41. ſ es sokat tett az utánna
akár merre mentek nem voltak es mérettenek, annyi bi
nyos, hogy ezen történet után is sok időtig mulatbak az
Jerusalembe, és Palestinába mig el oszlottak Mediaállani,
mutatbak nem bizonyos. ~ A 12=ik Apostol traditioja hogy a'
parantsolta volna nékiek hogy 12. esztendők előtt ne mén
el, a' Pogányok hőré ſ. Evs. L. 2. 5. c. 18, a' Bizonsegos vé
dése szerint Herodes Agrippa üldözésekor jöttek el az
a' ki Jakabot meg ölette, és Pétert is tömlöcbe vetette
esik az Urus utánn 44. esztendővel, Claudiusnak 4=ik es
dejében. De ennek Lukr Evang. ellene mond, mert azo
szerint, a' Clodius 9=ik esztendejében, az Apostol még Jé
lembe voltak, az honnan már ma, az 50=ik esztendőn ve
a' R. Sz. U. az Apostol el oszlásának, de a' nem igaz, hogy
szerint oszlottak volna fel magok tőrt ki hová menny

Sem

Sem hogy az Apsli Thomas Jornaját ők részekre tették volna ~.
a' 3=ik és 4=ik századnak költeménnyei.

I=o Hogy az Apstok terjedésteték Palestinán kiről is az — 28.) A Apsli Cselekedetek nyilvány mutatlyák, ~. Filep gyalrau Apsli Thomas Cselekedetek emlitik Judeán kivül terjedésteték ők Samariába Gazába Joppába Cesareába, Péter Lidába Gellába Antiochiába Syriának, és Tenieiának több városaiba, Hogy emlitti Lukás Narnabást is, Márkot is. De l. több et tet Különös történet által meg tett Pál Apst, Tsel. 9. a' li elébb Ujju Jövedelmet volt ünnepnek és a' Vallás Tanittok ellen Pel állott, hogy ők Sidó tudományra Romai Hazafiságra, szabad gondolkozásra, olvasásra a' Pogányok Apostolává tétbe, öltve járta kis Ettsiát Görög országot, Má, cedoniát Illyriát, tanittok mindenütt, és o' l. épületesebb missionariusa volt, Mind ezek a' Jésusnak menybe menetele után csak hamar esztek 10. vagy 20. esztendőkkel. ~

29.) Mi a' több Apstal, vol a' Tradition?

Ez Mennyire vitték a' több Apstok nem bizonyos, mert a' mi a' Kölsők Apstok Cseleteteibe iratik hazugság ~ Maga Baronius meg valya hogy azok valárdságok. Hogy Máté Abessiniába, Tamás Parthiába és Indiában, András Scythiában, ~ Tadde Armeniában és Persiában az térítettek. Ez ugyan meg lehet hat hogy azok az országokból azokban való traditioji miatt meg hallatuk. Hihetős hogy Asiában is tovább ment a' Vallás mintsem a' Történtből meg mutathatnak. Hogy Jakab Jerusálemben maradott mind végig a' bizonyos. Jánost Efésusba tartozkodott és nagy Vénségbe holt meg. ~ Péter Romába Néro által meg fejeztetett el. ~

30.) Europába lehete ez időtt a' K. V. pap mér valahun?

D. Europába a' K. Vallást utóbb lehet nyomozni mert Lukás a' Pál utbyait meg irta, oknak meg tettnek

Asiából

Asiából hogy jött Görög országba és Illyriumba, de o
tán a' több Europai Tartományokba ki ritkán bajos tudni
vált a' mikor a' 9. S. 10. Házban, majd minden Ecclesiae egy
Apák Eötvös magának, Traditionál vagynak, hogy Pál
Lucinus nevü társát, Magyar országb Mediolanb Daciab
Péter megütt két társait Euchetüst, Rolomágy és
erig Küldötte, sőt Theodoretus azt irja, hogy Pál Britanniába
járt, – Eusebius pedig hogy Pál Hrestentüst Gall
ban Küldötte.

Ebben Tüly I. ellene mond, mert azt mondja hogy Galli
ba Küldötte, nem Italiaba jött hát által a' Vallás. Az hi
tös Rom 15 24. hogy Hispaniaba az Ur házaba Here
tenyek voltak, de ki ritkán oda nem tudatik, Pál sem v
Romába, mert mikor oda ment már Keresztenyegyüle
zetek találtatnak, –

A Romai Catholicusok Eretnekségnek tartyák u
ha meg nem engedjük, hogy Péter Romába 25. esz
dig Püspökségét viselte, a' Krist utáni 42. esztendő
Baronius a' dolgot Traditionval így elenyészti meg
mutatni, de Tulátt ellen semmit se tehetnek, a' Cle
bizonyos hogy Péter a' Krus után 44. esztendőbe
Jerusálembe volt, és Herodestől el fogatott. – Orig
Tertullianus Lactantius nyilvan bizonyitgyák h
Nero alatt kétsön ment Péter Romába a' hol fel is
küldeték még pedig a' Traditio szerint fövel alá, mivel
nem tartotta magát érdemesnek hogy mint az ő M
tere ugy halna meg a' K. U. 67. Ben, mert az igaz
a' Jerusálemi Gyülésbe Presidealt (: Jakab :) Pet

Pál meg

Vi., Valyon volt é' Pé-
ter Pápa Romában é' állitam ho
fejét lett volna az Ur
Istok. ?

Pál meg Jeedelte Pétert /Galat 2.:/ Pál a' Romaiak
hoz irott Levelben Péterről nem emlékezik, az homan
nemelyekszer is meutek mint Vélétlen, Sátalis Csudor
hogy tagadnát azt, hogy Sota Péter Romába se volta Eünyi
Igaz, hogy nem Tudjuk a' K. Vallás Romaby és Italiabau
mikor, és kit által ment, de tsak hamar meg esett a' bizo
nyos, ha Szüzén abban Kételkedünk is, hogy Tiberius
alatt lett volna a' Krisről az hirek hogy a' Jésust az Is
teuek közé bé akarta hozni, de a' Tanács ellent állott
benne, SO. esztendőkkel tsak ugyan a' Jésus utáu
a' K. Vallás Asiaiak Europaiak Afrikaiak sok
rétkeiby el hatott a' Nagyobb Városokby a' Nép közé.

Mik Segitették és akadályoztatták a' K. Vallást?

Segitették. Az akkori cultivált Világ Romai Formáia volt a'
nepek közötti közönyü volt hát a' Communicatio a' Kül igazgatás
a' maga Tolerantiá ediktumával minden Idegen Vallást szen
rizált – ha Szüzén némelykor némely Vallást tilalmazott
tis a' bizonyos időre volt szoritva, Eppen akkor sok féle Istene
ket vettek bé, a' mint Tiberiustol is irattik, hogy a' Krust bé
akarta venni – Es a' Tolerantia az Ethnicismust Lelkiismeret
épült, egy Nemzet a' mely sok féle Istenetket tilt, ütközne
quenter tett volna, ha a' más nemzet Istenetit el tiltotta
volna – De hát a' K. Vallást hogy szenvedte meg, a' mely
más Istenetet nem szenvedett meg? Ezt a' közügyül állást
a' Romaiak által nézték, mert az Uj Vallás Sido Rontásba
jött, – az Igazgatás a' Különbséget Nevetsebbé vette ekkre
midőn még a' Nevetől is nem tudták a' Különbséget.

Az Apolog.

+ See XVIII Homilia Cyrilli Hierosolymitani Hesychii Presbyteri, et Gregorii Nysseni & Hier. Dominicalium Brat. munkája Mikre Catalogica Bibliorum Doctor lett 1675. m. h. 1724. – az ö munkájuk mostan igen betüllik a' Papa ex Cathedra tette tilalmoknak.

+ Euseb Lib 2. Cap 2. Tertullian Apolog. Cap 5. – Chrysost. Homil 26. in epist 2da ad Corinthios Vid prag 302 Hispan Leria Sandini

Az Apostolokat úgy nézték mint Sidokat a' kik Proselyta-
tus-maluk jártak. A Tolerautia és egyéb egyezéseik által a
vallásbeli gyakorlások volt a Sidoknak, mindenütt állitt hall
Zsi Synagogájokat, Verbuálhatnak Proselytusokat, Egy
Secta's miért ne tollerálhatatlan volna tehát?

2. A K. Vallás egy olyan időbe állott elé, melyben a Nép
hite a' maga Vallásához elgyengült volt, a' Polytheismus va
hözel volt romlásához, vagy el romlott volt. A' K. Philosophi a
déai, Perséai, Syriai Philosophia a' Socratesével öszve tala
tozott volt, a' hol Istenekre albaquiortak, a' Világossag sugá
zott alá a' Népre is, Sohol se tudta a' Népet régi Vallásá
elégitlenni, minden hapott hát egy uyj Vallason. A Mysterium
a' Papoth Theogamiai, a' hidegség és a' tudatlanság tárgyai tette
C miatt az oraculumoknak is el hellett halgatni.

3. Ahol a' kik az uyj Vallást bé hozták legg altalmas
sabb terjedésről volnak, Ezek Sidok voltak, ők mindenfelé
restedtek, és az által a' commercium által, mindenüvé bé
tak, ez a' környül állás legis mélyba magát, annak a Roma
is nem tudta, mindazonáltal mind a' föld nek thai a' hó
gel nem elegyedtek ugy öszve, Ezek a' Sidó Missionariusok
dig a' Nép közül valok térén immediate dolgoztak a' Nép
Lások, életek módja, nyelvek, gondolatások egyenyéni bizo
mat nyerték, a' mely által lutább hittek nékik mint a
mely tudo Sophistáll vagy Filosofusokt hitlek volna.
tok függöll pedig abból hogy a' Népnek alsobb Classissa
tessék meg.

4. Az Apostolok elé adása is sokat tett, a' helyet hogy a'
nabb, a' valósággal meg egyezőbb K. Morálra adák volna elé ezen
inkább a' mi a' K. Vallásban olyan ragadó, olyan uyj volt hogy a' el
tásra a' figyelmetességet magára vonta. A' mysteriumo

Folyt

ebbek elébb praedicalni, mert a' Nép mind a' fényeket vált mint hogy
az elhozott volt, így bepillantást a' Mennyei tudáit gondviselésére
mikeppen feltüntetett meg, mikeppen támadott fel egy koval ott
dolgoztak a' Népen a' hol tudták hogy l. Joganatovább lesz. Egy
tollet vegheztetlő tudát el ragadtak az Emberekel, és az A.
lok a' magok bugyogásokat hozták ebbe a' Nép. Nincs hát
mert tudáit közelebb terjedtségére a' K. Vallásnak.

3H. Akadályoztatták még is.

Az A Sidok gyülölsége ez a' gyülöleség nem volt annyi
közönséges, némely helyt erőszakos Jerusalembe és Palesti
ában is az altalmatosságra tellett vigyázniak hogy az uyj Vallá
len valamit mondhassanak. Vagy Herodesnek valaszonul
hizelkedni hogy egy Jakabot megölne Tsel. 12. 2. 3.
~~Tsel. 2. 55.~~ hogy Pétert tömlöcbe vetesse, vagy arra
tellett vigyázni, hogy a' Pistartonak sok dolga légyen, vagy ne
légyen othon, hogy egy Istvánt meg közelhessenek Tsel. 7. 55.
kötelenek voltak Palestinában is, egy Pál hogy honnét közül
ki szabadulyon, elég volt, egy legio katona Tsel. 21. 31. 32.
Palestinán, kivül még erőtlenebbek voltak, de még is a Pa-
pok el tudták tudot felvéni hogy a K. Vallás mitől az ő hom
lyát oda lesz, mind Palestinaba, mind azon kivül emissa-
riusok által a' Keresztényeket gyülöségbe tehetnék hozni
Matth. 28. 15.

2dik A Görög Philosophia külömösön az Epicu- + Az egyezés a Sadducaeus
reusé - az a' Pista Portától el távozott volt a gyönyör- = magval.
séget tette boldogságnak, a' Föld nagyait előbb a' kik
gyönyörüket a' Philosophiába nevelték el az több bé

Folyta

folyásá volt, mint a R. Vallás, mely a Jesus gyönyörüségétől
re mondod, az Alexandria Ecclet tiszetől vagy ujj Platoni
előtt is az ujj Vallás nem hamar tellyesedett meg.

3. ell Romaiaktol indult üldözés az a mely az Apo
ideyében ki ütötte magát volt Nero alatt 64. kezdődött a
Ul és tartott 68ig a'mikor Nero meg ölte magát es hogy
Zonságes üldözés tett volna nem bizonyos. Nemely Írók
liáb Nem engedik meg hogy Közonséges tett volna, a' Kiv
ában találó Inscriptio gyanus melyet Nero Rendelett vo
ob Provinciam novam superstitione purgatam. A Rendele
ar, hogy Nero Hebbé alárván terin Romai, meg gyü tsa
hogy Hebre epülyön. Ezt az Ége's a' Keresztényekre fogt
ölet rutul kimolta a'mint Tacitus ább 15. Suetonius bizonyitya.

Ebben vesztek el Pál és Péter is, az elsönek fejés vel
midön a traditio szerint Péterrel egy Társaságb Horiust ki
másodszor oda utazott volna, a' mást fel fejeztetvén a
olás a' Peter meg ölésétől tsak Prugtoriál st. Peter sko
et Platina.

F. Tulajdonai a' K. Vallásnak.

35.) Positiv v. erről
ki Vallj a' Jó Val?

P= A fobb ideák valyon a Positivumoké vagy azok a'm
Ket az okossag is helybe hagy? Valyon azért nem é himn
a' Jésust mondotta, v. azért hogy Embereket jobbulásra
tételetesedésére tettzik. Vagy az igaz sat positivum ber
Hogy azt erősitse hogy ő az Istől küldetetett a' Világra allj
eret positivumok de még is a' benne lévő igasságol gyürgall
a' mit az E. Tudományról az Istről az hiptelenről tanittas m
azok az okossagnak és Tetsetességnek szavai. a' nép tiszt
Készerüllte őtet arra hogy olyan formával élyen, Rulle
nem találj volna helyet, mind azokat hát a' melyek
a' maga Személyéről az Istnel való egyben tételéről

a' Vilá

a' Világ előtt való létéről sat mond, – azt mják hogy vele
culumai valnak a' Tetsetességes Vallásnak – és a' véletedés
tetsik az Ujjakb.

De azok az Ideák a' mellyek előlé hozatnak Historiai
Jatsumok a' Láthatatlan világról p.o. hogy ötet az Isten
el Rulditte, hogy ő velle egyben van Rötve, hogy minden et
Urává, tettetett, hogy az Ür az ő halála által meg engesz
telttett, az Emberektől tsak jobbulást kivánn sat. ha azok
elé ezek a' positivumokkal hogy tudományát jobban ki ön
hesse, ugy azok Rölts emenyek st. a' tudást is ha historiai igasságo
hat meg nem engedjük – hazugságot nem fel el meg a' halhatat
lan életről való molsdülte – A l. kisebb Moralista, mind l. na
gyobb tsalárd ugy jöleníl meg, melyet nem lehet fel venni, leválo
midön azokb tsélés ugy kivánnya mint a Moralokbo a' Historia
szemei előtt hát, a' Jésus Vallása positive és Tetsetességes is.

Ahelyett pedig elé adása szerint meg positivumokb tette a' Vallás
positivumokat hozták elé mindenkor hogy a' Népbe nagyobb
impressiot tegyen, a' Tetsetességet el mellőzte, a' láthatatlan vi
lágnak tiszteletét el ragadtak képzelődéseket, és igy a' nép gond
latjábá positiv characterek vett fel a' Vallás, midőn azt ugy nez
ték a' melyet egy Istenről el kell fogadni.

Ez a mi a' külső tekintetre tenne Szemlélő tanú
ra. Belsője is a' vallásnak nemyeu gtettzik, mihelyt
a' Sido Rómost a' melybe jár Jel forgalbyat – Más Messiásra
melyet a' Jésust hitet mint a' melyet a' Sidok vadat, ő a' maga
vallását az egész Világra el terjedőnek ezmelli, – ez Ist tsak le
lh lehet hinnie, Jesustalembe nem tett Rózsi Pontya a' Vallj
nak 1. Jan. A. El. ezet éppen nem Sido Ideát sat a' Theocratia
vallásnak el romlói, Részére hatottak be ezze az Ideleuxen Apok
ze annak utánna ötis a' hol tanitottak, vagy a' hová leveleket irtak
ra a' Pontra törtenetek. Hogy az Ür a' Szív tisztaságát kivánja.

Neu

nem Keresztyénnek. Nintsen Különbség a' Zsidó és Görög Nemzet
a' Törvénynek mintsen tovább Vezető ereje sat. Ezt a' Zsidó és a
vallása Nemzet való különbségét hogy bajson és Retsbéka a' Sz
leveleiből sok helyen ki tetszik.

38.) A' Hitben való Ismeretnek mi haszna? — D. Nem tsak az hogy a' Zsidó Keresztyén Vallást min
ta ez az új tudomány, hanem a' hitzta Morál Principiumaitól a
vánni. Hányszor nem mondja hogy a' Szív jobbulása és Er
tsi tökéllettség tsélya a' Vallásnak mely által az Ember az Is
előtt kedves lehet. Hányszor ki mondotta a' Fariseusoktól hog
szorossabb ő tanítása is a' Keresztyén Lelkiismeret Moralit
nélkül. Egyéb tekintetre terjesztette azt a nagy Mester hogy a' Valla
egy praktikus Morál, annak valósága a' tökéletes valóságban
bé folyást és az Erkölcsökre is áll. Elegyített Positivumok
hogy ennél több ösztöne és rugója lenne. Tudománnyának m
szívéből, az Atyához való relatiójából és az Ő végzéséből

Ez a' Jézusi Vallása a' I. első Systhema melyből a' Posi
Vallást a' hitzta valóság Principiumi épül, mellyet minden Valloda
lásból az előtt a' positiv Ideák alá volt vetve az okosság.

Valyon a' Társasági Erkölcsi és a' Tudós Világba
többé be folyása és élete terjedtebb volt é mint más Vallásoké
a' K. Vallásnak.

Ez az Emberek Characteréből való ki folyása a' Vallásnak
jontos a' Világ Históriájában, ott tsak Nevezetessége sem tsalhat
az az Emberek mélyét, a' mellyben van hitztalanban fejtelbe ki
a' kik be vették azokat jobbaknak böltsebbeknek tellyes lenni M
lyi állapotyokban ki tellyebbek. De abba' gyenge tsekélység
a' Vallásnak az még nem igen ki tellyő. A' Apostolok tsászai mutat
példákat, a' mélyekben a' Vallás jól tevő ereje nyilvánságos; e
jön ott is nem a' positivumok dolgokat é inkább? A' első
tenyészet mint kezdetet nem lehet úgy képzelni, azért a

most

mostani példák kellenének, úgy a' régiekre nézve több dolgok
mutatnának, hogy az Ujj Vallás mellett is sokan az Ótestamentomi
Principiumok mellett meg maradtanak. Ők lehetnek bé látható a' Morális
oldalúig azokat sokat jobbítottak, de azok nevezetesebbek mint tsak
a' positivumokkal foglalatoskodtak, ismerik a' Társasági és Tudós
világban egy új Tzéneszt nem hozhatták bé, mert a' jobbaknál is
böltsebbek nem vették bé hamarébb inkább az alsóbbakat.

39.) Vallásai ereje Perfectusba a' Vallásnak.

Alig hihetné valaki, hogy ereje gyengeségéből a' Vallásnak
sokadásokat tapasztalhatták volna, midőn még a' Ap. és az Apostolok autho
hálták azt, de ismét hogy az ujj Vallás régi Rontóit jól, nem
gondolták hogy az más ismeretseket hívjon, hogy addig való fila
sophiájokkal meg nem alhat, így hát tsak a' magokéit ja és
gyümölcsét mellett meg maradtak, már ebben az időben voltak sok sectak
vagy tanuságtételek, mikor a' K. Vallás hozzájok érkezett, a mi ujj
volt benne össze ömlötték a magokadtig volt Ideáikkal, és a' K.
Vallásnak egy más formáját adták. Így tettek a Hebreusokban
K. Nevezetesebb sectak tettek az Apostolok idejében az a' pro
bát. 1.) Sido Keresztenyek Ezek azok a' kik az Ur Vallása mellett a' Sidó Vallást is, v. t. alább annak ősenkint meg tartották a' midőn mások az Apostolokkal a' Sidó Circumtiókat meg veretették, a' Ur után 10. esztendőkkel mind így nevezethetnek ezek, a' kik a' Sidók közül a' K. Vallást bé vették, mert még az Apostolok sem hitték akkor, hogy a' Mosesi törvényeit a' Jézusnak fel kellenék szakítani míg ostában Pál Apostol által meg világosodtak.

Hogy ilyenek voltak meg tetszik az Apostolok tselekedeteikből és a' Pál leveleiből

Azzal különböztették meg hát magokat hogy a' Circumtiótól

Circumtiótól

rúmomási törvények meg tartását a' Keresztényektől is
ségesnek tartották, de magok közöl senki egyezhetett meg, é
rére azt tartották, hogy a' Sidótol tett Keresztényektől ne
lenne külömbséget, más részre azt erősítették hogy a' Pogányo
bol lett Keresztényektől is alája tellene venni magokat a' M
törvényeinek, azt talám inkeb magyarázhatni.~

Hogy a' Sidot közöl mikor a' Jésust elé állott más, voltak ha
mas Secták a Saccudeusok és a Fariséusok az első
volt szerzője a' Thalmud szerint egy Zádok nevü a' Fejek, az Epi
usokkal egy formák, nem hittek a' fel támadást, a' Lélek Lételét,
A Moses öt könyveiben kívül minden más Traditiokat gyötellek
Ezek a' Keresztúmáról semmit se tartottak, Fariseusok hitele
a' Babyloniai fogság után mindjárt támodtak~ Ezek a' tradi
tast hittek, a' törvényeket szoros meg tartásairól másokat ma
kat keservesseb tartottak~ Hittek a' Testnek fel támadá
a' Lélek és az előtt lételelet, de Josephus szerint az ő fel
madásról való tudományok a Pithagorás Metempsy
choſissa volt.

Ezek a' Secták a' Jésus idejéb más hatalmasok vol
a' Sadducéusok közöl voltak a' Legelsőbb Emberek, ez a' Hit
ellen ezett egy mással, talám abból lett az első Kere
nyek közöl a' Keresztúmát meg vagy nem tartása felett a
putáció elég az hogy

Az Apolok emlik a' Secták ellenébe segedtek
golat, Antiochiábam a' hol a' Jésus vallását közölték
elsőben Keresztényeknek nevezettek találtatik a' felett a
első viszongás Act. 15. a' melyén egy Deputáció külü
tett Jerusalemben, hogy ott az Apolok, másokkal együtt a' dolg
igazíttanák el, a' hol a végzés a' lett, hogy nem kell erőltet
a' Pogányokat a' Sido Keresztúmára~ ebből
a' gyü

a' gyülésben alapják nézetek Ki hozni a Concilíumnak
auctoritássát a' Papa Mediátúmát stb. de a' nem volt con
cilíumi e Eretnek mindenkor így elerett Pál ellene állani. A Fari
séusok Secsája nem tartott annyira mint a' Sadducéusoké, a'
kik közül ma is sokan vagy nagy inkább annak de nem nyilat
kozhattyák ki magokat.~

Q. Esseusok és Terapeiták ez a két nér
hellység kívül egy féle Erkölcsi jeleni tsaka hely külömbségéről
vagyon külömbségek, Filobol de vita contemplativa L. t. o
tudunk rollok többet nem valami vallásos opinionokkal, hanem
csak Morályokkal külömbözek a' Világtól.~ Ellenségei voltak
az élet örömeinek,~ kívált a' Testi gyönyörüségeket bünnek
tartották, meg nem házasodtak, másokat gyermekeit fogadták
magokénak Egyébb vallogatással, sanyarún éltek, a' Szomba
tot szorosan meg tartották, talám a' Káldeo~Perssiai Filoso
fiából mesterkedek a' kik szerint a' Mag minden rossznak oka
az Esseusok Palestinában tartózkodtak, a' Terapeuták Egyp
tomban,~ A. K. Vallásba is nevezték sokaknak a' mikor az
testi áldozásáról, maga meg tagadásról találtak be szólni
a' magokéba,~ Ezek az Secsának Morálya 1000 Esz
tendőnél tovább tartott, annak Pál a' Kolossebeliekhez irott
levelében Jeleznek az olyan élet ellen~ Külömbség az egész
Uj Testamentomb nem emlittetnek.

D. Egy más Secta fejtette még ki magát vagy
leg alább uj formára vett magának, ezek a' Gnostícusok
Irenaeus Tertulliánus meg tartották opinionjokat, de minden
Systhema nélkül, annyi bátrik hogy az Apolok 1. Joan. 2. 18.
1. Tim. 6. 20. Kolls. 2. 8. Kivált Jánost a' Gnosisea opinio
ival sokat bajlottak mivel a' Secta társokat így elertek

a' K. Vallást

41.) Hol é, mi
tsoda végre ley
ezen dologb é?

42.) Honnan vet
ték a' Gnostícusok
emlétsöket é, mi ő
állon sthiájok?

a' K. Vallást bé tsusitatni, ~ Solau a' Plato Philosoqiájának, Ma
Sido Philosoqiának hittek, Mosesheu ûus így azt mondja hogy Pé
és Cháldéai Philosophia maradvánnya a' ~ával jobbau megegyes, ő a
fragmenta mokból egy Systhémáit szedett össze.

A Philosophia maga e' volta. Kiés Mûuralat vetbet fel a
egy ikes minden tök ellentessegekkel ruházták fel és nevezték Istenn
Segnek, A más volt minden rosznak Rusfejé, és nevezték Ma
ria, ezeket ellénébe tettél egy másnak, mint a' Világossagot a' Se
Segnek, az Emberi test tulajdonságaibol, és az ő Cosmogeniájából
fojtak ezek, mint hogy a' Világ Mâa azt tartották hogy azt az Is
nem teremthette, hanem ebből az Isiól s. Pleroma Szûzuartak
sok lelkek, s Aeonok s a' melyek elébb jók voltak de ostáu segeue
tak, és egy arok közül teremtette a' kis nevezték Demiurgusnak
az Emberek testét az formálta, vagy azok az el ropshult lelkek
gyaurtak az Istenaz rosz lelkeket megakádályoztatására adotta
Emberekbe olos Lelkes, és munkálkodott hogy tölle ő szabadítsa

Imen a' Jo lélék és a' teremtő Nót vetekedés támadott sa
— Itt kezdödik már egy beszöve a' Jésus Vallásával, Ugy tar
tották a' Jésust mint egy Eont a' ki immediate jött a' Jo valosag
hogy az Emberekbet megszabadittsa, Ezt nézve emberi testet vet
fel, de a' Demiurgust nem egy ezett meg vélte, üldözte és a' Sido
dital meg ötette. Az Istenu ostáu fel támasztotta, vagy nem
jelt s ezért azt a' Nótsonakbotli Testet el hagyta, és el mellz az Ju

Amaz a' Demiurgusnak tulajdonitották az Egeb teremtés
az Angyalokét és a' Mosest törvényeit is, e Tagadták más a' J
meg testesülését, halalát, fel támadását, a' Lélekbe sok fele
neologiájokkal bibelödtek. Ezek közül a' hányon tettek és Sy
mák az tsinálatba' magok képzelödésekbe szerint azonyi fele
siket teremtettek.

— Cerinthus: Nevezetes ebből az ostolábol volt Cere

Nézve

- nézve Sido, az Apôtok idejében élt, tanult Egyptomb, onan mem
Adriáb, Környül metélkedett volt. ~ Ô vett fel az Eonok közül egy
- jót, azt Neverte Monogéneusnek, ebből tett a' Logos ez en kivül
vett fel egy Zoë Eont azt Neverte Anak, ez az Eon réá szállott egy
Jésus nevü Sidora a' ki pia volt Josefnek és Máriának, a' mi ón
az Teremtetlenének, és a' Jésussal volt mindaddig mig a' Sidok
meg ölték Jésust akkor a' Xtus nevü Eon el hagyta a' Keresztfán ek
még is a' Jésust fel tanosztotta az Ur, minden tudákat a' Jésus
a' Xtus Eon által tudelkedett, az ő közelöl a' sk. Máté Evangeliumán
kivül a' többeket meg vesztették. ~ Ez az oka a' mién Jánes a' Jésus
akkori nevét fel tészi ~ Jovo gevnnêtos Logos. és hogy a' Logos testé
lett és miért elszalmazza hogy a' Xtus Valosággal Ur, ~ a' Ellenlés
ták Jézusek is ötet tagyák, ebbe az ostolába szám tályák.

A. Simon Magust is. volt tanitványai egy Gitton nevü
helységből, Fülep Diákonus közzétette meg, midón tanitá hogy
Péter és János tanitványaban azokat a' kik meg keresztelkedtek
sz. Lélek ajándékis osztogatták, Simon is Pénzzel Pétertől
de Péter el pirongatta, ő azért Physicai productokkal el amit olta
a' Népet, egy hogy rend körül való Emberek tartották Istenbe el vett
egy Helena nevü Narrás, magát Eonnak hitte, hitte hogy a' sz. Lélek
ajándékis lehet vásárolni. A tizztatalan életes Jávoritása ő is azt alli
totta, hogy az Eonok közül egy teremtette a' világot, a' tradivo szerint
Claudius Császár idejében R. U. A. Cs. tanitványában Romába men volt
sok katonus polust tsinált, mig a' nyaka fatalitser le tört, az Simoni
Sancto Deo, Iustinusnak való ő, egy Hetrusiai Semo Sancto ne
vü Istenü A Christenusok szerint voltak még más Hypocondriacusok
a' kik ehez a' Secstahoz tanulást tartanak ilt Dositeus és Menande
Samariainus Sidok a' kik magokat Messiásoknak hittek lenni. ~

Ide tanulásából azokat a' Balaamitakat és Nikolaitákat (a) Jelen. II. 14. 15. 6.
Ezekről a' mi irattak, igen bizonytalan talan tsak Agnbolicus nevü
a' Testi gyönyörüségeket közzétette. Nicolaustol az irattak, hogy ő Po
gányból Sido lett és ostán Keresztény és az Apôtok Diaconusnak

[illegible] ezek, ő meg engedtet a' Sido

Keresztségnek.

44, Az Isteni Vallás hol kövér dön tülé?

45, Ki volt Cerinthus mi volt Philippi ellenségi? s. Pé ri ellene?

46, Simon Magus ki volt Imiből állon eredetsége?

47, ellis lehet tanitani a' Balamitákról, és Nikolaitákról?

48, c. A' Schamitak két Secttja. Ezeu kevés a' mi tollak tudhatnak t. i. a' Libauen hogy

lették. Tévelygés be esett mindõn Felsége féltését menteué ~ Mi
állotto tévelygések nem tudatik mert a' Jésus Vallásolat nem ha
szeuelre, hauem erlötsteleuségekre. Egy szoval a' mi a' Szoszteu
hat illeti hõrömségés eu azotto életeket ruttul festik le, mérdellet
nelle, bujálkodást irják le némelyek máskor mantik
hogy a' két valoságos Szoszteusok voltak szoros morálo kövell
A. ~ Erre az idõszetésék a' Jáanitáttk v. h. Jáuos kövesi
Secttja. Igeu kevés a' mi tollak tudhatnak t. i. a' Libauen hogy
alatt toltak, bizonyos emberek a' két Sobbeuotte is hivattatta
és a' Jésustol hibás vélekedéseket vettek bé, azt tartották
nem a' Jésus hauem h. Jáuos volt a' Messiás. Ekaplolat idejére
õket mintha az késobb találuak némely nyomolat rollak.
Apostolok tselekedeteibõl ki lehet hozni, hogy az õk idejekben
tak h. Jáuosnak olyan tanitványai, akik õket kiülönõsõn tisztel
és az õ sonyeu életét követvéu magokat g. külömbõztették ~ a
hihetõ hogy az õ halála utáu Már pártot formáltak, és külön
tanitvány magokat az õk ejnioje mellett meg maradtak, me
vagynak még ezeu Sabbeuetsek, de már most a Mahumed Vall
bol is sokat elegyitettek a magokéba, meg kereshtelhedtek
kerestére, hogy h. Jáuos a' Krisztust meg kereshtelte, de uem a' Ó
Háromság nevében ~ kereshtség Urvatsorája, Papi reud Ha
es a' Negy Sakramentomok vagyon ~ a' Papság örökös nálla
mindeuütt szabad kés felesleget tartani tisztnek pollos M
ortrágot a' Pap a' Mészárosoktól ~ stz.

h. Az Istenj tisztelet modja

Minden Vallásnak vagyon valami formája, és szab remely
monátat körestõmek ha egy per Posztiv. ~ A Külsõ a' belsõre sokat
gosit, és a' Vallásnak külsõjébõl igen lehet annak belsõjére is
Azt a' fundamentumos tiell hát ki kereslni, a' melyen épül a
Istenj tisztelemek tselya és sükessége.

A' Jésust na

onellyik h. Sz. ir
ellene.

A' Jésus nagyon kedvezett a' Sido projudicziumotte, és el kerül-
te, hogy a' régi Vallást meg ne bántsa, azért valami szembe tünõ formáit
nem hozott bé, melyek a' Sidok beléje alkalmatlak volna, külömbeu is
a' maga Tanitványi ellen dolgozott volna, a' midõn tanitotta, hogy a' Kül
sõ szertartások nem kárhoztatnak, mind egy aránt Sido, mint Sanaritanus
menyen a' sz. helyre, allitotta csak ugyan a' Jésus is fel tés azokat a'
melyek által a' Vallásról valo érzései az embereknek meg láttassanak
sunak ezek az Ur Vatsorája és a' kereshtség.

50, c. A' Jézus egy alkalmatossági tette fel valami Czeremoniát?

51, c. Az Uri Vacsora állomtatott? Sőt csak sorait tsak tsinált é?

Az Ur Vatsoráját ugy látszik a' Históriából, hogy csak akkor
Barátyainak és Tanitványainak rendelte, nem pedig a' következendõ
emberekre is, a' maga barátságos emlékezésére, mindazonáltal mint
hogy az Apostolok a' sollõ pünkösd elõtt is fel allásokból sõt Pál
a' Romai hivekot be vételére imé, lehet hogy volt a' Jézusnak is
arra a' télya.

52, A' Kereshtség minek volt jele?

2. A' Kereshtség volt a' más Szentsége, a' melyben
több vagy a' mi az Isten tiszteletre mutat ~ Maga a' Jésus parancsol
ja hogy mindenek kereshtelyenek ~ a' Vallás tisztaságra intélyék
ez hát, egy asszentálás modja volt az Uj Társaságba ~ a' Kereshtség
gel a' Sidók nem tudálkoztak mert a' Sidóság volt nállok ~ õk is
a' Pogány proselytusokat is kereshtelték, és igy az a' Sidóság a' Pro-
selytusnak volt a' Symbolumára ~ Ezt a' két Szentségtõl tudva,
gyon, melyek azt mutatják, hogy a' h. Vallás nem szeretsen igen
sok külsõ pompát ~ a' testi emberre nézve sok külsõ napnál
de azért csak szabad tettésbõl valok ~ Csak a' tél el érkezhessék ~
az idõ, hely, környül állások szerint lehet a' félelet fel allitani,
és változtatni. A' Jésus tudományának lelke mutat arra, ha
szükséges azt nyilván nem mondotta is ez meg tehetik. ~

53, Lehet é Papi Czeremoniákat változtatni.

Az Apostoli példájokból is még Jerusálemben mutatkozik
szükséges tartják hogy a' Sido Vallással a' h. Vallást nem kell öszve
vetni mindazonáltal a' Sido Szentségtõl meg tartották
Tartak a' Leitak törvényeket, és meg engedtek a' Sido

Herpétenyek.

Keresztény etc is, áltál annak szükség teleu voltát meg mutatta
a' Jésust értelme szerint volt hát az, hogy csak a' jo gondolatok
moditására szolgályon a' külső, lehet, és szükség a' Törvényül állj
hoz alkalmaztatni.

54, Ez eggyet vált tartatá valamit? — Nem szapórodtak az Apostol a' Ceremoniákat, hanem a' mely
vettek a' Jésustol a' Kereszténséget, és az Ur vatsorájat a' Vallás
ább elö mondására és meg emlékezésére jo lelátották, a' Jésus az
vatsorájat a' maga halálának emlékezetére allitotta, a' Tanit
nyok pedig jonak allitották, hogy egyek a' Keresztnek és b
nek láthatá a' Keresztények között.

55, Valahányszor együl egyébi tiszteli? Valahányszor tehát egybeu gyültek a' mely talám a' Jésus fel tan
Tanak emlékezetére volt a' hitnek első napja Sorbenetben egy ma
atyjafiai szeretetre, Cselekedetek imádkozásra a' Nép Amen felel
Ur vatsorájat be szentelték, a' be jött vallás tolakodásban ekkor egy b
nyos vendégség neme s. Agapé, s mely az Ur vatsorájával egybeu
közötte, de az időbeu nem egyeznek meg, hanem az a' vendé
az Ur vatsorájával való élés előtt vagy utánna tartották é'. Ch
utánna a' K. Társaság meg szaporodott ilyen vendégségek m
szüntek, sok rendelkezéseket is tettek be az hová közelo
St. Pál is Jud. 11. Mikor egybeu gyültek így a' Keresztények
gokkal élés vitték, a' szegényeket el hitták, és együtt ettek. a'
gek támogatására is még volt Jak. 5. 14. a' 1. Kor. 11. 5. Ezek ugy
így mentek végbeu az imádsok szerint de meg határozott szt
lések módja nem volt, csak annyi volt a' mely bizodalmat
tetnek szerzésére tartozott. Az homan az uj vallás közön
társalkodássá tett, a' benne lévő ideát, az együtt való bejelg
által populárisabbak lettek.

II. A Keresztény Társaság Historiája.

Egy Philosophust observátornak itt sok pontyai jöne
egy sötétség szerzésből miképpen emelkedett fel a' Vallás m

terjedett, mitsoda revolutiokat tsinált, itt hát egy Historiája lesz
a' K. Társaságnak. Három nevezetes pontok.

a. Miképpen eredett az Ecclesia?
b. Miképpen organizálodott?
c. Az apro Ecclák hogy egyesültek?

a' eredetét a' mi illeti maga a' K. Vallás szerzője nem tett
arról semmi rendeléstt, ámeu szükség lett volna, hogy a' K. Társaság fel allitojának nevezni? — Amnyit é a' melyik ö volt
arról a' vallásos idéktől felszállitojának találtja, a' melyek gyakorlá
Sáról a' Társaság egybe állott? Vagy maga immediate rendelte el
a' Társaságnak tejendő organizálását — Vegyétek ned a' Apostoloktól
a' Katholicusoktól, az elsők egy más közötti, a' midön mindenik
rendnek vagy nak oltalmairól, az ujjabbak csak ugyan, oda állanak meg,
hogy a' Jésus tudománnya, be horása pusdaszentoma ugyan az K.
K. Egy három, de a' helyes a' vallás terjedésére volt, a' pp egyenesen
a' vallás követőiben állott ha alapnak a' Társaságot pusdalni, és
mitsoda rendtartásokat, Törvényeket sat tegyenek.

Az első rendbéliek a' kik immediate a' Jésustól tépték pusz
dátornak, a' Historiás hozzák elé bizonyságul, és azt erősitik, hogy
ö Tanitványaival együtt egy Társaságot tettek a' mely volt mo
delye a' tejendő nagy Társaságnak, ámeu a' közétetésnek mi
hogy az Ur auctoritáson pusdálodik, nem lehet abból semmiben
változtatni, a' benne lévő Ceremoniákat observálni kell és azon
társaságon kivül a' Jésus tudománnyát Communicatiokból senki sem
mit ért vagyon a' Catholicusoktól ezen propositt eredet.

Origo Eccla e' a' Deo Petra Eccla non est salus. Ebből
sok személyek nagy communicatiot utasságok Jussak poly
Tel. te. A' Tizen két Tanitványból álló Társaságról
de nem volt valami constituált Társaság hanem csak mint Tanito
Tanitványaival. K. Jánosnak éppen így voltak Tanitványai
ilyen ordo volt a' Patriarchoké, Vaticinatoké így voltak egy Platonb

egy

Jan. 1:16. Más Jutaim is vagyunk ritzem. melyek nem egy ágból valók azokat is elö kell hozzam is képzem egy ágról is egy pásztor

58, Mi mit Jézus lánk erre

egy Pythagorás nak Tanitványai, de ebből az ünnepiata orgia
tão ki nem jö.

2. A Históriából meg lehet mutatni hogy a Jésus után s.
6. századig folyt el, míg egy Ecclesiának exister[illegible]ja elő állott. Volta
ugyan a Jésus nak 1000. Könyvei is, a'kik a Tudomány által
voltak hódítve, de az ország, mint túlnyomó Társaság nem all
fen, mind a Zsidó A. Sz. E. Hit or talonták attak ki magokat, m
utánna a'Zsidoktol üldöztettek a'pogányokkal össze elegyedt
és látták hogy a'Zsidokkal egyet nem lehetnek lassan lassan
Könyül állások, az idő, szükség, vitte arra őket hogy valami
Társasági Statutumokat tegyenek és forméályaiak kiülön Társas

Sq., Vallyon ni volt a'Jesus egy am bitiosus ember?

Voltak a'kik a'Jésust mint egy Ambitiosus Embert egy
tották s. egy Különös rendnek fel allitojat melynek feje m
lenne, és a'tölle hirdetett Tudomány arra ijesztő palástot volna

Fel. 1ō A Históriába ennek nincs semmi nyoma [illegible]
ezt akarta volna a'Jésus, úgy az A. Sz. E. Hit állitása nem
volna az időre a Könyül állásokra, hanem maga positive
volna valamit Törvényeket, mert hogy a'Könyül állás azt
nélyos a'mit tsinált bizonyitani volt.

6. Mikeppen organisálta hát magát a'K. J.

Erre nézve sem találunk a'Históriába semmit ki tsinál
pláumot, minden a'mi lett a'történet a szükség által t
ugy tették a rendeléseket a'mint szükségesek voltak akkor a
kor kellettek.

Voltak tsak hamar az elsőbb esztendőkben Társasági
mélyek, a'kik szolgálatokat tettek, és dijaikat a'kik Társa
fiukat gyakorlottak. a'l. első rendelés a'mely valami
sitnie mutat nem nevezetest, és ki mutatja hogy minden
plánum nélkül volt, ez a'Communio bonorum (a) melyet az A

(a) Ffel. 4.32. sz.

(b) Az első rendelés mutatja a'politicumat?

rendeltek a'mely rendelésre Könnyen mehettek, mivelhogy
ők is Communioba éltek a'Jésus idejében. Hogy nem igen nén
tek előre meg tettzik mert a'mi K. könyül meg esik az A. T. több
Zsidó Emberekkel nem lehet. Ennek okból a'szükség tsinálta
hogy Zavar ne lenne a'dologba, hogy bizonyos személyek ki
gyárnának az oltályra, és ezek lettek.

a Diatonusok ezeknek tsinálták históriáe le irását

(b) t.i. a'Communio bonorum miatt sokaságok nemely szegényei (b) Ffel. 6.
hogy ők nem kapnak annyit, mint mások, ennek meg akadályozá
sára rendelte a'gyülekezet, hogy hét férfiak választassanak a'
kikre az Oeconomicum bizattassék. Ebből meg tettzik hogy a'szük
ség vitte őket a'Társaság formálására, nem volt plánum. Ez
a'rendelést a'Jerusalemi K. gyülekezetnek konyulták több
Ecclesiák ezek a'Férfiak Characterisáltatnak t. Tim. 3.4.9.
sőt az Apostolok is reá nézve volnak Diakonusságok is t. Tim. 5.9.
60. esztendőkig.

Vallyon Vall. v. Társaság béli személyek voltak?

2ō Ezek a'Férfiak hás valóságos Társasági személyek
voltak, azaz a'kik a'gyülekezetből választattak hatalomnak
fel ruháztattak, és ki nevezettek, hogy a'Társaság nevében szám
adás mellett folytassák hivatalokat.

2ō Meg volt határozva hogyan határozva t.i. a'
Könyörgés' jöttek procuratoja, és kinek kinek szükségében épség
való ki osztása, Jerusálemen kivül ugyan más helyek
való gyülekezetek nem volt meg ez a'Communio bona, hanem
minden Könyörgés providéált a'maga Régenyeiről, mint hogy
azt az Apostoli vallás Kötelességének tették, a'Gazdagabbak
adtak könyre és annak administratoja volt meg ki Diaconusok voltak

3. A Diatonusok hás nem bibelottek vallásbéli

Jolgoltak

dolgokkal, – nem voltak Personal Írás, nem réájok Szükség
Vallás Társaságnak, hanem mint Társaságnak. Eppen a' Ke
Vallásbéli Szolgálattal foglalván magokat nemis valóltak
golva a' mái Diatonusok sokat kívánnának hát a' régieknek
Társasági Személyek.

Presbyterek ezekről nem lehet kétkedni Bizonyos
miképpen lettek, nemely Datumaink csak ugyan vagynak, m
ből ki jő hogy ők is a' Történetnek által formálódtak, csak hamar
lettek a' mint meg láttyuk az Apostoli tselekedeteinek Hazai és p
leveleiből kitetszésével volt.

1. Az egész Társaságnak a' rendre vigyázni, és a' ellenségi
és így mint egy Fenntartó Mesterek volt, a' mely omnimodis meg
tetszik, mivel Tit. 1. 6. azt kívánja Pál hogy egy hetvenedik
életű emberek választassanak Presbyterekké.

2. Directio is volt a' Nevekhez, mert Apostoli tselekedetek
telbe ugyan jő elé, hogy a' mely dolog az egész Társaságot illette,
Presbyterek tanácskozást adtak, annak a' népi eleibe terjesztetnek
és az ők jóvá hagyások szerint végeztek valamit. – Egy kis
linczaja hát már a' Presbyteriumnak.

3. Imént sokszor agentusi voltak a' Társaságnak
Deputatusok ugyan küldettek egyik Ecclesiától a' másikba, a' Mi
tratus előtt is folytattak az Ecclesia dolgát. – A' tovább előre
jelentek mint a' népi Representantiai. – Az egész Ecclesiának
tó dolgokat el igazítására valósztattak hát ők is, nem volt
a' Vallásnak, hanem a' Társaságnak dolgai, – Ez ellen ugyan
ex cipiálnak az újak Könyvei, a' kik azt állítják hogy a' Presby
rel voltak az Oltárnak első szolgái, sz. Pállal bizonyítván
de a' Historia annak a' helynek ellenére vagyon. – Es – mert
Apostoli Rendtartásokat nem vehették szabad volt akár kinek
a' Ecclesiának

63. Mit Sola hívatalbéli Személyeket tettek még Presbyterek?

(a) Tsel. 11. 30, 14. 23. 15. 2. 4. 6. 22. 23. 14. 6. 4, Ollé volt a' Presbyterek Köre, Lényege?

64. Hát ők a' Vallásért v. a' Társaságért voltak, hanem Bizonyos az volt?

a' Tudós hozzá tollani tanítsanak éppen azért találtatnak
el állottak elé, mint a' Pál Apostoli 1. Tim. 5. 17. A' tanítás Brassó
tselekedet meg különöztetik a' nem tanítóktól a' mellyeknek voltak
nemi feletti, hogy tanítsanak. Nem volt hivatallyok; de hatalmok
el hozzá járni volt – ugy látható hogy a' Pido constitutiókból
Elsőnöktől ezekre készületek a' kikre való volt, hogy minden hel
ekre a' hol gyülekezetek volt Inspectorok tegyenek a' kik
endre és a' Politiára vigyázzanak tartoztak hát a' Municipali
onstitutiókhoz, nemi a' vallás hoz;

Püspökök. Előljárónál a' leg nagyobb premiumot kezdek – 66. Kik voltak a' Püspökök.
agyok az Apostolok tetszik, és Institutiót is adtak ezekben, melyek a' Püspökök
gyon Tit. 1. ellyek az Apostolok nagy egy Ecclesiát fundálnak és ornak
mendek, a' Püspökökre hagyják vicariusjokat, mint Pál Ephesusba tett?
Timotheust, Petest Antiochiából Evodiust a' melyet mondhatjuk hogy
mit az Apostolok, hogy a' mint az Apostolok el rendezték, az Ecclesiát
Pál pótlók el végezni, Tőlleselejére vinni – abban a' Gyülekezetben
Ecclesiát küldtek volt az illyen praerogativára, a' Clerust leinye a' vallásdepo
tolnivá mintegy, hogy a' tanítandó vele Ecclesiákban által rajta valo vesse
ezésével el igazíttathassanak hivatalyokban egy allyan időben, melyben
Clerus dehettsége volt reá mindenben tanúskodhatott. Vigyázni volt
ak az első Püspökök a' Gyülekezetekre, és így Vicariusji az Apostoloknak
nak az utolsót nemi igen akarják meg engedni, tartván, hogy a' vég
ális justitia, melyet elhunyt meg kell engedni – ez hibás tételen
ezés – Vicariusai voltak, de tsak abban az Ecclesiában, a' melyben
ítettek, Nemi pedig allyan Apostoli hatalommal, hogy ők Ecclesiákat
alat fundállyanak Constitutiókat polgárnak, ’s ha ellenkeznek
olva is azzal a' jószával de hatni Ecclesia ordinandi ad tradendum
Ecclesia ordinata. Nemi jó a' Conclusió.

Vagyunk az igaz az illy Testamentomban allyan helyen, a' melyben 67. Hát ezek a' Társaságért voltak?
Püspök, és a' Presbyterek együtt tétetnek, és a' N. S. parancsolatból
Allyák erősítik azt hogy Episcopi, és Presbyteri olim unus fuit
ordinatio. Az Episcopus pedig fuit ex Presbyteris. A' más pedig
Apostolok hatalmokat constituálnak, quam ex Constitutione aplica Presbyteris competebat.

Finis. 1ō

Jézus I. Levelében hivatallyát megvan különböztetve a Presbyt-
és a Püspökét. Ephesusba Timothe. Crétába Titus Püspökök vol-
nem volnak pedig a hg vénnek Presbytereknek, azok a helyek, melly-
Pál levelében, és az Apostolok tselekedetiben az egységes mutat-
sát azt tsinálják hogy nemely tsoportban egyet voltak, derecz mind-
Ezekből is jöt ki, hogy a Püspökök voltak a Vallásért, a Diaco-
pedig, és a Presbyterek a Társaságért. Ennek a fenállyok
egy tsendes organisatiójára mutatnak a társaságnak. D
tsak tolakság volt ujjabb társaságit tselekedni Ephesben
gyet hivatalos jüttökat gyakorolgják.

Az Ekklesiai Tennyétekről.

68, Mi modonban tartott Jézus az Ecclesiai Tennyétről?

A vénnek, és a Püspöknek hivatalos jüttökat gyakorolni
nem tsinálnak egyan tsatsot a tsatsban. Nagy jövedelmek
hónosb, Dominiumok, nem különböztette meg őket, az olyan
golban, mellyet az egész tsoportnak illettek pallastol a Pálaszig
tól: de egyet értsleg a vénnekkel, a mélyekben tagokat a gyo
Ezekből ki tsoportokról, ezt vagy példa I. hor. S. P. hol egy
ben, a ki mostoha Anyjával fetsekedett Tsodát ki tsoportokról
gyülekezetből: de ezt nem magok a Püspökök mondják. Pál ad
helyre, és oszlyan a gyülekezet neve alatt a bünteti gyakorol
tott. Társaságit Jövényeket könyvet bé verődött; mint hogy a
Gyad esetében a Pádoluál ki az Excommunicatio volt polás
Ebből tehát ki jö, hogy ha a magát tötelességes nem tsel
tettsék, a tagokat ki vetettsék. — egy más felől biony az tövény
tellett jobbá a Társaságnak, inkább formálatlan mint a Társa
es habuit jus Leges dandi; nemo rogari ad leges absque Populo

69, Vallyon azokat a Jövényeket ezért tartották tötelesnek hogy a Társaság kapta?

Nem tsak hanem hihető, hogy elébb mint Jövényekre tötel-
tek a tagokat, mellyek a vallásból folytak, hogy a vétkektől ol
magokat; Az elsőbb parabeli Nuits Nyomó egy tövény nek
mely arbitrasit, vagy az Ini tipteletit vagy a Lopást, vagy a
ezeket tartozatt volnak a hét Nap Tsúcsát az egy nek meg

le — A Presbyterek fiaiknak való adatoknak, a gyülekezetben való megje-
nek, az Istenit tiszteletben való részt vétel. a 2dik és 3dik parab.
egy tartással meg; mindazonáltal tellyes tiszteletek nyujtásra nem kötelesség,
ből: mert ezt Nuits Lemmi Nyom az irásokban. Az apróbb hibák tit-
tartattak, lopás, tsalás, sőt Istennek tiszteletek, parantsolatok sze-
nem voltak meg nyomtatott Társasági Törvények magukat a St. Völtek
arra ott el terülésekre az igaz, hogy Társasággá is váltak annak
mélyre igen Nagy fültigek is volt, tsúfot allyan emberekre Nézve; mint
az első keresztyének.

Plinius az irja Trajánusnak L. X. Epla XCVII. En tapasztal-
tam, hogy a keresztyének, a titkos bé vétnek arra tötelezik őket, hogy
minden vétkektől el terülyenek — Az ejszakai Gyülekezetben arra eskü-
nek meg, nem valamely gonoszságra, de tulajdonsága szerint mondja Jusceps
tione patti meg nem hagyni, hogy tartsa hogy a Társaság meg ne bomolhasson.
Az Ecclesiának Pereces törvényitől jüst gyakorlotta, a mely egy jó, hogy ótsás
formálásában elébb mentsen volt, Péntek ugyan hogy az Ecclesia
tolta i ezen jüttökat S. Jurá Collegiának; mivel a Titoktartásban ugyan
illyen, hogy elébb az Apostolok éltek azoktól, ő tettek Püspökök
Presbyterek, Diaconusokat, az Excommunicatiot ő vették végben. Ekkor nevek

Ugy vagyon az Apostolok vették végben ezeket, egy még nem a,
éppen formális Társaságban, és az Ecclesiának tanitottak meg mint egy
nek lehet jüttök, ha az mondjuk, hogy természetes hogy ezen jüttök
alkották a Társaságot volt az Apostolok után és tsak az Ecclesia
eg egyenesiből gyakorolhatta más különben bajosan lehet meg ma
olni, hogy en a Jus az A. sz. Irásra mint; Ha azt erősítjük hogy
Apostolok Apostoli Auctoritásával tselekedtek, és ezen a Succes
rainak a Püspöknek által, és így változtak volna a Püspök i Clerus jussává.

Vallyon hát az Apostolok a magok, vagy az Ecclesia Nevében tselekedhet
és a Vallyon ezek a Jussok Társasági állapotok, vagy hivatalbeli Jussok?

70. Vallyon az Apostolok gyakorolták a Jövő Collegiának ki, és a magok nevek alatt?

7. A Törvényi állásokból, mellyek körött az Apostolok gyakorolták ezen
sokat ki jö, hogy ők az Ecclesia Nevében gyakorolták.

8. A Bizonyos, hogy Jerusalembe a Környéki tisztek, a Diaconusok
tetek; az első tiszteletnek példájában, pedig Pál az Ecclesia, hogy allyan
esnek azoktól tagok büntetésében, ha tehát ők a magok jussokra
bevették az Ecclesiát, azután elvették i azoktól a. m: a mellyekre
a Fundus

á' feudalitol szabadságát vesztenek.

Ez A' másadik és 3ik századbeli állapot a' Püspök, mint a' Társaság Fejének egy galantsággal, Diaconusi az egész Nép felett. — a' 2ik századbeli a' Püspöknek mái tekintetben volt vetsei magok közt a' jusst a' Diaconusi tekintetben de Praesbyterek a' 3ik század közepéig magokat nem tekinthették a' Püspök tel, sem a' társaság tól szabadon ki nem léphettek, a' mint Cyprianus idejében gésp az 3ik századig a' Püspök a' nép választotta. Ebből tehát látszik hogy a' Nevezett fejnek eredetekben, nem a' Clerustól hanem az Ekklésiától volt dolgoztatás ára hogy a' fiókból levő Ekklésiák egybe gyüjtetnének egy főbbe de az még sem ment ebben a' párban tökéletes fejre, valósulásig addig egy szer közösen történt.

71. Mi közösse "ök" ve a' Sidóval "ök" lyet levő Ecclesiaban.

1. Az a' pásztor indulat, hogy öt másoktól különböznek légyen egy szóval volna azzal; de az Apostolok magokat is Epis: 45: 67. dolgozatnak hogy valo szert a' tudományt be vették, és be vették, egyességgel légyenek egy máshoz tanítottak a' Népet, hogy mint atyafiak, egy Nézzék egymást, hogy egy Testnek tagjai, melyet feje a' Sz. minden által valósságot hoz tak mellyel a' más Testnek rész vételet tól ebrestették Főpapjaik tól egyéb, a' más Ekklésiától; mihelyt az áldozás be jöttek az egyezésig nál kap obbak lettek; mert a' pártság tiltatott.

2. Ez nem tiltott volnak más tényállások, mellyekben Ecclesiae az Ecclesiae Segítsenek azokban Ecclesiák, mellyek egy Provinciában voltak — a társas pontjaikig vagy Nemely tagokat a' más Ekklésiákhoz is valo Gyakorlás, hospitalitás Collectio, Kereskedés, a' Nagyobb városok a' Püspök függése, vagy attól, melyben a' Proconsul laknak stb egyéb által a' más Ecclesiae volnak egymáshoz egyesülhettek; de a' társalatok valósra nem találtathattak ugyan azon tényállások.

3. Az is egy pontja volt az egyesülésnek, ha nemely Ekklésiák egy tárol vott ezek inkább hasonlók egymáshoz, ha egyikbe valósnak esett, a' más kább érzette, maga Pál is mindig dolgozott az illyen egyben törésnek egyik ciából el utasítot a' másikban, az Ekklésiabeli emberek liseríttek hiatlan egymásról élés. Jonan a' Lipótnészel a' Kolossébeliekhez irott velben kolos: 4. a' 10 verstől végig, Petrinehez is tol Ekklésiához irott velni p: Curjus? mái sai bizonyat tekintetben ha pünkösd meg nem olyan jacobus levő is a' Praesidensnak formátusai tapintatba volnak.

72. Vde ekkor egy — Ambár ekkor is fogtak is: mindazonáltal az első párban nem volt olyan függés, melyből több Ekklésiák egyik való függési ki hatnak. Ecclesiae függtek mint

ki nem lehet nyomni hogy a' régiek ellen magának minden ekkor jelen hatalmas arrogálhatot volna, vagy hogy öntsen a' régiekhez Ceremoniájához pótlás aihoz altalmentatta volna magát. — Ezmészetben hág meg a' Dicensis Metropolitana Constitutiotol tsz. Anok ez utáni fejtődnek, az igaz hogy a' mos el hínyes magokból.

An egy Organizalo Társaságnak a' Polit, vagy Civ. vala relatiója. — 73. Valyon a' Politica Administratiónak Társaság fogalma Vatica nos Társaságnak, most egy ilyen formáladot is meg nem esmerek; az nem az egy lehet mondani, hogy lenne benne olyan titkos volt, hogy a' hatos Notitiae nem esmert volna. Az első esmeretben egyház szervezetben azt meg gyarlóságból vétkezésre nem esmert volna. de 2.0 esmeretben az után erenélben volnak minden provinciában. Volnak terjedtségek a' fő városokban is — volnak Romában, azok magok polgári Előjárói, egy szóval minden az, a' mivel egy különös társaság külön képpen meg esmertethetik Nem lehet, hogy az igazgatók, a' Főpárok ne tudnak volna semmit is benne. A' h. Társaságnak az igaz a' mi hibája, tus mozgását nem kerülhették; mert a' fő hatalom nem a' Fidelitással volt Ennek a' meg nem gátolásnak meg magyarázására nem ellet különös tudá, lat gondolok: az Istennek különös Gondviselését; de a' nem politicus, mert a' tényállásból minden természetesen jő ki.

Az egy vallás a' hatos eddig volt constitutiójával nem ellenkezett minden a' Fides vallás szabadsága egy részről; mert egyébb által nem is volt el választ is, meg nem szabadságot adtak; mivel a' Fides vallás minden Szentjeivel tellyes szabadsággal egyházolkathatott, synagogát tart épít, hettek, a' magok rendelésekre meg tarthattak. Ebből a' Pontból Nérvén ész az Elöljárók sem adtak a' Jövevényekre nem fordíthos, tak ellenek, mellyekben egyiktó vallást felalkalmazhattak, sem adtak a' rendelésekre, mellyel volnak Contra Societatem. Non permittendo pub, Relatioja az egy vallásnak a' Civili hatalomhoz is jó az is hogy nyért részről tellyen differentiát. Ebben az Indifferentismusban a' szépet is meg erősítették, midőn a' keresztségnek minden Collisiot el tették, tek a' mint az ők feudalitok meg szaporodva volt.

An ekkor egy politica láthatta volna tsak ugyan az el hintet magoktól tsudó Ti titkokat; mert akármint egyeztenek is ugyan a' Keresztyének hogy ti ne egyenek, mindenronálok épen nem vévén az egy valo relatiójából még is ti nyomultak.

Ebből

Ebből a' Relatiobol folynak e' következések.

14, Miből ered — je. Az egy vallás árnlott, hol Keresztet meg parancsolták, a' pogányokat ma-
tsit e' hű Polit. tsel ölve nem hárnlatni, sőtalis mindenkinek Példával a' Korinthusi-
ra reformálni sippsolta a' pogányt el térülni, az ő mutatkozásaiban rejlő nagy veszé-
multat e' keresz- lyek. Mindenkor a' Keresztyének
tények. hol irnak levelei olvasták 1 Kor. 10 rész.

2. Maje aggyra mennek, hogy egyenlő jusst a' Pogány Civisek nem csak mészek
tulaidonnak tartottak pogány Tribunal előtt perelni, Pál Apostol ha-
az egyességre inkább vidá vegye, helytelennek tartotta az efelé po-
tenciát 1 Kor: 6: 1: a' Romaiaknak latrott a' Keresztyének előtt —
pére meg esküni bálványozásnak látszott a' Keresztyének előtt —
Maje törvényességet tsinálni belölle, hogy a' Civilistak előtt perel-
jolyon. Judaeának Compromissariusnak folytak, egy ki választo-
11. Dio előtt, a' mely egyan meg esmerteti; de még is a' Civilis törvény
meg vetésére oka vehetnek volna belölle a' Politicusnak.

Ered ebből a' Tegnapiakból ki jö, hogy a' Keresztyén társaság Kerek-
dés nem volt egyan törvénytelen, de azt senki sem el mellőzni, hogy ő
hamar ki mutatta magát hogy emberekkel a' Civilis el ellenkezik.

Ered a' változásból első ered is a' polgárban a' 1. Társaság, és a'
vallás allopathyában meg a' Statusba végtől fogva jövő revolutio
ki ütötte magát. El ered ett a' Zsidó Had a' Jus utan 66. esztendőben
mely a' Statusnak, és a' Fő városnak el vonulásával végződött el
a' Hadnak.

15, Mi volt a' Zsidó Had? — Historiája röviden ez: Meg Gallus Judás lappasztotta
a' Zsidót a' Zsidónak Prophetasága által, midőn valami adora-
ve a' Képre — Es a' Romai Gubernátor Judás egyan meg ölette: de
a' Zsidót még is meg nem tsendesíthették, ugy hogy Isten által a' Roma-
Zsidóktól sok sattyolásokkal hegyeskedésekkel, és az ő Vallá-
tott tsapolásával, Nero Caesar Caius Caligula Tsápai Sziriai
meg orázva, a' ki Zsidóba egy vén asszonyba ki ömlette magát,
parancsolta Vespasianusnak, hogy azt az Apostol helytartóját a
vasárolni Jeruzsálemi Templomba. Jót tetszett a' Tsápainak hogy azt
tselekedje: Mert a' Zsidók vallását elnem volna, Caius meg haragu-
vám, hogy még be nem vették. Romába tsipitteztetett egy más

csopat, s midőn maga is tsapulna, hogy bé vitetni a' Templomba meg
hal, és így a' Zsidók meg menekedtek most.

Nero alatt pedig egy Gessius Florus nevü Siptartó igen sokat — 16, Ki mentek
hozzá tartozó a' Zsidókat, ők egymás között is pártokra szakadtak, lenni, hogy vége
egy hogy meg szabadulhassanak Gessius a' Syriai Proconsul Cassius 2000ren el a' Had?
Gallust el hivta; de semmire sem mehetett a' Zsidókkal. Ígértek
Neronak, hogy külgyen segítségét. A' Zelotáik pártjok vagyon
a' Templomban, árulták a' Vallást, és szabadság mellett buzgóságuk-
ban életeket nem akartak a' Romaiaktól be tellyesíttetni, és utálták
a' mieinket. A' Gondagabb Zsidókat összötték, vagy ojakat el vették, a' midőn
Jeruzsalembe ostrom alatt voltanak el tudották Nero Vespasianusnak
Is utan 66. — De ő tsak hamar Caesárrá lészen, a' fiát Titust
küldötte maga helyébe, a' ki nagy sereggel ment Jeruzsálem ellen
elébb leste képpen, hogy adjak fel magokat, és a' Várost — ők nem-
az első lőfalat meg vették, a' másodikból ki verték, épitett egy fa falat
mindenütt utoljára el zárt — Ehség tanúd a' városba — a' Zelotáik dü-
hösködnek, az Anyák gyermekeiket meg ették — Titust meg értette
a' Nyomorúságot leste őket ujra, hogy ne vesszenek el magoktól
a' Zelotáik fejei nem adattak — A' Zsidók éjjel Nappal pöstökölik ki
városból a' Titust táborába, mintha a' városba a' Kintiek ütöttek
ték — Solam le Nyelték az aranyat, és oszlánk gazsijaikból kilenek,
mellyet a' Romai katonák ásni kezdtek, a' városból ki jövő Zsidókat
ölni kezdették, és fel hasittatták az Aranyért: midőn tovább is vala,
ne ölnünk, akkor mondották a' városi, — Tenni ellenek állásra talál
de még is meg ásni az Autonius Tornyát, midőn a' Templomban még
lenni közelítsenek meg parantsolja katonáinak, hogy a' Templomban
ne tegyenek semmi kárt: de egy katona pártyának be menvén, midőn
gondolatlanul vadászná a' tüzet meg gyuit a' Templomban is, el égette
10. et Augusti, és meg nem akhatták, A' foglalta a' fellegvárat is-
a' Zelotáik vezérjei közül Iskola tanúsok el foltták — Simeon
el lopta volt magát; de meg találtatott. A' ki polado Zsidókat ölt-
ték a' Romai katonák a' várost el pusztittatott 8va Septembris
ron a' Templomban, mellyen Titus be ment. Ehség, Tegnap, Testi
el pusztított állat Josephus Pereus egy millió hat ezer embert, el foglalt
2,000ren

Hol Fejek on en
Krakapnakhi
torniájára
47. Kik voltak az
Apostol és Evange-
listák?

78. Ki volt Péter,
Pál, János, Lu-
kás, Márk, Máté?

20000 rec, Nem lehet tudakni ezt a' számot: mert a Prophe-
Zacharia mindenütt Sido országban fel nyúlnak volt. Vége volt a
vesztésnek a' K. U. 70 esztendővel, és csak arról maradtak meg
a tűz a' hatodik előtt első Vella Nevű városba emigráltak, es
Jeneralisok Flavius Józsi. mint Vespasianus fogja vett Historiá-
— Ifr Apostolok a' tűz alatt Jézus tanúi lévő való személyek voltak
a' tűzre az a' Krisztus az Evangeliumnak prédikállásai bírta—
az Evangelistok a' tűz legelsőségül voltak az Apostoloktól a' valók
leírásában a' pogányok között az Ecclesiák fel állításában, és
Szenvedésében, a' mely végre különös ajándékkal bírtak. Ezeknek va-
gyon a' Jézus történetének Historiája, és a' Vallásnak fundamentomában
szépen Péter Apostol külalatt Bethsajdába Galileának egy kis va-
rosából, volt Jónának, Simon
nevet volt: Simon Sido. Péter Dávid Jézus Syriai Nevű arra hiva
Jalileában, Samariában. 44ik esztendőben a' K. U. Herodes Ag-
grippa a' Jömlőtibe vetteték, a' hamvai tsadolatoson ki fo-
dult, Antiochiában prédikállott, és Ekklézsiát fundált, Jón
Pontusba, Galatziába, Kappadotziába, és mindenütt prédikállott.
a' Sidoi 5ik esztendőben Jerusalemben
a' tiszteletnek Törvényéből felett tanúságot vetteték és be jelentette. Ro-
mában menvén oppan, a' hol a Nero alatt 67. esztendőben Jézus
fültetett. Jól lévő kedves a' Pontusban Kappadotziában 17. ar-
fültetett Sidoihoz, melyekben vigasztalja élet a' szenvedésekben
és ezzel a' tiszteletes magyar vételekre.

N.B. Petrusnak volt feleségéről 1 Ep. 5. és Mat. 8. 14. Nuitsa Incse-
zatt. az ő Első Neve alatt sok történt Könyvek vagynak p.o: Pens Bi-
ster tselekedeti Jelenése, Evangeliuma.

Pál Ciliciának Tarsus nevű városában született Sido
sütéből, volt Jeruzsalemi Gamalielnél, a Jeruzsalemi Tegis Profes-
sortól tanult törvényt Cpel: 21: 39. Nagy ügyes volt a' szerepiny
gyett. azt Istvan meg lövöldözésében szépen volt Cpel: 26: 9. sok
Midőn egyper Damascusba menne egy különös történet által meg
leírt, és az idegy volt Nevét, mely Saulus volt. Pálul felt szerelte: 33 esz
K.U. lett a' Pogányok Apostola: Ohne járta Asiát. Görög Országot Ma-
cziát.

ját. Ő egyedül többet tett a' Pál Vallási terjesztésére, mint az A-
postolok közönségesen. Volt a' Sido Tudományokon kívül más Judományokkal is
mint sidulet — Messiás végére Nézve volt Sokat tsinált, 63ban a' maga bajak
járt Romába, a' melyből ki menekette magát. 66ban ismét Romába ment
hol 67be a' Gradicho szerint, mikor a' Nero Udvarából Nemelye
let a' Korabeli segédei leiretett v.m: Seneka Poppeat stb. Egy lőtt
Lephar történetének fejé nélkülett, mely oplop vétetett ma is mutogattatik
K.U. 73ban Jrt Pálnak levelet, melyekben a' Jézus tudományát az ő lelke
tetvő. Lépésiben az ő belseli tulajdonsági 50. és 60 esztendőkben történt
K.U. vagyunk az ő Neve alatt is sok történt mentsék p.o. Arabatsion
egy fel menetel — Apocalypsis Pauli — Actus Pauli, Epistola
Seneca ad Paulum, et Pauli ad Senecam.

János Apostol. ő egyedül az a' ki a' Jeruzsalemi romlásra utain
is még. Volt Galileai a' Zebedeusi fia és Salomea az Jakab Jakab
atyafia, a' kivel együtt halász Mesterségét gyakorlotta — A' Krisztus
leg kedvesebb Tanítványa. a' kinek Gondviselése alá a' jámbor halá
ra a' maga édes Anyját, Sokat Ekklézsiát fundált, Nevezetes
Jézusba mulatott a' hol midőn fogalmazásait tanítaná. a'
Domitianus üldözésére élet is érte, Nemely Traditiók szerint Jel. 19.
K. U. 73ba A' hol forró Olajba vetteték és a' midőn bántódás nélkül
ki jött volna belőle Patmus szigetibe küldetett, az Erh. könyvekben
folyamatt, a' mi idejé volt a' Nyelv tanítása. Ott Jézusnak a' Menyei
lelkületét ki — Meg halván Domitianus, és mint Efézusba ment
a' hol Nagy vénségében, a' Xs U. 99. v. 100ik esztendőben meg hol
időn Trajanus Uralkodnék. Vagyon 3 levele, melynek elsője sok ke
sztényekhez vagyon címezve. Leg Nevezetesebb az ő Evangeliuma, mely
ben a' Jézusról sok bizonyságokat le írja, a' Cerinthus
Heresisse ellen Épült Nagyobbára. Talám Nemely Asiai Püspököknek
kérésekre — A' Jelenésnek ideje Nemely Asiai Ekklézsiák fol — a' többi
végre a' Keresztényeknek sok üldözéseiket, és végre a' Keresztényeknek
Jézus Triumphusát adja elé — Julajdonsági Neki is Sokat Könyvekben
p.o: az ő tselekedeteiről, Szűz Maria halálláról, és Menybe menetelről.

Máté, volt Galileai Kapernaum vagy Nazareth, az Anyja volt
Maria, volt vám szedő kivalláson Nevét a' Galileai Evangelistáknak
Menybe menetelig az Apostolokkal volt, azután prédikállott Judeában
és a' mint tartyák Ethiopiában Ment, a' hol egy Nadrágot Nevű va-
rosba

vosba Mártyrjaiyot feuvedeto — Az Evangeliumát irta a' Szent Péterből Judeába — Ő a Jésusnak Fiúlly i Familliából való
deréül, életéről, Szelidedéséről mindenikről bővebben irja le — Nékie
donitjyák a' Jésus Jézusnak állapattyáról irátt könyvet.

Márk, ő volt a Papi familliából való, Judo Péter tanitványa
meg hihetőül vélle együtt utazott, s irója volt. Járt Egyiptomba,
Naudriába, ote tanitott: a' tradicio szerint midőn a Serapis ünnepe volt
a' Pogányok ezéa rontattanak addig hurtzolák, míg a' hurka miatt
Lopatt, s ópsán meg egették a' Sanitz anyai hamvait ójva Petrus
és el temették — A' Venetziaiak Erejéül el hozták, és maig is muto-
tyák. Irta az Evangeliumát Romába, a' hova Péterrel el Ment a' A. K.
41dik Az ő Evangeliuma Extractusa a' Mátéjenak, emlitti a' Jesus
nak Ein vagy Párond Judáis, mellyéről Máté nem szól.

N.B. Az Evangeliumát irta a' A. K. 41dik

Lukács volt Antiochiából, Syriából Orvos, vagy miszlo szerint
ctor. Judo, vagy Pogány volt nem tudatik dégan, hogy sk. Pálnak alább
sa volt, hol és hogy holt meg, nem tudatik. Ein Keresztes Könyvet ir
az Evangeliumát és az Apostolok Halálokról mellyébe ezt mondja
hogy Szépitette Bál is; Judás, és Jakab apostolairól is, ezt az idővel

10. Kik világa Sirhatt meg ezekből a' Judol Hitéről

Világosithatnak a' Judo dolgokban: Philo egy Alexandriai
Judo, a' Görette ójva a' Judo Philosophiát a' Platoéval, vén Korában Lo
Caligula Cajus Tsászárhoz, hogy az Apion vádjára a' Judo
ellen való haragjáról le vendesitse, jollehet be nem bolsattatott, meg
azt a' Követségét le irta A. K. 41dik jótt le Augd. 1740.

Josephus Flavius: volt Jerusálemi Mathathiás fia Jarás
ból Esztendős korába Romába ment, és egy Némas Komédiásnak Jó
pának a' Nero Felségének ki szabadittotta azokat a' Judokat
Titus Felső Tisztartó Romába fogva Tűltetett volt, Haza ment Gallia
mint Lemaly, egy rendelet el a' dolgokat: de Titus Nagy Seregge
vén a' Judok ellen Jotapata városát el fog lalta, és allor Jo
is fogságba esett, szabadságot Nyérven Flavius Nevet vett Felsőrok
irta a' Judo hadat; ir Judo régiségekről a' leg jobb kiadás Amszterd.

Jacobus Szétomiaba is lehet egy egy Datumot találni
a' Keresztényekre Nézve, ezen idő tájra világosithat, ámbár mind
dem tisztábbak. E. A. Szám — 96 — 100 —

Vége az első Részbeli szakasznak

II Szakasz

II Szakasz: Jerusálem elromlásától fogva, a' Nikeai Sinatigáig. A. 70. ad 306.

A' Judo birodalmának el romlása tol követkéz részekkel tellyés volt a'
Keresztényekre. Mindezek be tellyedtek, a' mit a' Jésus az előtt egyenes
ez nyommal jövendöl vala Matt. 24. 25. és Luk. 6. szak. el vetették
Keresztények egy Nagy ellenségeket, leg alább Palestinaba Sohaeum
ok a' Judo Nép egy Rodolo mesterséget ürö patalmas Nemzet a. hó
sticajában másolat tellyés mult, mindazáltal gyógy el oszlattak, és más
nemzetbeu volt be folyásokat meg tsendyék, egy laithtik Nevendékeket
tetek; mint vallana a' Vallásban, Erkölcsökben, Isteni tiszteletes módjok
ában a' Jeremiás Prophétának Judomanyba tol be folyásai volt a' 16
ostényeinél az ő fn. könyvének. Ezek a' Könyvek hamarább el terjedtek
Keresztényei tőrök, mint az Uj testamentom Könyvei, és forgalmasa
abban olvastak. A' Keresztények gondallodási módja, ezek forditák a' Könyv
a' pereut fel másolták. Igy lettek a' Judok a' Keresztekre, és a' Calsuraban
tak sok tomanyokban is hapsorak, v. ártalmasok, egy szoval nem volt
Földen egy Nemzet is, a' mely magában levendéket jól tartott volna, mint
Judok, és a' mely mágy is más Nemzetek tőrés annyis vitt volna
gyhez, nem volt egy is. Ennyi jegyzésel el hagyjuk az ő változásaik el
omlásától fogva tudargo Nemzetségek, és ismét az A. fn. Christus
ajára térünk

Ebben a' sorban mai feltesebb lépni a' Theatrum mellyen
g jelenek a' Keresztények — Interessansabbak a' kiknek a' vallás és
ársaság változásaira; mely két pontra ittis meg vizsgálnunk
dgyuk a' Vallásnak: és legvendesebb pontokat tsupán, hogy tsipkában nehezsenek.

1. A' módja a' Vallás terjedésének.
2. Segitő eszközök és akadalyok terjedésében.
3. Tulajdonai az allott Vallásnak, és az időbeli gondallodás módja.
4. A' Gyámolás módja, és az ára tsáfolo Instructumak.
5. Heresiseh, vagy eretnekségek.

1mo A' Vallás terjedése módja.

Az egy be vett vélekedés, hogy a' gondviselés dolograttá arom hogy a' Vallás
Vallás igéretségai az apostolok által világba vétetésének, hogy az által az er
terjedés annál tsudábban, és tovább meg es hatnak. De a' Históriának ara

51. Vallyon vala az Apostolok által terjesztett a' Vallás, és mi lehet ezt

mutat

mutat, hogy mais modath sokkal kapualtak a' terjedésre; mint az
az irásath, a' mellyet elsew az időtől fogwa sem láthattak el mindenüvé;
hogy lehetetlen volna az, hogy olyan hamar a' leg messebb kúvö helyekre
a' hol kereskedésnek tartak el terjedtek volna arról. Kivált abban az id
a' mikor a Correspondentia nem olyan bátorsággal, és jól ki tsinált mo
mott. Még egy gyülekezetben Circulált is, sok időbe telhetett azzal. Nem lehe
hogy Pálnak a Filippiekhez irattt levele, Péternek a Kapadokiaiakhoz
rospár, és Aház fel fajzad alatt meg terjedett volna. Az első Je
zsáshoz nem hihetjük, hogy valamely könyvnél mint meg kitet
nak az Apostoli irásai; sőt voltak olyan gyülekezetek, a' melly ennél eg
volt meg: mert hogy Jakab Apostol épen fedte volna, vagy hogy Já
párnak is a végén, az érdemetlen alkalmakkal is a' Collatio tör
lett meg kétő volna, nem lehet meg mutatni; vagy ha meg adnak is
tatnak a' könyvnek nem kapualhatta: mivel akkor minden az irásnak
által menvén végben sokkal a' gyakorlottabb lehetetlen pert vezet

§2. Mi szolga módot is volt a' Copiára, minden ered arra mutatunk, hogy mais mo
dolt volna hagy tot is tellett lenni a' terjedésben, arolat a' Historica is mutatja.

A sok Lukats Evangyéliumnak előjáro beszédéből Luk: 1: 1. bi
hogy az első párában mais sokat tudakozásából volnak a' Jésustol
az ő tudakozóiról, s' minyekkel vejtsek az Apostolainál, az olly
lenvoltanak nem igen Evangyéliumnak; sőt olyan sokat Evangyéli
sol emlékezik az Historica is; melyek közül az egyik Egyptomba, a'
sőt a' Zsidóknál Circulált. Az természetes, vagy maitol is vadtsapás
magolat a' Jsten a' miben volna hallottak, tudnak, épen fedtek, e
adtak, minden jó fiscl fogadta, az apostolak irásai ezt bizonyos
hattak meg; mert azokba sok hamisságok is voltak, és a' többek
talnak, mint az Apostolak irásaiban. Ennek hát lehetetlen folyam
a' vallás el vitelére.

b:) Az orali traditio is egy más terjedés módja. — az apostolok
gok minden tanítottak sokat mondattak; mint a' mennyit be irtak
az Apostolak sok sokaságában mentek, oda is hozták olyanokat is, mell
irásokban nintsenek meg és mentől tovebb volt az apostolok meg
valatol, annál nagyobb volt az ujiságja az olyan kétségek, s' m
ebbé hetsülletnek az irásoknál.

c:) A 2dik párbeli alyak is bepillantnak de regula fidei ab Ap
is tradita; de Evangyélio Colisio ellenében tsupán az irott Evangyé
nak.

Ha tehát a' 2dik párban is annyira betsülettek az illyen Traditiok, mint
nyivel inkább az Alsóbbeg

Ff. Mi pedig az illyen Traditionak belső érdemét illeti:

1mo Az alsóbb időben arra mutat, hogy a' vallásból inkább a' belsőt, a' hi
tételnek tartják sággyal, a' tsodálatos jelenésnek tövetkeztében, hogy a' mi kün
lönös, és tsodálatos inkább meg ragadjon, mint sem a' tudományinak
valóságot tellé: s' az 1. 2. pár traditiok ebből a' pontból tellt meg irattak
2o Nemcsak Dogmaticus ki tételek vagy magyarázatok jöttenek ban
Apostoloktol, mint maga Pál is sokat a' tsépibe mint kiis fejtette ki ma
gát; mint az irásában: de hogy az által a' tradicio által egy egész typi
ma, vagy a' pallástsnak tövő Apostoli hitnek formája jött volna ki ezt
bajos meg engedni. Az a' tradicio egyaz az Apostoli hitnek formájáról.
hogy mikor a' tanítók egyek egy hárban voltanak, hún elmárta magát
lenni tsélnek, és tsele, hogy tsegyenek vallást a' magok hitekről, és minek
utánna meg tsoportozták volna egy lett az Apostoli hit formája.
Mások pedig azt irják, hogy a' Jesus álenbéli Tanítók tsináltak.
Apostolok. De azt a' 4dik párban említi Rufin Irenaeus, Tertullian
Origenes, említ ennek más hit formáját, melyről azt mondják, hogy
az Apostoloktol tsépült volna, a' Tradicio által jött volna be: de az hi
tetőben tőbbet Nem foglalt meg ábban; mint a' mennyi az irásban volt.

3o A tradicio ma sem sokat tenne; mert még akkor is tehetetlen tétet
lenni hogy valyon a' mint be fogtanak, egy hallottak á, ez tetszik é a' tra
gyelésnek, Nem tudhattak e valamit hozzája: mert mint a' legyes tsa
gárdairól ellen ebben az időben tsodálnak a' traditiohoz járulni: belső
ségnek mel hát Nem igen vagyon meg arokba, meg tetsik hogy az apostol
tok is Nem Minden jót akart egésben, vagy ha egyik akkor talán volna jób
nak ki fejezhetnek volna magokat: de a' Nép a' mint hallotta sokat
gyta, és terjesztette tovább. Nem sok ily példák lehet hát itt gondolni.

2o A Vallás terjesztésében való eljárásra, és tudákyok.

Ha tudakozás, és historiája a' terjedésnek fiúra olyan bizonytalanok
ebben a' párokban; mint az elsőben a Datumok Nem lévén miatt
nagyja a' mi bizonyosabbi:

a:) Nap keleten majd a' két part végén Syriából innen Mesopotamiab
Perzsiában, Babylonban Arábiában, onnan Abissiniában Egyiptomban is
más részben terjedett tenni sőt a' 2dik párnak Nemzetek monumentumai
nyomnak mutatnak, hogy Libia, Mauritania, Hispania is voltak Nemely
Keresztény gyülekezetek, Pantaen el vitte Indiába.

b:) N.

Ős Nap Nyugotaw annyit Tudunk, hogy a 2dik száradba Gallia Kerc
Lécz volt, oman Sergestett a Romai birodalomban tartoro Neuretelben a D
mus mellé. Oman Britanniában ment, és a Bibl száraban egy felől Leo
fogadta bé, leg alább Neuébe esmérték a Xtr — sok Mese vaw a le
désről, pro: hogy az Areopagita Dánes, püspek lette volna Pár
mué ulánnal Athénis el hagyta volna, holott más tudóktól az
nyilttyák hogy a 2dik száradba Dhotinus Irenensal, és más
ment Lejen Franciá Országban, a hol a Viennai, és Lugdunumi
Elás fundálták, Britanniáról az a' bepíd vagyon, hogy egy Lucia
neva Király Eleuterus pápától egy hajo Daraitat hozotto volna
Lib az Országot meg téritették és Dás pólsegeles fundálták
li lett légyen a' Lucia, és Angliának mitsoda részében Király a
Anglus Martyrologia Neue emlétik. A' Neuéről, és a' Rhenag
lett éppen ellenkezö mesék vagynak, azonban az égaz, hogy más a' 2dik sz
ban el hatott volt a' K. Vallás, sőt Tertullianus a' Pidot ellen
könyv 7. Rész Lert. adv. Jud. C7. ar rija, hogy magyar országnak
több részében ü bé hatott volt a' K. Vallás, a' hova a' Romaia
soha bé nem hatottak.

80. Hol volt első Jobb a' Vallás — C. Nagyobb volt a' vallás győzedelme arohoz a' helyekhez, a' hol az első
szadban meg telepedett volt, a' Városokból ki menni a' falukra, a' mel
Ezt a' városba való bé' menetelből ki jegyezni volt sőt függet attól, hogy
ki terjedjen el a' vallás. Innen az Apostolok is a' Jobb helyekre menni
szab Tanuni ebbe menetelt tudván hogy a' Városokból való helyekre is oma
ki folyt. E' meg is lett, mai Dhristus az ijad Dethrusiából Hájan
volt. Nagy emlő Ariostes tanusul: Do vicos etiam, atq' agros
pitio ni ipsius Contagia pervagata est. mellyek lebessen terjedett a

87. Kellé tsa dat ad vrbem terjedelig erősségé ehelyen, hogy mai a' 4dik száraban Uralkodo vallás, és a' hó
válóra lett terjedésére valami tudás fel venni kiilsem miért, A
nyül állások favoritáitól eleggé különös Történetek nem esmérnek
olyan gyakran, mint az első száradban; de ha ezek, vagy egy Nagy
mesévé lett, a' régiekből be fellettetnek, azokhoz meg foldattak is, Innen
a' sok Mesés legendák a' simples emberektől, azokat a' helyek
Nagyon tépt elnek, a' hol történtek a' Jézus dolgai; Mert azok ezá
adtak a' beszédek, vagy ha azok így nem estek volna is, volna egy
ezlön, a' melytől midőn elszakadni vágynak, éppen legyetlő ezlön lett. —

Üldözések. Éppen ez az része a' Históriának az a' melly leg
inkább meg van veszlegetve a' Költemények által, melyek meg mu
tatják a' K. Vallás miként formalodott, ki, mitsoda történetségi ren
delések lettek Száma, általunatossága, sükőssége, tartossága riant
ezen üldözésekkel, a' miket bepéllettek mint valhatatlan igasságok
voltak mi Urunkról mind Krisztus, Dioclétianus Czárról,
még 10. Császárságok üldözéseket tellmirni a' Keresztényekre
kolott jo modal fellét irsálig lehet meg mutatni a' Históriából
telyesek a' K. Vallás históriáji olyan vélekedésekkel melyek
a' Rettő ártatlan üldözéseket, sőt Martyrjaikat, feldicsérő
Kúrásaikat adják elé, ugy hogy azoktól a' Költeményektől meg
érdemlette a' Históriának az a' réste hogy ujjabb szemre vételnek
jék. A' Historia czéltól az üldözésektől szorossan meg vizsgálva
tsak ennyit mond.

1mo A' Nerotol indittatott üldözés alig hatott ki Romából
a' melyet annak oka és környülállása is eleggé bizonyittanak
erről volt felyebb

2. A' győzedelmes Tsirus hara jöveu nem sokáig Uralkodhatott és a' mint ő ember szeretőnek nevezteték éppen ugy
a' fia 1. Successora Domitianus ellenbeső nevet érdemel az ő
Uralkodásának 15ik esztendejéig az 1ső Századnak 96ban egy
rettenetes fél vér támadott Romában a' Keresztények ellen
haragudott Domitián a' Sidókra kivált képpen mivel aval vá
dolták el őket hogy azok Zenebonát és pártos tudo emberek
Nevezetesen hogy a' Jézusnak attyafiai az Uralkodásra törnének
nyomorgatta kivált a' Dávid Familiáját mert abból hallotta h
támadna a' Messiás a' ki a' Romai járom alol ki fogná venni
a' Sidókat, és a' midőn a' Jézusnak attyafiait magához hozatta

volna

88. A' volt a' Do mitiánus üldözése ki kik voltak a' ellen tyrok

54

volua és látná hogy ueláb̃ Irónyának̃ ülte[s]sségre [mellett] mitsem fel
le hetne tőllök el botsátotta őtet és az üldözés is meg szűnt
Szűnni. Azáltal érezteté ueláb̃, ennek a Sulya a találta volu
Jáuos Apúl is, szenvedett sokan benne halált, még atyjafiait
is ölette meg Domitián, Flauius Clemens Consult, és Flávia
Domicillát, az első volt atlya testvére, a más pedig testvérének
gyermeke, Euseb. ugyan azt mondja hogy csak sáuki vetség
Küldötte, más sokkal együtt Pontiia nevű Szigetbe, el szűnt
az üldözés a Domitián halálával és az öreg nerva a Jáuá,
csot a' Keresztény el lleu való törvény ület el tör tötte a
sáuki vetséget haza botsátotta s. akkor Jáuos Apúl is
Éfésusba haza ment.

D. Trájánus ültvén a Romai Uralkodo székbe nem sokáig tarto
a' tsendesség, egy nemenyebb Zivatal szőtt fel a' Ker ellen, a' Keresztény
nyerő együtt való ürülések, éjtszakai gyülések, az Uralkodo vallás
hanyatlása, sőt sokabonaúl volt okai, mitt amott a' Ker Szőr
Trájánus ugyan jo Uralkodo volt, de még is vallásához való buz
ságból, azt a' törvényt tette, hogy a' Keresztényeket ugyan nem
fel Keresztetni, de ha az ellé sőt eleik viseltetnek, és törvényes
ig győzettetnek, ugy mint valmerőt a' lit a' régi vallásra vissza térni
nem akarnak meg ölettessenek. – Ez az egy meg határozott törvény
is sok martyrokat szult. –

Simon a' Jerusalemi áldozo pap Kleofásnak̃ fia akkor
sittetett fel a' Sidoktol. – Egy ház beli ezstendős öreg, az Antio
kiai püspök Ignátz is Romáb̃ ütetett és Jáuos Apostollal nagy
barátságba élt, vagyon az ő neve alatt 2. levél, de hogy mind tőllök
valok é, bizony talan, a Püspöki Méltóságról.

A Martyrság sürsőségéről sok ugyan bennek – alig va
lehet az akkori irott irásaikba a' Pál v. Jáuos Levelekből vala

éjtre veszi, csak anegdotát Collectora mint a' Hgyopolitai
püspök Papiás is, a' ki emlét az Ignátznak tanulo társának
tartatik, – a' ki meneteke Ignátznak Romáb̃ a' tett, hogy Amphi
teatr. a' nép láttara a' Tigrisektől szélyel tépettetett.

A Martyrok közé tétetik a' N. Püspök Clemens a' kit
Crimiába Küldöttek, s. regen Chersonesus Taurica, és sok egy nagy
vas matskát nyakára alatsztúa a' tengerbe le taszitottak, Po-
lycarpus ebb a' száradt szenvedett, de nem Trájánus alatt hanem
Lucius Verus alatt post C. N. 169. alább kell hát vinni, – a Smir
nai Püspök Polycarpus is Martyr volt – annak is vagyon egy
levele a' Philippibeliekhez Mesés az ő Martyromsága, midőn
t. i. a' Pro consul a rogust melyre fel tetette meg gyujtotta volna
a' tüz mint egy boltz úgy fedte be őtet, és az ő teste nem mint
égő hus, hanem mint arany ugy ékesült a' tűzben, s. midőn nem
akarta meg égni fegyverrel meg szúrták és annyi vér folyt ki be-
lőlle hogy a' tüzet ki oltaná, a' testis el nem temették fölvén
hogy a' pogányok imádni fogják ha nem a' levegőn hagyatott
hogy ugy emésztődjék meg – az is éppen olyan mesé hogy
a' Trájánus seregében sok ezer lévén tíz ezeret fel fegyverbe,
tett közülök hogy Vallásokat el hagyni nem akarták, ki ki
keti hogy egy olyan alos Fejedelem mint ő a projudicium-ot
amaz fel áldozott volna.

A. Aelius Hadrianus is az üldözést közé tétetni né[mely]
melyek, mások ki vétik Trájánussal együtt a C. sz. U. 117. es
tendővel tett Pátzára, a' pogány Philosophusok a' Minisztert
ingerlették ezt a' Pátzát az üldözésre már ellor a Sibillinus Köny
vek meg voltak a' melyekben egy vén Prophéta apróny a' jövendő vi-
lágnak történeteit kin által volt meg emésztésére a fel támadás
az 1000. esztendőig tarto Messiás országát s. több más közlte
ményeket jövendő görög versekbe.

– Celsus

89 A volt a Trajanus üldözése alatt?

89 A volt az Aelius Hadrianus üldözése?

Celsus Philosophus a' tsufoltodo Lucián nagyon motskoltak
a' Kr. Vallásit a' Magyar rol[l] álhatatosságát tsak. A nép minden threatkiuly
ment a provinciák elöljáróitol publice kivánta hogy a Keresztenyek
üldöttessenek mig ostán Tertullus Gramianus az Asiai pro Consul
irá Hadriánus tsak hogy a Nép tanuságát minden nyilvánságos
vétek nélkül ne ölettessenek a' Keresztenyek. Quadratus is az
Athenébéli Püspök és Aristides ugyan oda való Philosophus
irtak a' Kek mellett mentö beszédeket ezek a' Pogányok annyira
is vitték hogy parantsolta a' Pro Praetornak minden felé hogy
a' Kek minden vétek nélkül ne nyomorgattassanak egy Pár
tosztodo Zsidó Barchoceba többet adatott a' Kek mivel a' Lik ta
borába nem akartak menni Negyetlenül meg ölette.

Ez a' Barchocebas vagy Beuchocab egy igen nevezetes ha
bitso volt, a' Név annyit tészen mint Csillagnak fia el hitette a' Zsi
dokkal, hogy ö egy uyj Csillag a' kit azért jelent, hogy a' Zsidokat meg
szabaditana a' nemelykor mint vallunk a' Keresztyen vertö Romecsászok
türes pölött ki fájau melyet még inkább el hitette a' Zsidokat
nagy számmal melléje sereglettek a' Romaiakat a' hol találtak
mindenütt öldösték maga Trájánus is igyekezett ötet le tsendesíteni,
de mint elötte le tsendesítette volna - Hadriánus is
ö hatalmuval küld Lupustust az akkori Zsidó ország legatusát
segitségéget hogy a' szálárd Messiást ülesse le egy Bitter nevü
városnál meg szöntsék ott el vész Barchocebás, el veszett ö
sereg ezer Zsidó Jerusáleumból és a' Körül levö helységekből el ü
tek a' Zsidokat és a' Hadriány egy várost epitett a' regi Jerusalem
mellé Aelia Capitolina név alatt Jupiter Capitolinus Szobr
letére egy Templomot epitett belé. A' Kereszthegy felöl való ka
puba egy Disznot faragtatott Kövöl, hogy a' Zsidokat irtalma

el tiltsa

el tiltsa az uyj Vallástol. Jeje veszedelme alatt nem volt szabad a' Zsidónak a' Városba bé menni; mindazonáltal hogy
még egy Esztendöt egy szer szabadonn bé mehessenek meg
engedtetett, azután Barchocebast Barchozbával az az
hazugság fiával nevezték. — Evarist[us] és Sándor Romai
Püspökök említtetnek mint Martyrok. —

Ebben a' Században próbált meg üldözést a' Kr. Chris to-
ria szörnyü Ant. Pius Császár, ö ugyan olyan szelid tegü volt
hogy nintsen hogy inkább szerette egy hazafit meg tartani mint
ezer ellenséget meg ölni alatta Justinus Martyr adott bé egy
mentö beszédet s. Apologiát s a' Kek mellett, s a' rövid ideig
tartott üldözést egy rescriptumával eltiltá, azt mondják
erröl a' Császárról hogy mindön látná a' Kek miatt rohanni †p. 116 Compe Annius Antoninus et p 113
a' halálra igy szólott: — O vos infelices! si modem empiris Asia Proconsul Sub Hadriano Imp. DC
nonne habetis laqueos et praecipitia. — Nem volt persecutio 126. Gl. A volta
5. Marcus Ant. Philosophus és Lucius Verus Marcus et Lucius
alatt ismét folyt a' Kek nyomorgatása, Justinus Martyr
ujra készitett egy Apologiát a' Kek mellett 162. és öis
165be a' nagy burgosságnak Romában áldozattya lett —
mind a' Kék munkája, és a' Zsidó Tryphonal való Dialogus
sa Keresztyén tudomány + v. bé látást mutatnak, a Plato,
mismussal Görög Mitthologiával kifrázza ki a' Kereszt
Könyvetskét magyarázatyait, — Szent Háromság Dogmájára az
affele magyarázatokkal már Kerekedett utat veszi — a' personificatio logost
a' nem personificatsal és Jésussal össze zavarja — Isten Fia Ige Szent
Lélek ség már Metaphysice meg volnak s. majd ki faragodik az egész
Sz. Háromság — Polycarpus is 167. az alatt holt meg a' kivöl felyeb volt

Emlékezet

emléteret, egy másra Készületek az Apologiák.

Melito a Sárdi Püspök szemére veti a Philosophusok hogy Asiába annyira nyomorgatják a Keresztényeket.

Az Athénébeli Athanagoras, és Antiochiai Püspök Theophilus mind plátomizáltak a' mentő beszédekbe Tatiánus és Hermiás irtanak még keresetlebb bé látással.

R. Mi volt a Legio fulminata

Ez alatt a Philosophusi Uralkodo alatt midőn ő a Már Romanusokkal és Quádokkal hadakozánek, egy különös történetről meséznek. Midőn R. Regimensek s. Legiot, szinte a' szomjuság miatt el vesznének, a' Pásár nagyon meg ijedett, a' Commendirozo a' Pásárhoz mégyen, és azt mongya Felséges Uram! nem kell bizakudni ás vagyon egy Legio Keresztény, azok olyanok emberek, hogy a' mit a' magok Istenektől kérnek mindent meg nyernek. a' Philosophusi re meg indul a' Keresztény Legiohoz mégyen, és kéri őket hogy imádkozzanak a' magok Istenekhez és kérjenek esőt. meg tselekedik, és legottan nagy Zivatar jött, olyan bő Zapor esett a' Romai Katonákra hogy szomjuságokat ki elégitették. Ellenb az ellenségre nagy Jégmentő hullás ment, ugy hogy, az ijedtében el Szaladott, a' Pásár el bánnult, és azt a' Legiot fulminatrix Legionak nevezte, az uldözés ediktumait visza vonta, és egy rescriptumot küldött melyben tollerálta, tiát publicáltatott A. U. 174. Az esőt meg engedhetlyük, mert az által láthato teremtetni ottat, de a' tudás meg vonnyuk mert ilyen szembe tünő jo tétemenyek után a' Keresztyenekhez egy Philosophustol a' maga religiojához igen Nagy buzgoság lett volna az a' Hegyetlenség melyet azután 177. a' Galliai Keresztyenek ellen végeztek vitt, a' hol a' Lugdunumi, és Viennai Ecclesiákat szinte semmivé tette. Annyi igaz hogy az Antoninusok alatt a' Sidoló állapotyok tsendesebbek Kerdetlenek lenni, talán azért, hogy ők eleitől fogva az ő

Atyaitól

Atyaitól Vallások mellett mind végig hüségesen meg maradtak a' Keresztények pedig attól el szakadtak, magok Kötsi is meg hasonlotnak, némely ellenek valo Védoirattis találtatnak.

A Szamadik Század ismét, S. Uldözéseket emlitenek hogy ki tsikhezett türe.

93. Sept. Sev. alatt mitsoda uldözés volt

S. Septimius Severus alatt a' K. U. 207. esztendőben az volt Afrikai Tartományában nevezetes, gyanuek Korab ant mondják mint Szent Irenaeustol tartva az Ugyanat alatt hozták volna fel, jádzo társainak bőven ostogatva, és arattya meg intette, hogy ne oppa olyan bőven, mert nem bir Pásáni gardasággal, ant felelte, de fogot bátran az hát Omen volt az tartani hogy procatokat indítottak volna az uldözésre, Egyszersmind Afrikában S. más tartományokban is nemü uldözéseket folytatt alatta. Kötsönyen el lábra volt S. midőn mondogatták néki, hogy rosz tálon áll most Roma, ant felelte, De tudjátok hogy nem a' láb hanem a' fő Patriotsol. Tertullia nus Készitett egy Apologetikum most hozzája a' Keresztények mellett

A Lugdunum Püspök Irenaeus alatta volt Martyr. Leonidas és az Origenes Apja. Perpetua és Felicitas nevü Asszonyok Potamiaena nevü Leány a' kit a' Katonák a' kivitt őtet a rogusra meg tenni ette, és vélle együtt mártyrságot szenvedett. az könnyen meg fogható dolog. S. mások igen sokan mind a' két nemenabeliek Pásáni volt szerentsés a' hadba Angliába a' Scotusok ellen ő epitette volt a' hó falat melynek romladékai ma is látszanak.

218. Heliogabalus ül a' Tronusra egy valosagos bolond ember, egy Halagabál nevü Szirai Istennek mádolt a' kit meg is házasodott, a' Cartagobeliek Istenek Asszonyával és a' La tadalomba az Egesz tanátsot el hivta. Asszonyok tanátsát

állitott fel

állitotta fel a' kik az Apostoly Korlátolsra viselyenek gondot, T. az Atyát
Prosessnek nevezik, - Egy Vestalis Szüzet vett Ver= Feleségül, hogy
lenne abból Sz. Fiá, - a' Lovának szájára adatott, a' kutyais
májjal tartotta, némely kor ebédjére mind fel tegetet hivatt,
Kövérnyelveket, Kantsalokat, Potrohatskat, nagy ottrokat,
igen feleséket, a' Nappalból éjtalát tsinált, a' rendégei mik
el mentek jo éjtalát kellett hogy kivánnyanak néhie, alatta
a' Keresztenyek tsendesen voltak. de

97. Julius Ma— 2. Julius Maximinus alatt, egy Rák. születésü ember,
ximinus idejére mi meg háborodott a' Béketség, rettenetes Negyetlen ember volt
tsoda 2 mese tét. elébb Matrosa Pásztor, aztán Katona lett, T. végre Tsászár
igen nagy testü, és erejü ember volt, minden nap 40. font
husst ett meg, és négy veder bort ivott meg, mikor meg hat
gatta a' Lovát ugy meg poposta, hogy a' fogai ki estek, azokat
a' kik a' Prodecessorának favoritái voltak, mind meg ölette, és
sok Keresztenyt el vesetett, a' Tanátsi Hazat ellenségének tálta
a' Katonai Tisztek a' kikkel rutul bánt meg ölték, Revés ido
tartotta minden Negyetlensége, - Pompianus Romai Püspök
Száműzetésbe, Anteros ugyan tsak Romai Püspök mi
Martyrok ugy holtak meg.

244. Filippus Arabs Uralkodott, a' kiről Euséb
is azt irja, hogy Keresztény volt de nem lehet ő bizonyos

NB. Alexander Severusról a' ki Prodecessora volt
Maximinusnak az iratik, hogy vagy Keresztény volt v
nagyon szerette - Az Anyja Julia Mammea tanitotta
Origenessel a' Jesust és Abrahám Istenét a' kiről Istenek
tsak tartotta, és minden reggel imádkozott néki, -

M. a' Thébé

M. A Thébéi Legio 6666. Szüzek sz. Maximinus alatt
Meszék és az utolsó vértek némelyektől a' Hunnusok idejére.
Ursula a' Scotiai, Király Leánya &.

D. Decius fel üle a' Tsászári székre 249. az irak
rolla hogy a' Filippus ellen való gyülölségből üldözte a' he..
reszténységet, talám helyesebben arról, hogy látta a' millyen
veszedelmes a' Statusra a' Hierarchia a' Keresztényeket
ámbár már igen számosan voltak, vagy a' Pogány Vallásra
térni kivánta v. meg ölette - Olyan parantsolatot adott a'
Guberniátorokra, hogy ha a' Keresztényeket, el nem olnyák
ök Jognak lészen alattok, - a' Vallás talanság, és erőtlenség nagy volt a' Nép között, ez alatt az üldözés alatt sokan
el hagyták a' Vallásokat, vagy Passusokat vásárolnak magoknak
más ok a' pusztákra Bolyongtak, Thébébe ment Remete Sz. Pál
ennek idejében sok haragosok vagynak - a' két alurolról Ein,
mineides nevü Juh Pásztorról 50. esztendő alatt - Egy Grae,
matéus repetalni ki menvén a' mezőre, két esztendeig alatt -
a' Kimásoktol ir sok mese vagyon, egy 18. esztendős ifjat
midőn jol el ostorozták Kinoz ták volna, végre Kinozó testét
mésszel be kenték hogy a' Darázsok egyék meg - 22. esztendős ifjat azzá kenkeritvén hogy vagy Pogány légyen, vagy
hályon egy Kuvával, midőn melléje feküdt volna, nyelvét el
harapta magának, és veszszel be pöttse a' kuvának abrázatyát
a' nevetségesebb Martyrok voltak alatta - Fabianus Ró
Püspök, Sándor a' Jerusálemi Püspök a legg első buzgó
ját Babilás Antiochiai Püspök, ez midőn Decius Antio
chiába jártva, és a' Keresztényeket gyülöletessé akarva be menni
hogy meg lássa mit tsinálnak, el tartóztatta az Ajtóból mellyet
a' Tsáchár

a Tsászár harom Jtáival együtt Ruostatta hogy áldozniek a' pogányo
Istenekh, de ő telyességgel nem ir. midőn haldatoluék ezzel mulat ki
Terj meg cu lelkeud a te nyugodalmadba —

Chertucon vénségére az Etrabrai Hegyekre futott, s ott ugy el
tette magát, hogy többé nem látattatott — A Etrabal. Anyaſiab
tartyák, hogy az égh fel ragadtatott, helyesebb hogy vagy egy
barlangban bé botortatott s ott meg holt —

A. 254. Az elsö Váleriánusnak lett Tsáſárrá, ő is nem volt
barátya a' Keresztényeknek a' Magusok tanittásain fo
lob ifjú, Öreg ferfi és Asszony életteh meg átta
ragyon hitta belelkből való jövendölésekh és
zésre Nemelyek emberek életteh meg — persecutiónál
nül járt: Mert Kaporral a' Persiai Királlyal hadako
vand fogságban esett egy darabig polgári szék he
lyet, hogy Kapor lovára üllyen — vegre meg Nyuzo
ta, és testet meg Szuan ugy holt meg, alatta el Ma
tyrok voltak Lőrinc, a' ki lassu tüzzel égette tet
meg, és Victus Romai Püspök — Cyprianus
is egy Zelosus Püspek

Eldözniek tartyák továbbá Aurelianust: de az
claink bizonysága az hamar meg fünt, s jo módal e
Jeud-lordödött — Eusebius azt irja, hogy a Könyöke m
sugaradatt miat az edeimat alatta irm Euseb. L. 4. C.
Dic Fejezik az üldözéseket Diocletzianusnal a' k
284ben ült a Tsáſári Székben a 4ik Császárnak az el
Egyesitette, inkább azt jövendölték volt, hogy ha Ki
meg öli Tsáſári Lépp. : Jmmár elöv vadászatt ölte a vo
Disznokat, mig vegre egy Iper Neven Katonát a' ki el
Numerianust meg ölte le vágott, és Tsáſárrá
ijjabb a' Collegája Eskvéért üldözte a' Keresztényeket,
Ezt ellen indittatott a' Püspök Levelységetől, a' Nép
maja

jától, és félt, hogy Securitásban nem lehet — A'
Pogány Katonák vágták a' Keresztényeket, és mondják
ölet tültötték Jmmár kivetését Nicodémiában a' Templo
mai rajok, gyujtattak, s a' Nép bemé égett — Diocle
tziánnak Felesége Leánya Keresztények voltak — elsöz
az Udvarok ellen Tölt mindég ki a' kik a' bálványok meg
vetéséről igen szabadon beszélgettek: magok a' Keresz
tények Lelki esmeretet tsinálnak belölle hogy ölöbál
vány imádo Királyi Nem polgárunak egy Jlyen Secta ellen
Le Lelhessen bár. — Olyan sur fénnel irják le ezt djo
Cjedelmet a' Keresztények hogy az ő Martyrok Szaporo
dasok a Martyrok Orajának tsinek és oman szaulják
nának ezá a Martyrnak, vagy ezá Diocletiani Herödöst
Augustus 29en a' K. U. 284be A' Kopstus Keresztények és
az Abissiniaiak ma is ezzel élnek: Ereb a' kik a' be vete
sokat szeret üldözö Uralkodók Nevezetnek; de ha Criticai
szemekkel be tekintünk a' dologba az emlitett Császárok sem
Jogunk olyan vétkesnek szinekkel elönkbe jöni, s a' vallás
terjedését is ezekből a' persecutiokból ki magyarázhatjuk.
A' mi arokat illeti, a' melyek az üldözéseket elö mondották
a' dolog környül állásaikból meg érthetök:
A' Sapientia Providentiaja igen sokat tett az üldözésekre
nem vártak a' praeparatiokat s mar eskek a' Pro
Revolutiok, egy ehség egy Föld indulás a' Sapientiának
séghez elégséges volt, hogy a' meg haragudott Istenek a' magya
rainak a' bálvány ösi Vallás meg vetéséért bosszujok a' tsa
pásokat. Az Apologiak, mellyeket Athanagoras, Tertullian
irtak tellyesek utálatos vétkekkel, egy hogy jaros, egy vol
tak, mind a' Statusba a' vesedelmes emberek, ugy is ne
kettek a' Keresztények, hogy ök mindon Istent tagadok, an
nevezet eldornak meg, a' Tüzet meg essek, an éjszakai gyülé
sekben

Sebeu ártatlan vétkeket gyakorolnak, A' Status Con-
stitutiót fel akarják forgatni, Ennek mind a' Nép pro-
ditionum, mellyek omnan származnak, hogy a' Ke-
resztyenek a' Valásnyokat meg vetették, Agyabrikat
tották; a' gyülésekben a' Nus országról beszéllettek,
Innen Lucifugat, et Tenebrosa Natio Impostores a'
Keresztyenek Nevei, Ezt a' Nép prejudiciumát meg
kár különböztetni a' Császárok parantsolattyaitol.

b:/ A' Köz Nép, mindenüt tsak köz Nép es Lokan Inde-
xessejeket láttak a' Keresztenyek ki irtásában, a' gya-
dag keresztenyeket örömest fel praedálnák, mert va-
gyonyaikból szépt saphattak — A' Papok — ezek a'
Vallás tárgyai alatt gonoszságat fedni emberek
midön a' lövet tüllokat Neud erdemnek ollyan bőzeu
ni az oltárokra, midön az ő hazugságokat a' Jónyc
pésstől Neud akarnák halgatni mindent el lövet
hogy a' Tömeg hivő Népet dühösségbe hozzák a' Kes
tények ellen, es en egy egy más oldal az időtsnek. A' Val
sok patrotsinak Ministerek a' Tudós, Filosofusok min
tsnek Neud ambitiosus emberek, dolgoznak arra, hogy a' mi a
ő tetszésekre gyengétsnek fel forgassák az igazga
sokat Tudok ellen is — Az igazgatásnak tsekelen
volt az illyen látmára Neud figyelmetlen. a' bölts Trajánus
a' jámbor Antoniusok tenyészenek voltak parant volt
mely a' sokat vezeti a' saubet mennt Neud tsekelt.

c:/ Egyébb apradékot es járulékot még ide a' Pidok o
tet ant gondolják hogy mind ölölt a' Sion hegyének tsak
tsakat tsnének, sok tsendes napjaik gyakran vonszvedel
mes a' keresztyenekre — es, mivel ők es mint a' Pidok ágara
tai vagy Neiattek — a' mind a' Hadrian parantsolattya
Magok a' keresztyenek es mesterkedő Nimelyek ez garga

sát az időtsnek a' Civilis Törvényeit, a' Proconsul
parantsolatjaik ellen tsegzetik magokat. Dalvány
más Papának Neud akartak engedni, egy illyen enge
detlen Secta a' Társaságban meg nem állhat, a' hol
függésnek, es engedelmességnek tsak terme. Neud a' Vallás
ellen való gyülölség vette hát a' Császarokat a' keresz
nyek ellen való parantsolatokra, hanem a' Politicum Ma
tsinák, egy szóval a' mely időtsnekre a' Császarok el tö
vették vagy a' Nép prejudiciumából parancsolt vagy Né
mely ízt mint Nero alatt, minden egyenes ok nélkül a' Nép
gyülölség ennek meg tsendesítésére, es a' tsata Nevetségre.

Trajanus, az Antoniusok, Severus, Diocletian
midön a' Proconsulokhoz parantsolatokat küldöttenek a' Ke
resztyenek ellen, ugyan Neud gondolhatnának ezekről
vallók ugy, hogy egy illyen Vallás a' Statusnak ár
talmára vagyon, midön láttak a' keresztyeneket a pro
cessusaik tsendességében való nagy türelet, a' halálba való
nagy kemény ségeket, a' midön emnek a' Vallásnak tábori való
tapadá, a' mi nak el törhetésével volt egybe kötve mely
a' Statusba be volt szőve — mi természetesebb hát, mint
hogy egy illyen rosznak elejét vegyék mely az igazgatást fel forgathatni tette
Már a' Vak szemben panaszol Plinius hogy egészség
ségek Neud vásárolnak az időtsnekre való állatolás: mert a
keresztyenek irtornak az időtsnektől, Ősnek vévé minden be
folyásait a' keresztyen Vallásnak a' Civili Statusba ások
tollasok, zavarok, sok háborúságot vontak magokra en
nyivel inkább, hogy a' pártok pártra szétszedett
ellenére. Vegyünk fel ma is azért mitsoda Statust u
gyan hogy Neme egy olyan Secta, mely ha békességes
volna is, mindazáltal az Uralkodo vallás ellen dolgoz
nék, egy ép Statusok Revolutiói jöttek az illyen ujjitás
ból

Solbol Ez a' szavaktis mond, a' mellyel voltak az első Keresztényeket – is az ő halálra való Készségek, a' büntetésektől meg vetések, Nem arra a' gondolatra adna é' allalmatosságot, hogy felettebb uralkodni Kívánok? hogy azt meg tsalhassam, Ezeket meg gondolván lehet é egy Fráját nyest egy Diocletiánt vádolni, ha egy illyen vallás ellen Keményebb ep Kísértéssel élnek? a Keresztény Historicusok vádjai hát Nem olyan Kemények, egy illyen világosságra Nézvén az üldözések historiáját. Innen mulhatatlanul Ki mi is, és tselekszik meg a Következéseket.

Látjuk meg mit tettek az üldözések a Sz. Vallás

terjedésére

1mo Az üldözések Eretnekségeket hoztak a Vallás Követőit, a' terjedelmek örömsebben öntve Össze, a' rejtett hajlást az elevenítő lélek sokkal Nagyobb volt, a' melly talám Különben el aludt volna, de egy mint a lapi pangó tűz, ha ébresztetik, éget, olaj tűzbe jöttek az üldözések által, és a' terjedelmet Ezek Nem gondolták

2do Mások is a Vallás iránt figyelmetessé lettek, tudakozván a tudomány ott erejét, mely által a halálra Kínoltak meg vetették a Követőket, mig az ellenségek közöttis pártfogókra találtak, mely a terjedést Kettőzte a tudomány olyan sokra, mely a Keresztyénnek nagy javakat igért – előre tanúttatták óra hogy sok Keresztyének lelki állapotjokban Nem olyan Kemények, egy illyen világosságra Nézvén az üldözések történetét. Ezek tehetségek az Sz. Hitben leg Nagyobb volt a válaszadásban tsudálatos, a' Bíróktól meg Nem büntethettek, sőt sok valakit meg ejtett és a' gyülekezetből ki választotta a Confessor ajánlására az olyan minden pontokra tartás nélkül be vétetődtek, és éppen azért az Ekklésiai fenyítéstől

sőt sok

Ez a' Praejudicium sok rossznak volt példája, Mert a' Vallás hajtás ha valaki tsak gyanús volt is hogy el állott a' Vallástól, sőtal Nehezebben vétettek be a' gyülekezetbe, mint egy gonosztevő, tsak a' próba, hogy valaki el állyon a' Vallástól, már Vallás meg tagadásának Nevezetett, ha előtt a' hitt, hogy ebben vagy amabban a' Provinciábann élőnek fog lenni, és az emberek hogy más provinciákban mehessenek passus Sőt vettek fel Libellusokat a' Magistratustól az illyenekről a' gyülekezet meg vetéssel Kérte – illyen meg vetéssel Nézetnek a' Ki a' Csapat Képének tőn Storreji adtis vagy ha a' Praetor irást mődon Kérték, Kezet Törül le adták fel Praetorra, Kivált Éppen a' Praetori Nevet alkalmas volt az olyan politikára Nem vették.

A Donatisták Képviselőjének fel mélyről alább Képadgyűlt a Felix nevű Püspök volt az oka, Ellenben a' mint az Illyenekre utáltak éppen egy betsületes az alkalmatosakat, és akik hatalmokkal meg persitették a' Vallást. Az olyanokkal, ha lehet tex testek el lopták vagy erővel is el vették a' Keresztyénnek a' Pogányoktól ha egyébként Nem ült a' menyi darabjait meg találhatták. Pompáson el temették, tiptelenbe volt az emlékezete és tették, hogy minden esztendőben egy halotti áldozat tartassék fel halmainál emlékezetére – az olyan Sírhalmoknál voltak a' leg gyakrabb öpve gyülekezők, Sőt itt egy levél tulnyomója a Dulia jártának, és az Erőltető tiszteletnek lett – A' mit a' Martyr fogságában, vagy halálában szájjal Ki palástolt, a' szájjal a' mint akarhatunk ugy tartatott. A' Martyrok Nobilitálták egy más speciest. t. i. a' Kik gyakran kínoztattak, tömlöztetésekkel fenyítettek, és vagy magok meg jöhettek, vagy Határi vicissitudinumal meg szabadultak Confessoroknak hívattattak. Ezek tehetségek az Sz. Hitben leg Nagyobb volt a' válaszadásban tsudálatos, a' Bíróktól meg Nem büntethettek, sőt sok valakit meg ejtett és a' gyülekezetből ki választotta a Confessor ajánlására az olyan minden pontokra tartás nélkül be vétetődtek, és éppen azért az Ekklésiai fenyítéstől

Sokra.

sol 2 avart okozott. Ch ajándo levele melliyet a' Confessora
dott a' Bünösért Libellus Pacisnak hivatott. Ezek a' Confessor
sok a' Bé párban a' Libellusokkal ereszkedtek, el adták a' Pa
dicatusok, 's a' Büntöltök és el tellett kaveday. Mert hogy ez Ek
lésiában Nagy felüsztetben voltak, Cyprián, a' Carthagoi Bis
pök, Midön egy Lucián Nevü Confessor 18 excommunicálta pé
nitz mellett irt volna Libellust. Azt irja, hogy legyenek alá
Confessorok egy Evesse vigyázzabbak, az illyen a' jándo levelek ado
ban, s meg jegyezgetvék, hogy hivatalok el vesztével az illyen meg
bettöltése, a' Martyr Confessoratus fel heviszthe azokat, és
Pax ariensoket tselek, ugy hogy Nem a' vallás, hanem a' lep
zels örömek sugadtak a' Cerceptenyelet a' halálra — önként
mentek a' tüzekre hogy ölet öltyék meg. Ebből lehet latni
mit tehettek az üldözések: Mert terjedett ezek által is a' val
lás, mi terjesztette azt a' sok Martyrt.

3ᵈᵉ Tulajdonai az akkori Vallásnak, és az
idöbeli gondolkodás Formája.

A' Historia elég dokumentumokat mutat, milyen fejlödé
si a' vallásos Dolgok, és minden változásai voltanak
a' gondolatokban. a.) Az első Századnak Characterje volt a'
vallásba, hogy Fides Dogmákat öszve egyeztessék; de nát a' 2dik
Századba ugy meg tsavarodtak hogy alig lehetett Nyomait találni
Meg az első Századnak a' végén voltak a' Gnosticusok a' Keresz
ténységnek különbözésü a' Fides Vallástol — Ennek a' hé
zésnek, és a' Fides Cerceptenyek között való különbségi
de ezek Két Századokban is nagyobb részint Mesterséges
az ily vallás Dogmái, és az imaginatio azt a' gyenyerdsét
nagyon el foglalták

b.) Ezek fel támadtak a' jövendö élet a Messiásnak 1000
esztendeig tartando országa vallásos Dogmákban a' Fides vallás
ságba a' pogány filosophiában a' Fides vallástalan ember
a' gondolatok Sphæra voltak olyan meg határozatlanok, mint
mások; azért nagyon tsalhattak; Az első Századok Nem vol

tak arra, hogy ezek Elött speculállyanak: Mert Sokagy
ban a' vallásban, el foglalták ötet, a Messiás országát minda
tal a' Testtel, és romlásával, annyira erohet az Ember mo
ral hatalmasságra mert ez ebben volt még is, a' mi a' Jesus országa
mutatásában. Az idöt, a' jövendö tünö tünyül állásoli rövid
tették, mivel a' Persecutiok el jöttek, a' Martyrok halalai
azt ták a' Nagy változásait mindenüvé. Ezek mind arra mutattak, hogy
ö vid dön el jön a' fel támadás, és a' Xs országa.

Jövendöl voltak ezek Dolgok; mert ök mind a' testtel valo sági os
fel támadásokat alkodtanak a' hol a' testi gyönyörüségekkel ujra
élhetnek Szent Orthodoxusaink tartották. A' Gnosticusok Nem
hittek: de Nem arért hogy más képpen hittek a' Jesusról, hanem
arért, hogy a' maleriáli fel támadást Nem engedték meg. Evvel
a' hatalmas Isten — a' mi Jézusunk, vagy Mosabe volna a' vallásba
sok amyiba akkor hellyet azott, a' mennyiben az 1000 esztendeig
tartó Országgal meg egyezett a' többi dolgok Nem változtak
gyesült azért a' Jövöt a' Gnosticusok most bélés hagyták.
A' Vallás summája e' volt: A' Jesus a' Valóságos Messi
ás, ki élet hirt és meg tiszteltetik vagy Martyromságot szenved
a' majd fel támadást tart és 1000 esztendöket töltött ezután e' Földön
nyomúségével, vegre ujra az Menyekbe. A' Zsidó Szent
vételében igen elevenek valonjtottak Cerinthus; Athenebeli volt
Alexandriai Cathechesa a' ki a' Severus idejében Jerusalemben
oktatott volt. A' maga Munkájában mellyet Stromata Pedagogus
ad Graecos exhortatio Nevek alatt vagynak igen elevenek a' hi Vallás
ról az okossággal való meg egyenésről, és Erkölcsi jóságáról meg
mutatni a' vastag Képzelödésektöl el ittorkozni magát a' tiltott
dolgokat, és a' Élet között egy közép utat igyekezik el találni és az
Gnosticusokat hogy a' hi Vallást a' tropái hitetlenségeiről tanaptodni az
Ember fölött gerjedezést be mutatni, sajátról de Nem okozni a' fel
támadás tiszteletet — . a' Napleboi Filosofiát mesterségesen ki terjesztette
a' vallásba Ezek ezt azt a' gondolatot, hogy a' Mennyei Logos Mind
Szentekben ki terjedett és mely ostrák a' Mystica Theologiának John
Szentségét a' közönségnek a' tökéletesek E. Tudományról is emlék
zik a' melyből ezt ottrák az Ascetica a' Remetéknek Dolgát
tott, és mondhatnánk Egyes személyek. Ez az első a' hi
Vallás

Platoni Epistolaibol a' kellett hollah utaan valo meg fejtes-
lasokat be hozta, a' mellyet oppiaan el formallanitattak. Origi-
nes is a' Praeceptora nyomaan iudult meg az ő fol mutatasaban
Gyelről alább lépven ő is Alexandriai Catechesa volt az
Leonidas, a' ki Severus alatt Martyrsagot szenvedett igen
spiü, ki mondhatatlan forgalmara szaga emberi nagy tudomanu
ollyan hires volt a' Theologiaban, hogy Neve tsak a' Fejedelem
hanem az apponyok sőt a' Pogany is be jöttek tanittva
ra 's a' tradicio szerint midőn latna hogy Neve tsak fejedelem
hanem apponyok, és meg Leanyok és fiaink a' Letre lépet, ho
mindeu. Hamusagot el hintsenek magaról, meg kerelnette
magat. Masok ezt mondjak hogy midőn olvasna Mate: 19. 12
azt a' helyet szokta Magyarazni a' Nemlyetet ofsagaert uy
keselette meg magat — Demetert Püspök haragudott
azert, hogy erdemesebb emberet volt, szamlaveteskor és neve
Ellen tolsot experiált, sok vallasos hivadasi dolgokat igazitot
a' Decius idözese miatt sokat szenvedett — Nagy tudo
manya mellett is Nem elegek el talaporozta magat omadan
tsudas volla: Origenes ubi bene, Nemo melius, ubi male, nemo p
A' Szent ugyan ő a' Menyei Jerusalemben valo remenységről
a' Földi országáról a' Feiedelmek Neve sokat tsinak. Ambro
a' szerint sok dolgokat a' Chiliasmus ellen melynek elsö
mást a' Szent Menyei Jelenesnek alottak tolaki az homa
imthus, és Papias mesterektől mindazonaltal tartotta ez
lenedes 1. 5. paradicsom keresztül és Nagy fejedelmek, mi
Lactant. Ambrosius, Epiphanius. Sőt a' Görög Eccles
ban maig is meg vagyon mig az illyen gondolat.

Ep. Meg egy meg külömböszto jegy a' lett a' Vallasnak, melynek
radvanyi, semmi tsinos maig is, a' 2d paradicsom, mint az Olaszo
is be tsempeszteni a' Vallast. A' felosofasban egy resze pe
tala mellette a' mas ellene. Justinus, a' ki Martyrsagot szen
vedett 165ben mint Pogany felosofus egy lett volt a' keresz
fiul elejere Neve Flavius Iustinus, Samariabol, és felosofia altal

mentve a' Vallast, de a' Platonicusnak ki lettjek lenne, Az Athe-
nebeli Athenagoras is felosofusbol lett Keresztieny — eg tobbet
nem jovig arra hogy Platonicallyanak a' Vallasban.

Ammonius Salcas, a' ki egy darabig felosofiat tanitott
Alexandriaban, azutan Keresztieny lett. — Az uj Platonismus
allott volt ki, meg untak bolt ki: az olasabbak egy felosophusnak
ertelmet mellette allitni; azert remisek vettek ollat a' mellyben pe-
dig tarsak ki fedek, és egy attak ele, a' homan Eclecti-
cusok hivattatak — de mint hogy azt tartottak — de az Istent
ről, és tobb erintelegseges felyiratsivo dolgokrol Plato gondolkodat
tabban, a' mely pontra leg nevezetesebbek a' felosofiaban ornauny
Platonicusatt is Neveztetnek. Ellenben Lucian egy Syriai Sa
mosatabol valo Satyricus, a' ki elöbb pettzo, azutan Procator,
utolyra felosophus lett, a' mit a' felosofia, és az ollasok fol
dozattak a' K. Vallas ellen dolgozott, és Celsus felosophusi
ből a' hurallasokat a' lett, hogy öt Neve egy ter, a' szerzetbe
K. Vallast, mint volt az a' Nepiel. Egy mas K. Vallas lett mel
speculao objectuma lett, és a' Nepe, mely hirnek tartatott.

Ezek a' felosofusok nagy art a' nepet valaszattal ki a' vallas
mellett leg inkabb speculalhattak ki: a' Sz Istennek egeröl, az atya
al valo egyesülés, és meg es tolle valo külömbsegre sok kerdest
Szentek volna is arrol speculalni kivanenek volnak meg ejtve volna
az ellenekben az a' tobbek vettek fel leg inkabb, mind a' Sz
Irinus Celsus. is sok az a' speculatio elig ert forras ig, mint ki
önossy Ezredet lenni a' Sz Irodalomnak hite és az K. K. Vallasnak Erösse.

A' felosofusok Neve alhattak meg hogy ne speculalyanak
vallas külömb külömb kerdesekrol, sőt Neve vette egy külömbözo val
last tsinalni: de a' Nep meg ig az ő opinioja mellől el Neve hozzak. Ez ha
sadtsad maradek volna, Neve is lett volna ertelmes: de a' midőn a'
külömbseg más felé ig ki Neve volna meg egyenlet abban hogy egyen
hit formaja melyet kell minden Keresztieny a' mellyet meg az A
postolok meg tanulottak minden kereszteny ellen, mindenkor meg
keresztelkedett volna, az az: a' Sz Istennek Fia per Noticiarol
kuldetese Pontius Pilatus alatt meg Jelentetett, fel tamadasa
es mas el jövendelt Sok. Ezek az articulusok Neveztettek Ap. Ek hit
nevnek. E volt az egesz K. Tudomany abbol a' meg hatarozasbol, hogy a' hit elegge

hit eleg tegyen a' Népnek.

A' Tisztosoltt pedig sabad volt eneket a' Propositiokat tehetsegeik
rint meg vis galli, hatarozni semmi vagy egyebb ertelmetlen a' magat
be vinni, an Nevezetes Mosisnak a' Nep hite pedig Pistis
sabad volt hat mindenek a' Vinak Ittenegen, an Agyaval valo egy
gek tettzese perint magyarazni, csak hogy ant massra ne torod
gyen — a' Mosis tehetsegenek alat nilvan csak a' Pistis meg no
sonlittasok, an Eccle sid es sovorisala vagy ellen mondo pro
positiokert Nevezek valaki Orthodoxus vagy Heterodoxus.
Ebben nyan volt ennyi commodum, hogy mindenek resonnio skodha
es a' vallas ig lenny ebben erzekeltetik de Taros be Tolltasa volt.

1o A' Ev. Tudomanyba a' Tanitelnek Tanai elvonattak a' vallast, a' Sz
Irasbol es Reflexiokbol sok propositiok poverttek a' Testi gyu
rusegek ellenere is egesz meg sottasa volt a' Talpkovo, a' bottol
maga Sanyargatasi gyakran emlegetnek sok a' kulso tselekedet
nyra vetsakatak, Imeni Nemelyek hogy emberi a' Sanyarga mo
nat elegek tehetsenek el kolsozni a' siralmassagokat pakrabo
hogy ott mindenek meg haborittasi nelkul bigyon fantasia ottho
legen tegyenek, meg tessek kenek akartak lenni. Sza
lyemet, mint valosagot elmotyogni, ugy is tapasztaltak — mi
a' mivelesben foldon a' Tonfelen ugy termettol a' Pusztabanak
Anacoretak es Ascetak; s mosta Barlatok.

Ezekto a' vad Pusztatok elso magva volt a' Remete sz. Pal
es annyai sz. Antal Montanus, a' kitol alabb sokenek mi
nemsokat vitte a' dolgot s epen azal an Orthodoxusal ab
hagyta a' prosagbol a' kit gyulesegbol an mondattak hogy
fellettek valo maga meg vastagitasat a' test sanyargatasai
e' felett Nem tartottnak a' Vallas valosagira a' Paracsolo
meg tsualtak az okokat, de azert Nem volnak jobb emberek a
ben a' Nagy emlekezetben — Nyilvan elenek Nem pegenhessz
nyolat; mert nyolt a tanulatlanabb Atyank is, a' kit a' Plato
sophiaban be merulnek an a' modos favorizalnak. Es a' mo
elegge mutattya nillyen raspul irtozast a' Ns vallasit —
jobban meg tettek an altal, Es speculacyol gondolodasat mo
2o A' kulso Istenis tiszteletbe volt an ered ete attatta
bol meg elmen valanak: mert a' 2dik parba, Nem is tehetette vol
allyan batran valoztatni, midon ebben a' velekedesben volt

hogy

hogy a' meg an Apostolok rendeleset Eroltak szerint volna, kulom
sok ellen be jovin ugyekert a' Keresztenyek hogy mentul Eros
ebbe legyen semmi" de meg is a' nemjobbra tehetette hogy a' Boga
tokat Eroltetjenek tettel Nemely valtozasokat, mellyel a' Nepetim
ltt el ragadhatna ab. Enela jegyneivel vilagositharnak abben
o.j A' mikor tehetette egybe gyulesek nagy Ozvak Hymnusokat me
lnek egyuvest an altaltato bagro Serenctettel es a' Dolgozato
A' 2dik parnak vege felé nedig "fo. riasba egy darabot felolvasak
gulekezetekben s mojt oppan meg tarsarondak hogy a' hetedik"
oppan gyulyenek oppe: mert addig a' pontak teptekre volt mey
dirat tvat egyan egyebb napokon is gyulesek Ennel a' Berseny
ok allatudosagaval igen gyakran birtatnak egymasta'
Martyromsagra hogy a' vegvoltuelet vessek meg. Sobnyire ugyan
gyulesek egyben melynek elmaradasa volt ola; mivel Sydban Nem
tetti: de ez a' portaist azert is meg tartottak: mert az ujnak
nak hattra a' faradsagos tanitasat utobb Nevelne; eppen on a' pola
ok. Sok ragalmas enaira adtak allatudosagot — Denonyos helyek
gulesekre Nem volt, az alkonyesel alatt Pusztakban vagy barlan
olban gyulek, de ezt a' portaist is meg tartottak megallot, midonmas Nem feltek.
A' 3dik parba vagy mas Nyomda hogy a' Nagyobb gyulekezetnek
nidoro parosiban, Es sokat aubis Romaban, s mas helyeken
gy utobb lehetett — Enelesek; de kulombozo Stymnusokat, mintan
o parabba — Egyptomban Clemens Pandot kepezett a' kepen
an Syriaban Lordejanes — a' Konyorgesek is kulombozte
ormali Leytargeiak Nem volt a' melyet ezen idoig tehetnek
ol Nem bizonyosok. — Az is bizonyos, hogy a' Mi atyankat a' Zsi
aban mas Konyekezesi mondattak, portaban volt, hogy a'
napon fenn alva, egyebb Napokon iman varasnak terjedi alva mas
s. mind arolt Nagyobb meg hatarozassal voltanak; mint az elso
ranapban, volt egy bizonyos olvasokonyek is. A' Paracsolo azan
t a' papi rendben Nem tartottnak Nem bepillentek a' Tomp
egyneki hanem egy Puspok vagy Presbyter ideut meg a' Ti
horozott. Mint a' konyorgesnek vege volt a' Nep Nagy fel fovat tart
ta an Amen. Minden nemyu allapatu emberekert imadko
lak, a' betegekert, a' tolgyora alamesnat Neotehetsa' Arthatlan bizon

Joga

Sága pereket á meg Iolvasás és Irás végezték.

6/ik A Keresztség ezeddigben egy értetlen rendelés volt, de mi
most Mesterségesebb lett, nagy erejü, és hatalmasságu — mikor va
li meg keresztelkedett vallást tenni, és el tenni Sagadni
á Sátán Pompájától, mellyel á Pogány poláskat vendégségek
komédiákat tették le mond, á mint hogy ezek az akkori modallal
tanitták is fő képen exorcismus fundamentuma is. A Sz. Ház
á Keresztkutyáit be hordták, á hol meg keresztelendő mellett jo
állottak, keresztel előtt á meg keresztelendő meg jegyeztetett
nek különös erős tulajdonságaival, arra magyarázták, hogy a
Ilyen ország ott, mellyet pénzem jog Emblemája. Mérsé
foltsattak volt és olajjal meg kenték, hogy általlanul ilyen
arcolat á Papot alább meg pirítsák, á vízbe háromszor be
boritták az Atyának, Fiunak, és Sz. Lélekh. Nevében
fejét öntöz volt módiba á kereszteléskor — Imeu a Domini
ca albis Naveret — Hasvét és Pünkösd közötti keresztelés
Segitsen ugyan, ha valaki beteg volt, vagy halálban egyébkor
arcolat által meg hirsérték vitetvén — Egy asszony polás utaszt be
még á keresztségnek szappul magyarázásából, sőhaw hallattára
lapostul á keresztséget, mivel hitték hogy á keresztség valós
gal á bünnek el mosása és á Lél még nem keresztelkedtek
arcotol olyan forrásokat Nem Ismerének. Imeu egész életekben ca
Cinnamusát matatták arra: á Lél á keresztségre készülnek
ira hagyom vigyázták hogy keresztelésben meg ne halljon mi
á gyermeket Előtt gyakran meg esett mivelhogy bizonyos idő közben
poltak volt keresztelni. A gyermeket keresztelése nagyon disputál
tatott: de még is gyakorlatban Ant hitte á Nép hogy a kereszt
ségbe leirt vérbe az Istennek lelke szállt bele á mely a kényes
bé vala tőlletek el üzni. Imeu a boldogság, szüvan való fogadás
ujja példáját a jegyzésnek változott Nevezetére Egy szóval á jegyzés
Vettek a jegyzésnek dologiért.

C/ik Az Istentiszteletben és meg szólásukban a Processionális
Énekek, és bor Symbolum lett mind az Istenes Consecrálásokban
gi tagok által a Diaconusok be osztattak, és az Agapetol meg

Com-bőztetnek — A Sz. szokásban az Agapé is más a módiból
mert már igen meg szokadtak a Sajtai hosszas leirások, és vérés borsolt
szokások, és mind a Testi az alamisnából kolott volt fel tenni. A
belsője az Istentiszteletnek világosabb lett, a külsője pompásabb
Több volt benne Ceremóniákra, mint [illegible] az előtt, hanem Érdek
vele, hogy a Jézus bizonyos módon ott jelen vagyon, az ugyan meg
a Nép Előtt egy Nem Mert volt be; de más élesztgetik az Illyen gon
dolatokat. Meg tiltak az emlékezetnek okáért, és az egyszerüség és
ételek vélle, egy Nem gondolkoztak, mint most a speculatio objecta
ma Érdek lenni — Más találunk sőt olyan gondolatokat, mellyek
távolról ada perspectivának — Sacramentum. Sacrificium — Tre
mendum. Mysterium Nevek alatt emlékeztek a régi Eucharistia
ról. A Nép abból a Nagy tiszteletből Különös hatalmasságot
tulajdonit az Istentiszteletnek. A Processionis Nagy volt. Diaconus
Nem consecralhatta — A Catechumenus Nem Nyerhette hanem
tsak távolról. Laicus az Oltárhoz, vagy Apsishoz Nem Közelit
hetett a praefatio alatt. polásba jött hogy á gyermekek és aján
nák á jelen Nem levők Emlékezetek. Sőt a Szentek végén hozzá
meg tolsatt pajzsban is be tegyék be jött volt, mivel hittek hogy
az Istenben ott is tolsat lehet — E volt ennek Periodusában
Nép gondolkodása, és hite.

d/ik A K. Vallás gyakorlásai meg tolsadtak volt olyanok jöttek
mellyek az első Században Nem voltak meg is: Böjt, Ezt ugyan
a Zsidó is az első Században vallásos Ceremoniának tartották
de már a 2dik Században Kötelesség lett volt Nem bizták az emberek
gyára hanem bizonyos Napokat szabtak ki ebtevésre, és leg régebb
böjt az Husvét előtti 40 Napi is Quadragesimaly böjt: de a mely tsak
40 Napi előbb tsak 40 órái volt. azaz: annyi órái a mennyi alatt
az első a koporsóba feküdt Euseb. l. 5. Cap. 24.

A 3dik Pünkösi epén tsak ugyan ennek 40 órái voltak, vagyis 40 Na
pokká változtak; de a különösség Nagy volt még is: mert Nemelyek
az hetet, mások 7 heten böjtölték sőt Nemelyek Sőt Sőt egy is pan
tolták hogy 3 hét is alig tőlök ki telőtek, a Nagy Gergely idejekig
ugyan 30 Napnál tovább Nem mentek a böjt idején: Mert a két hetet

böjtöléseket is. Vasárnapot Nem böjtölének meg, a' két 7 heteri ara
d' pombadot is ki vonják a' böjt napokból. A' hammad heredas pe
dig, 3 még más három napokat vagy a' Nagy Sergely vagy a' II Gör
gely adta hozzá. A' Jet pánkban bé jöttek volt más' prófás hag
yek Nem tudom Nem böjtölyenek pereddan és Péntekben, ebben tekeren
Pereddan és pombaton Nap Nyugadan Clemens Alexandrinus
Tertullianus, és Origenes is emlekeznek erről a' böjtről hadt
nes nevalatt. A' meg tartás módjában külömböznek Nemelyek
Semmit Sem ettek, Nemelyek igen bizonyos ételekel, halat Madar
más kétfelen még a' Gyümölts is meg volt Liltva, tsak tsupa kenyer
ver ehettek vagy pedig egy bizonyos ráig semmit Sem aratan mulat
Szoros, és Nem poros böjt-Nemeri bé jöttek az első terve, mikor
a' HC Napi böjtöse a' kapnal tóbb ráju böjtölés — a' más mikor
Heredan és Péntekben del Ukan 3 orakor ebedelt, az ejele külön
fegel a' lepben a' böjtnapra való prajudicium alat erősen erősít
tek. Montanus még többet mert ő orolat a' két HC Napot, és egy he
lyen böjtölt. Nel Epicurus sokat Nevetett, mivel ő a' maga követe
vel fel oszedan böjtölésekre, vetekedett az Orthodoxusokkal N
a' pűlsége, vagy érdeme felett henem hogy melyek fel keresett.
Annyi igaz, hogy egyik Sem sok ebe volt.

C:o A' Martyrok tiszteletét még ugyan Nem lehet meg mutatni ebben
a' harcban, de hogy Nagy betsbe voltak a' Smyrnai Püspek Po
li Carp Martyrsége alatt fogva a' bizonyos abban állott tiszte
let inkább hogy az a' bizonyság, melyet ők a' Martyr lag já volt e
lenben meg nem pedig emlekezet, egy oratio is tartatott fenn
maradt a' holtakrol, a' miket penvedett meg ertett ez az alkor Ma
tyrsággal fel alkaszik a' Nép halottaira hogy azoly a' Beldo
tal fel Szentesseteli, sot helyeken meg volt az a' hibás hogy a
ok sirhalmainál folyt az Istem tiszteletre. Ebből lassanként a' Pren
tiszteletre, mintsak Istem tiszteletnel egy ágba bé fogatott sabbol
vol az eredeti tiszteletre. Még addig a' két utolso Nem formálodott volt
El temetnek az Erdélyiket Sem tsak a' kevés execiak Sem Mag
jan ak Nem lehet Semmi fenmás talalni. Sok ugyan az akor is
gondolodása módja ki mutatja azt, hogy az ilyen el temetteket
vsonolak meg háborittani Nagy hibát és gonoszságnak vole. Voltak
ülö nök asszedigek a' Martyrok sirjaik, mert a' Nép még is sirke
a' meg holtnak lelke ottan ottan a' sirnál meg jelenik, ámbár

annak Nem mádtatek

§ 5. Az Imepek száma és ideje sárul az első" századbol Nem
lokat Nevedtek; mert akkor is meg voltak a' Hasvéti Büntet és tási"
napok A' Paraitsok, Aldozo Istenektől Esötöktől, és a' mint Origenes
irja a' Celsus ellen irt könyvbe Para sceve a' melyről ugyan bizony"
sok Nem tudnak hogy melyike lehet legyen, a' Nagy Péntekre magyarazzák
A' Hét pán vigiew egy vetekedés tsinodatt a' Husvéti Napja felett az első"
lés pánkodban a' Husvétos Nem a' Jesus fel támadasának harma
hatallnak emlekezetére imepelnek meg azokat Ugyan 3 Napokat
fel támadasát is meg ellenek de tsak az első" maradatt Husvétnak
és mind Nap keletkeztől Nap Nyugotton bé vett fokás volt idea
Ket pánkodnak utolso felébe öpre kendertsik vermi a' külömbséget
a' Nap keletnek és Nap Nyugotnak tsinták. A' Napkeletnek akkor nem
vették meg, mikor a' magok Paschaejokat a' Nisán Nevü holnapnak
14dikén! Ismeri a' Lucastelépmus Negyed 3 Nos. 23. 5. Az első Szaba"
ti holnap Martius Ezekis oprandó volt a' Fidoltak: Evilij e' kendő"
dem Septemberben. Ecclesiasticus e' kendőnek Martiusban az Equi"
noctium Vernale: és Martius Ezt a' pokat bizonyitvan Tanus Apos"
tollal — a' Nap Nyugotnak pedig az ez kötelező Vasárnapok Ismeretnek
dal apostollal, erősitvén magokat. Ettől a' dolog felöl baratsagos
kepelgetése volt egyik a' Smirnai Püspök Policarpusnak, Romaba
ez ada valo Püspökkel Anicetussal — még akkor a' dolog Nem üsötte vol
li magát; harmad Polycarpus mint hogy valami Ecclesiai dologban Ro"
mába járt a' Pisicarsenba elé hozta Anicetusnak is — olyan egyes"
ségben voltak hogy a' barátság meg mutatására Anicetus a' Smyr"
nai vendégnek által engedte a' communio ki osztását. Es akkor an"
nyiba el Nyomula: de a' két párnak végső fele Nagy tárma keresett
lelőtte ugy hogy Irine fel folgatta az Ekklest az a' Calendarium"
más dolog. A' Napnyugotnak az vetekedik a' Napkeletnek, hogy ők
az által hogy a' Husvétot 3 Nappal ebbé idéli a' 14dik Napiból"
tet meg rövidebbitték a' melynek a' Jesus fel támadása Napjáig
tsenek nyulni. De még Nagyobb pereskedés tétetett tattak abban hogy
a' Pásztal egy Napon épült meg a' Husvéti bánat
ra a' két a' Jesust meg Jelentésnek a' Napkeletnek Epistolaiból
ért hogy a' Nap Nyugotnak azon a' Napon ellentt meg a' fel támadás"
nak Napját a' melyet valosággal lett esett, mivel a' Mesiás holdnapnak
Jelet követő vasárnap Nem mindenkor esik Jad Nappal azután a' fel támadás.

fel patkan

Fel possan ezen Victor a' Romai Püspöki, a' ki leg elsö az A. Sz. E. Hár. Historicojában arról tőrül, a' kik a' gyülekezetekből parantsolo haugon irtak, és ki rekesztik az Asiai Ekklésiakat, de elvétette a' dolgott mert a' Collega Püspökök ezen ügyen meg nem rökönödtek — hanem ügyen vélek tartani, hogy Zsidó pollyanak parantsollyanak, sőt mindazáltal ez a' tudodás a' Victorai Pünaptig 3 Sz. E. a' hol a' végezés a' lett „ hogy a' Pesahból egy ünnepet ne tartsák a tavaszi aquinoctiumot követő Vasárnap legyen a' Pleniluniumi „ hetiben ezután, ha a' Pleniluniumi Vasár nap estve, tehetséből „ tal más Vasárnapra. Ezen Pünai a' Philus Epistolait az Alex„ andriaiakra bertak, mivel az Astronomiát ott virágzott.

Sok vagyon más a' papi vendegeskedések meg pünni nélkül is, de folyni Ekkéből a' pontosból elegge ki lehet hozni milyen volna allyi ereptiny ett gondolkodással módja.

2/ A' Tanittás módja, és az arravaló Ir

A' Vallásbeli ismeretek nem ettek bizonyosnak semmi az lehetne mutatni, az első generatiotól a' Gadikiakból tudott valamit mint az Apostl irásaikból volott ezek lehettek volna a' bizonyságosabb Deposi tumai a' vallásnak. a' 2ik és 3ik párban inkább vettek be az irásokat, és terjesztésére mindent el követtek, egy hozzá a' 2ik párad végzés mái napig 3 Sz. E. a' hol a' végezés a' lett „ hogy a' Pesahból egy ünnepet ne tartsák a tavaszi aquinoctiumot követő Vasárnap legyen a' Pleni„ lunium után, ha a' Pleniluniumi Vasár nap estve, tehetséből „ tal más Vasárnapra. Ezen Pünai a' Philus Epistolait az Alex„ andriaiakra bertak, mivel az Astronomiát ott virágzott.

Sok vagyon más a' papi vendegeskedések meg pünni nélkül is, de folyni Ekkéből a' pontosból elegge ki lehet hozni milyen volna allyi ereptiny ett gondolkodással módja.

2/ A' Tanittás módja, és az arravaló Ir

A' Vallásbeli ismeretek nem ettek bizonyosnak semmi az elegge mutattya a' mit el követtek annali el követésére.

Az Irástudók azon forrásokat meg tisztíttani, a' mellyekből a' Vallás lehetne meríttani, az első generatiotól a' Gadikiakból tudott valamit mint az Apostl irásaikból volott ezek lehettek volna a' bizonyságosabb Depositumai a' vallásnak. a' 2ik és 3ik párban inkább vettek be az irásokat, és terjesztésére mindent el követtek, egy hozzá a' 2ik párad végzés mái napig 3 Sz. E. a' hol a' végezés a' lett „ hogy a' Pesahból egy ünnepet ne tartsák a tavaszi aquinoctiumot követő Vasárnap legyen a' Pleni„ lunium után, ha a' Pleniluniumi Vasár nap estve, tehetséből „ tal más Vasárnapra. Ezen Pünai a' Philus Epistolait az Alex„ andriaiakra bertak, mivel az Astronomiát ott virágzott.

Sok vagyon más a' papi vendegeskedések meg pünni nélkül is, de folyni Ekkéből a' pontosból elegge ki lehet hozni milyen volna allyi ereptiny ett gondolkodással módja.

2/ A' Tanittás módja, és az arravaló Ir

A' Vallásbeli ismeretek nem ettek bizonyosnak semmi az elegge mutattya a' mit el követtek annali el követésére.

Az Irástudók azon forrásokat meg tisztíttani, a' mellyekből a' Vallás lehetne meríttani, az első generatiotól a' Gadikiakból tudott valamit mint az Apostl irásaikból volott ezek lehettek volna a' bizonyságosabb Depositumai a' vallásnak. a' 2ik és 3ik párban inkább vettek be az irásokat, és terjesztésére mindent el követtek, egy hozzá a' 2ik párad végzés mái napig 3 Sz. E. a' hol a' végezés a' lett „ hogy a' Pesahból egy ünnepet ne tartsák a tavaszi aquinoctiumot követő Vasárnap legyen a' Pleni„ lunium után, ha a' Pleniluniumi Vasár nap estve, tehetséből „ tal más Vasárnapra. Ezen Pünai a' Philus Epistolait az Alex„ andriaiakra bertak, mivel az Astronomiát ott virágzott.

Sok vagyon más a' papi vendegeskedések meg pünni nélkül is, de folyni Ekkéből a' pontosból elegge ki lehet hozni milyen volna allyi ereptiny ett gondolkodással módja.

Aquila és Theodotion, Onchelos s: a' Chaldeai fordittásokat egy porral hivattak Targum: / Onchelos volt Babyllonai Zsidó, Tarlan a' Hadrián Cäsárt idejében fordította a' Chaldeai Nyelvre a' Moses 5 Könyveit, sőt Jonathán a' 48 püspöksége előtt egy Esztendővel Jordvatta a' Professorokat a' Talmudal is 190ik Esztendőtől, ámbár a' 6ik

Targum translation interpretation Targum Chaldaicum interpretatio est parum vegrasum est.

Némely Jegyzések: Jonáthan élete meséből állyon Nemely

ügyek az tanityák, hogy Hillelnek, a' ki a' Jerusalemi Academiának Fejétől volt a' 48 előtt 30 esztendőkből tanitványa lett volna de az irása módja és ábra mutatni. Mert a' Herepiney előtt azon pallyáról oppinio, melyből a' Messiást mutogattyák, irta a' Prosetabbot volt Chaldeai magyarázatos. mint —

Onchelos a' Moses 5 Könyvire, Ezeknél bettsü leg régibb a' Targumok. A' Zsidók a' Babyllonai fogság után el felejtették a' Sz. Nyelvet, és pallérozott volt a' Chaldeai Nyelven világ Sittam.

Talmud. ebben a' Zsidó Nemzet Történetei, és E. Tudomány vagyon, A' nem tsak hu politicai dolgokon a' Zsidók el pallérozének, hogy a' Traditiokban, Nemely világ ősi törvények, Jurisprudentia, rendtartások Szokások, magyarázatok mellyek tekintenének a' Moses 5 Könyveire. el nem vesse „ Ezeket sok ezer mulnak, ezra Babylonia Thalmud; a' Jerusalemi Talmud, a' Rabbi Jochanan dolgozta, és a' végezte P.C. 230 esztendőben. Ezek a' Zsidók irásai, Nemely világ ősi törvények, Jurisprudentia, rendtartások Szokások, magyarázatok mellyek tekintenének a' Moses 5 Könyveire. el nem vesse „ Ezeket sok ezer mulnak, ezra Babylonia Thalmud; a' Jerusalemi Talmud, a' Rabbi Jochanan dolgozta, és a' végezte P.C. 230 esztendőben. Ezek a' Zsidók irásai

Aquila volt Synagoei Zsidó Pontusból Epiphanes pertinax Adrianustól, ellés Hierapiney, anatán Zsidó lett, fordította az Ó testamentumot Görögre hihetőképen, a' 2ik párádban egy Ai Amba Zsidó volt a' Zsidó Nemzet Szokásait fordítani Görögre, a' Christusi Religiónak Ellenségére.

Synmachus Epiphanes pereint egy Samaritanus és fordította az Ó testamentumot Origenesen kapuiska előtt nem sokkal Jézus világosságra az egész minden pabai és világos fordittás.

Theodotion Epiphanesen ott is Syriai emberneki tészi az egészet Nézve annyi igaz, hogy a' 160ik esztendő előtt ilt. Az ő fordittása az Aquila Septuplus ixa sa és a' Synmachus pabai Sága között vagyon ő is az Ó testamentumot fordította.

Origenes Sült alatt 185 a' 253a Criticus fordittásban ő az első a' hat féle Textussal adta ki a' Bibliát mint egy 231ik Deczia a' hiba tsal a' volt inkább, hogy a' 70 fordittók által épült mundus jobbitsa

na peina

jobbittsa ejj A' Deák fordéttásá regi: ejj Hyeronimus által me
jobbitatott ejj Az ő fordéttásá a Tedo perieur, dis Vulgata — A
gi hivatik Italaiul dis a' 70 fordéttot perieur, hogy a' Deákul Sz
pereplecyetö teme, mert neveztetik Italainak Neem bizonyos
tépüt on id éjer Neemelyek az 5ö pázadra a 2d pázadra leg b
gyobb Neemelyek azt tartyák hogy épüle Italába másob, ej több
Segetlel azt hogy Africábaud Sorat pora a 70 fordéttob perieur, t
tarabjai vagynak meg — Hyeronimus oprán 383 Talain a Damas
Pápá téresére ejj peaue vette de tsak futvá marta Deák
neemben ejj Crieppel ki adta, Es mindenyeb le irtak — Sok hibá
sett a le másba, a' Fidentiumi Szerba oprán meg határozta
tott hogy a' könyvségek legyen Vulgata é vaud öp. ne predne a
Deák fordéttásibol, a Hyeronimus meg jobbitatt Deák. Hexapl
és vagyon a' magá fordéttásábol predvetsdö Prefatiuncula
in Scti Jobi Systamum 1 Spitz p. 382 ad finem 1890. 5. Sétem
thentizálatták

Ejj egy más zendelés volt az, hogy a' ki Hereptecyek alatak
mi elöbb tanittással a' vallásra, és azokáu, és azoka kereszteltessé
meg a' mely az elsö pázadba Neem volt megi mert akkor ezeket meg
kereszteltetek a' nélkül, hogy tudtak volna valamit a' vallásbol, és
Hivol volna kereptenyek, és az ejj vallás külömbségéröl Semmit Sem
tudtak — Ez el akarván kerülni a' 2dik pázbá a' Prossyterek
ada, vettek onokat, a' kik a' fi. vallásra akartak állani, és an
nek reverentiaval Catechumenatornak, Neunek helyében a' pá
pök magá tanitott, vagy leg alább irá vigyázott A' Nagyobb vá
talban, a' hol több tanittok is volnak az ejj alat, Presbyterenül o
tattak Oktatói voltak ezek a' végre ejj a' 2dik pázban Alexan
dan Dausenas, és Clemens Sándor vigyázátok alatt egy
Hereptecy Urpisat állott. Ambar ezek a' rendeléseket ugy volnak
mindazonáltal a' Nép az irásba Neem kedvetlenkedett, mert
perenkezte meg tsak akkor ha tanulhatlanul beleülé: de a' követ
volt — az is Nagy allatmatlanság volt, hogy sok volt a' könyv
rás mellyet tsak a' tudósabbak tudtak meg olvasni. A' fi. Pásztorok
letedzési a' Gyülekezetnek, az apostolok a irásába irt meg
röl felyebb emlétetnünk, az apostolok a irásába irt meg
tek volt, és forgattak perse pélyül a' Nép a' vallást utánok

Ellenben

illyetöl meritetik; mert a' mi a' Vad fanatismusnak eleget tehetett,
abban többet találhatott, és gondolhodása majával inkább egyezett.

De jöt volt regen a' külömbség az Apochiphus, és Canonicus
könyvek közöt: de a' Nép abból Neem tudott semmit és tudt Sem marad
tott réája, miben külömböztessék meg, A' Nép tanittoi ennyit mondottak
hogy Neem kötelesek, ha vallyon az Apostolok irták é vagy más fi. emberek
és azért Neem olvashattyák kötelességesen; de a' bennek lévö "babona"
Sógról semmit Sem pollottyak, sőt magok a' Keresztény atyák"
nemelyeket a' Kölcsöt könyvek közül, olyanokhoz bétsültettek, mint
az Apostolok irásait, így Irineus a' Hermás Pásztorát, Clemens
Sándor a' Sybillai Oraculumát

ejj A' Catechumenatusok tanittásáig Sem jutok meg a' tudnak
egy jobb planeum a' tanittásbá a' volt hogy a' Vallásnak leg fontosabb
articulusait el tétették a' mely volt a' Disciplina Arcana —
A' Sacramentumokról azokkal való élésről, hasznáról a' Sémi meg tetté,
hüt ígérésről a' hit formájáról, egy szóval a' vallás tudományaiból kétlet tsinálnak
az Alexandriai Sinod 314dik arról vépi az erősséget hogy vessétek azt, a' mi
sem az ebédnek, Megtestálnak azt mondják azért kétlik, hogy a' kétlés
csinálja inkább fel ingerlésnek; de helyesebb az, hogy mint az Eleusi"
nium Mysteriumnak ugy ezeket a' fi. homályot inkább magokhoz édesítet"
ték az emberekre, a' melynek volt egyszer valami hatása, de Csak sokkal
1mo Hogy a' Vallásnak fundamentomi igazságairól bal vélekedésekre tsinál"
tak, a' mellyekre Nehezen lehetett a' Tanittást által és ki irtani, azért
gyüjtögették és kétlették, mivel azt mondották hogy voltanak
olly mélyek rejtekezések is, a' mellyeket meg nem foghatnának a' képzelödésekre fel ingerlette hozzá
vegyétek, és olyanokra képzelödésekre tettek, melyek a' vallásba be nem jöttek"
tek, a' minél tovább hattak ötet a' tudatlanságba annál inkább, be"
gyomlálták a' Sátán által fogogatott Deák. Ha tanittottak is
valamit, mindenkor maradott valami, a' mit le nem lehetett irtani,
2do Kinek tsinálnak meg kereszteltetnek is, Nem akták oly hirtelen a' kérés"
re igazsággal az ugy tartatott kétlet, hanem hamályos képzelésekre tsinálnak
a' jón. Lohás is Nem lehetett az Articulusokról, a' melyekre képzelés képpen a' Ne"
pekben be folyt, Omnak volt az a' Sanyargatásoknak ideje és kétlés Tudománynak
Mind ezek a' fi. Vallásba Nagy be folyásal volt: Ennyi hás ezekről egy
hogy a' tanittási módja igénye volt, magok a' tanittók is kevesen irtak.

ha pedig

ha pinte Clemenst Origenest, Cypriant, az Alexandriai Dienest ki vèsspüsi-is.

5. A' Haresisek, vagy Eretnekségek.

Még vagyon termèkenyebb pahaja, mint ez a' Sólfele vèlekedès, ezèrnyè a' mellyet vagy az egèsz vallòsta, vagy a mahi Nemelly agaita tartozik mi az idönek zendi sporiui emlèkèzèsèbe hozni.

1. A' Nazareusok, è volt minden Keresztèny elö elsöbben a' Nevezetes Jesus Nazaretböl való volt, a' mint hagy Jakkal tanittatott is Nevezetes Gallileaitol è hol volt Nazaret; de azutàn egy külön nèv Jeus vette ezt a' Nevezetes magànak, a' mit a' k. vallàssal a' Zsidoktèl ènyomolast is megsotèlni, az ellen èrdemlett egy bepillèlni.

Mindazàltal Hadrianus Jerusàlem hellyèt Aelia Capitolinàsa meg epitette volna, nem volt szabad a' vàrosba a' Zsidok közül senkinek menni — a' Zsidoknak hadnak follyàsa alatt sok Zsidok emigràltak Jerusalemböl, egy Pella nevü kis vàrosatskàban; Jacob egy kis vàros a' Jordàn mellett a' kit annalàzàsnak is oda nyàradtak; de nemellyek a' Vàros fel èpülvèn fel gyüjtètt bennèt a' tiszàtsàg, hogy ada közönnek volt talàni, mely hogy meg èsmèrjèk sok Zsidoktèl ceremoniàtol le mondattak, hogy a' Kereszteny erkèzètbe lèphessenek a' Pellai Zsidok közül a' ceremoniakat sokbe bètsülèk, mint sem hogy tanitvànyèket vàlasztassàk; èz a' kit a' Keresztèny sèllel Apostolokat nevezèk, mellyek a' vàrosokban közönsègesek, kèsèrtètnek Nazareusnak nèvvel, nem sokat külömböndel az elsö pàrtbeli Kereszteny elöl — sok egy levès rigy sèg az ö Keresztèny hitbol Nem tanitanak, hanem a' közönsèges Evangeliumàt elfogadnak. A' Jesus Istènsègèt tagadjàk — mind ezèrt tàlam abbol pàrmazik hogy gyülölsègesèllènek napjai màsok elött — az igaz hogy a' Zsidokbol lett Kereszteny, nem màrmint annyit a' Jesusbol, mint a' Dogmayok tettèk.

Az Ebionàk, Nemellyek pedig egyet vonnak a' Nazareusokkal, nevezèsèk az Ebion fejtol, mely pogànyt tèszen, vagy magok pogànyoknak vonnak, hogy a' pogàny Jesust emlèkètek ezèrt emlèkbe hagyànak, hogy egy Ebion Nevü èmbertol vette ezeket a' k. a' Cerinthusnak tanitvànyàtol volt, talàni a' Haresisektol pedig palàstak ki, mindazàltal Ceremoniàit soha meg nem tartàsa, volt ez ö Religiojàban Pàl rèszèn, mint vallàsi tagjànak meg vetették, Nàlàs bèrsülèssel Kombatot, Vasàrnapot meg illetèsèk — a' Jesusnak tsak Emberségèrt tartàk Istenségèrt pedig külömben valòsàgos emberneknek hittèk ès tòltsòk nem igen Istenitèsèkbe — azt tartyàk, hogy az Ur pàrig mind lettel volna, mivel nem

Keresztèny tètovàzàst allot vàlasz; de polàs volt a' meg holt Haresisek ellen is irni a' pl. Tsanàdi Nemi hittsèk, mint Hymeneus, Philetus, és Sandor az elsö. Tim: 1. 20.

2. A' Gnosticusok, a' magokat tègi Philosophiàjokkal, a' k. Vallàs igasàgait sokszor vèsztègetik most is ugy elegyèltèk az elsö òrèsèk alatt, egy fèlle sokasàgba lètt volt az, a' kinèk tudàsokat egyèb a' màsnàl kèsèrtètesebbek, egy kèpzèny emlèkèzètbe mès; —

a.) Saturninus, è volt egy Antiochiai filosofus a' ki pàrtot szakasztott Simon Magus 15 ik esztendöben terjedett a' maga kèt omanyàt hirdetni — Simon Magus szerint vànyànak gondolatik benni az ö Tyszenajà è volt: Az Istent teremtö fèjèt Accolatnak; anot teremtettek ens a' vilàgot, a' jo, és rossz emberek. Ens ea anyatol tòrül az egyik volt a' Zsidok Istene, a' kitet hogy jobban nyomorgathassàk egy ès összel ùjra tàtotta magàt elenek ölèsi tiltòtte el az Istent, hogy azàltal nyomorùsàg alol ölèsi fel pàrabellya — ö hàt a' valòsàgos Messiàs, a' kit maga àltal tsak tsalàs latte volt probàlta ugyan, hogy meg pàrabellya az elevellyedett emberekat, de a' Zsidok pàrtjàban meg alàzàllyon tattak, mert ök meg ölèk; vagy is inkàbb hellyette a' Cirenèbeli Simont. A' felta" nàdtak nem hitte is a' hàromsàgnak elevensège volt vagy legalàbb az tartotta, hogy a' kit az ègbe alamak menni, azott ùt a' földön kòrtol hustol, hàrmasàg" sot meg tellene magokat tartottatni.

b.) Basilides. Alexandriai ember, ez a' lèlek generatiòjàt ès mester" segèt ebben tsudàlatos lì — allitasa ö is egy fö Ateus, a' kitöl lettek 7. Aionok ugyel közül elsö formàlva az elsö rendbeli Angyalokat, a' kik nagyobb Egekben lèpi" nèsèk Erettök az Angyalokat pàrmazàk fòl rendbeli Angyalok, a' kik ismèt magokat egyet teremtettek, mind addig mègyen ez generatio mig 365 egeket lettek ès ugyan annyi rendbeli Angyalok az utolso rendbeli Angyalok teremtettek ez a' földet, ès az embereket: mind ezèrt különsègesen volt egy Prefectusok Abraxàs Nevezet alatt a' mely fobol a' Görög betü pèrèmi ki telik a' 365. Az Angyalok lassanàn el terjedtek Nemzetenèmi az Istent tèpsèlèsèt magok terjedtèk vèmi. Ezèt közül a' Zsidok angyala leg nagyobb revolutiokat tesz, mig ossza a' fö Atyat el tàtotta V.ös Nevü Mons vagy a' XV. a' ki egy Jesus Nevü emberrel egy sülyèn sèp pàrabellyàsara az Istenitèk ellen tèrèdett; de a' Zsidok tsak Istene vagy Angyala azt èpre vèrèn a' Jesust ès magà a' polgai àltal megölette. A' Zsidok mint hogy Istèn volt semmit sem èrt hàtok. A' kik ennek az Istennek angyànak hàllàtol ùtàn az Egbe menni — Nemellyek mind ezèrtöltsèk tèpsèsèget tsà rà tàmpolo emberek: de tòbb erössèg vagyon ara, hogy moralyok nem volt felettèbb gonosz. (Carpocrates.)

c.) Valamen egy Egyiptomi Platonicus filosofus fèltètt az ö Salaja Romàba, Nevezetes Egyiptomban ès Siriàban el tòltötte Asiàt Afrikàt ès Europàt, az nokyàt, hogy a' Bàsvölgyet, melyre vagyok, mindèn nem ellenkezö

nem érhette, úgy mint ezt a' Lélekvándorlásra' mert Neve' 7 Aonokvetés fel hagyva 30 ezer, a' mellyek a' Bleromábai örökkétől fogva voltak, Engel lőnek 15 volta' fenn 15 pedig apróbony: enek gyermekei egy egy famíliájokat volt ezekben kívül 4 önvégy Aon Horás a' Jesus Lélek is a' Jésust egy Sofiá Neve az Aonok közül pusztulásra, a' mely a' Bleromából ki rázattatván ettől lett a' Demiurgus Ez a' velőnyabb matériából épitette az egett a' vastagabbat az alsóbbat az ember pedig épült a' két féle Matériából a' lélek a' Lelket adta a' Demiurgus Anyja. Ez a' Demiurgus el Erőssé tsini magát, a' Pleromhoz tűlsőtt Projetái által Jésusnel bé lehetetlen magát. Ennek Lévén tsúfságot, hogy míg a Fiadalyosság és az emberiség és az igaz Istenség ösmeretére vészpa vinnék el jőtt a' Xs, a' ki Lélekkel és Menyei testtel volt fel ruházva a' mi üdvösségünkre a' szűz Mária testében mint egy tsatornán által menvolna — A Demiurgus midőn látná, hogy mibenn Mestere Jézus meg fogatna és fel feszítetnék, de mivel hogy Menyei teste volt, a' nem szenvedhet az alsós lélek az Istenben lévő. Azt tartotta, hogy tsak ember épen meg a' világot, nehogy utánna a' lélek nélkül maradt matériából meg támadnak. Tőlle igen sokan származnak a' Lelkek a' Jóra ugyan azon egy volt, tsak a genealogia különböztette őket a' közül Marcus egy pár lélekkel többet vetett fel — Secundus más rendbe rakta, vagy a' Jerjfi Aonok nyás felvégére adatta, mint Ptolemaeus, de tartozik Heracleon Hormus Colarbasus Adamitak Sethitak Carpitak Abelitak Sat

d:i Ophitak vagy Kígyósok A' két első fejetlen részek közül kiesnek Reverendus Páter — az eredete a' Secták — A' Jódok kerdetnek volt Kígyot tsinálni a' melyért Erőltás Király ölve is tétetett volt a' Kor.. Ig' Kereptségyel lőtt mikippen tsapott be, sőllepett volt a' Lélek nek eredetéről — Hímelyek azt tanították a' mint írattak hogy a' Lélek nevű Aon kígyóvá változott — mások a' kígyót tartották Jónak, és nyomát kívánták az okának arról is a' Xs élétről tettek — Mások megis hitték hogy a' Paradétsomból kígyó a' Krisztus volt, melyre ő öl egy barlangba egy kígyót tartott alá is képzelték, mely ő bé nyos edve az alá rakott kiirtatott az arom kívül kenyérrel meg nyo la a' melyből aprán mint meg szaporodott kenyérből ki vap rájok osztatott — A' Jésust a' Xstol meg különböztették, a Jésust egy fűs pálca, a' Xs menyből jött alá, a' ki végpáris

nálta a' Jésust meg élesztett. A' Jódok Istenét, a' Jé Istentől meg különözték, Annyi bizonyos hogy ezen Sectától leg ennyebbet tudtak, mint el árult a' tudakozástól, mellyel az Atyától vagy nálrollé ellen kezneki egy más sal. Origenes, a' Celsus ellen irott könyvében 6:ik tudósít ezekről az Ophitakról egy táblájokat, a' mellyre tsoport liggyo formák voltak fel festve, és magyarázná is, mint jelentették, talám a' magok Aonokról való Systémájokat volt Emblémája.

Meg jegyzendők ezen erednek végére:

1:o Az különös eredetiség, mely ezen Systémában vagyon, valamelyes ágot tsinál a' Régi Chaldeai Metaphysica, és Cosmogoniának lap, vang alatta tsak hogy a' Hyeroglifikumok nagyon el tsavarták ősi tsoportjait, találhatóknak ki lehetne Systéma a' Kabbalistáknak köszönhetőségéből.

A' Gnosticusokról a' mi irattatott, elmondgyéllől irattatott, és hyjános az Atyától levő Darabokból az egésszet ki nem lehet tsinálni, mely lőtt a' lettnek, hogy történt és a' Kabbalistáknak egyéb nem jót. — Talám már akkor a' valóságos Systémájok a' Kabbalistáknak Philosophiából összetett volt, mikor a' Gnosticusok Systémájának Paragrafusait, úgy hogy tsak azok a' különösségek a' Kereszténységből egyaránt mellyek a' régi egyaránt tartoztak különömbözni egyéb a' magyarázatnál sőnál egyszerűbb nem lett volna a' Systémájokat kotsolásában.

2:o Amiért sőkba különömbözték a' Gnosticusok, minden ronkból egy pontból voltak vitatva Heraclitusok t:i: a' Jésust pusztulásra tselekedetei közül. Mitől hogy a' Jésus egy Aon, azt is hogy apparens képe volt majd minden nyájak. Mivelyek hogy Máriának és Josephnek valóságos fiá, kivül a' Xs a' keresztségbe egyesült Mária, stb azt tartották hogy a' Xs maga vett fel egy apparens testet a' melyet által ment a' Mária képében, mint a' Napsugárok üvegen és így a' Jesus Nem Máriától Születetett, hanem tsak által lett — a' Jésus tselekedeteit a' földön abban határozták, hogy az embereket az igaz Isten ismeretére, és a' virtusra meg tanítsa hogy pedig halálla, szenvedés és egyebet szükségből volna erről Systémájok halgat. hanem a' mi a' Jésus történés a' meg haragudt Demiurgus hatalmának megakadályozták.

3:o A' mi a' Gnosticusabb moralitásukat illeti annak nagy abb befolyása volt a' keresztségben, mint a' lélekről való Systémájokban

ha a' p.

ha a' p. Atyjátol meg halgattyuk Neuét volt olyan perlekedő
melyre magokat fabadságot Reverzelt volna. Francus emlétet L.
Contra Hozes. C.V.S. hogy Neuében ezt tartották volna, hogy a' bejövő
tatalom üdvözlésök ez Istentől ötöltetik ez emberekbe; melyre nézve
ez okból gyakorlását Neuét vették, minden tselekedet egy formájú, vagyis
ez tsak ez emberek Capricziája, vagy a' törvények, minden dolog tör
zönségest hapun, mejj az apponyokis, s tsak az emberi törvények
Neuének ez olyanokat tolvallyuk, vagy parancsolnak a' lét magokról
sallal élni kívánnak. Sőt de ezt inkább Tolerentiának nevezik
Sőt Neuében ez Atyjok Isten ez bizonyságát hogy igen sze
vole a' Morállyok, a' test meg ölésére tanítással, és éppen
vel a' Népet kívánsát meg valtsani, és ez a' pont ez, mejj no
gyon felesse a' p. Atyjátol.

4. Evvel ez ola a' mire elyan hamar erjedett a' Gnosticismus
Horát mivel törvényesség ez a' magát Isten fiának tartotta
demetnek. A' hypenák ez hasztalansága is idejárult a melyből a'
Nép mentől Isenebbet ez hitett meg, annál inkább elfelejtette
tásiáját, találgatván azokat értelmekbet a' Természet és ez em
zeb felett való dolgok öpve elegyítésétől a' Tudákbul, s Neve
a' Gnosticoktól pánnak ez is polar lett hogy a' Gnosticusok a'
Mesterségyből Nem Solas tsinálnak ez Neve dolgoktól, a' mi
ez tartották hogy tsak a' valóságos bűnös Neve törvényhozó
rop a' világon. Basilides Valentin a' Tudományok egy be
pellett, a' más Evangyéliomból le válogatott Evangyéliomok
ről be Jog adtak ezek összegyűjtik az emberek a' lét Evangye
lyel pereztek lenni: de Neve Martyrok — Az az oka, hogy ezek
dönésök alatt leg erősebbek voltak ezek a' Secták. Az
zés be végezésök alatt pedig el rendezték halni, mely halálo
ellentte az Orthodoxa Ecclésia halálmódjához, és más Secták
lé állása, mely a' Gnosticusok Systemájokból le vonyatott

NB. Ezek mind a' Lét pánnak ra tartoznak. Ez már a' tol
tel Genealogiáját ez, és omlott fövedett Systemáikat el hagy
le más erednekségel jöttek le: mert ez a' két pánnak külön
Jön termékeny volt a' Nagyobb tápasságot Lét rendre
oltyak el ez.

5te Rendbe lépnek ezolat a' Lét a' Napkelet filosofiából
elegyítettek a' Vallásba.

6te Rendbe lépnek ezolat a' Lét magok Tulajdon értelmekbet
különbözték a' vallásnak Neuéty tudákhellyába vagyis
atyjárol, vagy a' Fiutol v. a' p. Lélekről, több efélékről.

1mo Rendbe említtést érdemek.

a:) Dardesanes volt Syriai ember Edessa városából
született ez 172be el mindenek egy darabig Keresztény volt, ez ok.
vallásnak Nagy oltalmazója, igen tanult ember — az oka mint
valószínű vallásbéli értelmének e volt: hogy el menvén a' Tanulás
ra vétet ez Indusékhar, a' Gymnosophistáknak vagy a' mint ma
Neveik Dramatk bölts esség ét meg tanulná ez vissza jövén
Nevének le vén a' fejét is Perzsiai filosofiával lét fő Principiumi
nak lett fel egy jós, és egy roppant Ars írja egy Keresztyénnek,
ének volta p. Epiphaniusnál ez. 56.: hogy ő olyan volt mint
egy terhes hajó, mely a' le "Tiszta" kellyen a' benne lévőkkel együtt
el süllyed — Hibául tulajdonítatnak Néhé, hogy a' Jésustol
tanított Neuét Nem pálcza: de ebben consequens
volt magának mivel a' materiát le vén az ő filosofiája szerint
csoknak az olá ember testet Neuét adhatott a' Jésusnak, ha
ének adott Neuéjét. Hogy tagadta a' test fel támadását ez
ista egyaránt, a' mint az írásokban, hogy annak minden testiségadá
jául Nem lészelvén ez, hogy a' rossz principiumnak megint egyesülnek lét
különben disserit fegyhertelen ebben.

Az Tatián Assyriai, vagy Mesopotamiai ember Justinus Martyrnak jobb
tanítványa és Tanítványa, Tanuló ember volt, a' mint meg lévő munkái megbizo
nyítják pl.: egy Apologiája Oratio ad Graecos Neuének alatta. Még 168ba nagy
emlétségel tanított Romában 172be hazája menvén Mesopotamiába, sokat
ott Neuének tanított Romában hazája miatt fő fedülést kapott avagy opinionjaiért
ban ájúlt forró Elmájú miatt fő fedülést kapott avagy opinionjaiért
é, a' mellyekre az ő Melancholicus temperamentuma Könyen vitte allyá
ra, a' mellyekre az ő Melancholicus temperamentuma könyen vitte allyá
nak írtak volta, hogy tanított volna, mellyekre tsak a' valóságos bolondságból
mehetett le: hogy a' Gnosticusokal álmait, és a' Valentin képzelődéseit vala
sággal hitte, s hogy egy külön nős világ ésse a' lét hogy Adam, és Eva el
várhatták örökre; mint hogy általok esett el az ember Neuét. De hitte
és tanította fegyen azokat, Neuét értattak azok annyit, mint a' Natalya
mellyel Nagy bé Folyása volt a' Keresztyénekben mely allyan hatás volt hogy
az alatt ember és felességet valónak ételték, a' test épületét és hozzá tartozandóságait a' Jövő Világ
mára alatta

1. A' haragságot tiltotta, és azt tanította, hogy mind azoktól tiszta-
tani elmellyék a' kik meg haragudnak, hanem azoknak, kik ezt a' pontot meg tá-
gadják Enneadeknek hivattak.

2, Mindeneknek előtte jobbaknak tapasztalt elmélkedésekből állította követ-
kezőt a' test szenvedéseinek durva tűrésétől vétessék fel vélek, és oszlá-
nyosságtól Saccophorusoknak.

3. A' borozástól is le mondatott, úgy hogy az Ur vacsorájában is bort hasz-
nálni tiltatott, hanem Aquariusok, vagy Hydroparastatak, mint
ezek a' filosophiájának principiumával meg egyeznének, ámbár a' követ-
kezésből meggyőzték vette: de a' p. Atyák nem a' principiumból, hanem
a' következésből határozták, hogy mellyek rendes bort legyenek a' Lu-
mányos követőinek Nagy számú, sokasági volt nem állása tudományá-
nak és az annak haladott ágoknak elegyes bizonyságával, Illyen ágok
Severustól, a' Severianusoktól, az Apotactitáktól, vagy a' testi gyö-
nyörűségekről le mondottak.

és a Marcion, a' Napnyugotnak terjesztette a' Tudományát, mint az
an Napkeletnek. Boszszujában lett heretikus, sikeretlen Isvoszéke Pa-
mába a' Fekete Tengernél mellett, a' hol az apja Püspök volt. Nemsokára
volt magát; de a' püreség törvénye tekintetet nem tehetvén egy szánalmat
torodott — Ezért az apja, aki egy religiosus ember volt, ki tiltotta
Gyülekezetből: Sőt szemérmére a' szavak, hogy a' paráznaság tartási ajá-
lása alatt meg nemű engedett — hogy azért a' város tisztje ne legyen
Romába posolt, ott éppen akkor Hyginus Püspök meg holt volt
Keresi hogy vegyék be a' Grasbyterek Collegiumába — amaz ok azt fe-
tel — hogy nem tehetek hitet; mivel excommunicálva vagyon az egyház
Mig az alól fel nem szabadul, meg nem szabadul, meg nem tehetek hi-
nincs bűne, hogy szemére nem mehetne, ámbár egy apostol is mert fe-
sítőül, a' mely nem utolsó Legitt ég. meg emlékezik egy Cerdo Ne-
Syriai Cleberrel, a' ki éppen akkor Romába tartozódik vala a' Napke-
Valentiát tanittatta magának velle, abból a Marcion ki fedi a' Va-
tó ő tőlatok, épen ezáltal a' Sz Tudományával Sőt ki belőlle egy elavult
Sy Simon mindent addig valóknak. A. N. keleti filosofia perzsa ő is
Simonat vett fel, egy jót, és egy más roppant, sőt még egy világ ter-
tőjét is; de azt ő jó tulajdonnak vette fel, nem mint a többi, a kik addig
talmak, a' kiben egy azt az a' határozat, és hitbeli állás, mely az Ur
nem volt meg; de még is az emberek jóra, és boldogra való tételre
minden el pusztult. t.i. Moses által törvényt adott, a' mely ha nem
volt a' tökéletes: minden rosszaktól, ha meg tartották volna, jobbak

Et maradék 000

Eusebius H. E. L. 5to C. 16. Nem annyira vallási beli opinio, avagy külömbözési miatt, hogy az Asce-
ták meg ölik a' lelki morálját alatta tenni; hanem meg tartóztatásból fakadó hűtelen, az élet örömeiről
és gyönyörűségéről való le mondást tiltanak. Vagy hasonlósággal tudatta a' lelkeknek terjesz-
tem, mellyeket, hogy a' lélekbe inkább bé vergődjék, ezt mondotta, hogy ezeket Jézusnak tsele-
kedi, Ezt tenné azt is tanította hogy az inspiráció a' valóságos hívek közötte marad egy
meg vagyon; mint az apostolokban volt, a' későbbi inspiráció által a' régiekben világosít
talnak — Így az o testamentumnak dolgokat a' Sz és az apostoli világosítással, mint
is az apostol revelatiói. Ebből a' fundusból mentek ő ádáz, hogy az Ur most nagyobb mértékkel ki
nyujtá a' szentségesnek abban az időben kiöntetni. Ára az ellenkezésre is meg feleltheté
sítő mért, hogy prophetát mondja vagyon mint a' mellyek az irásokban találtatnak, Nem lehet
dig azt hinni hogy ő magát p. tsinálta, vagy Paracletusnak tartotta volna, vagy hogy azt
prófétálta volna hogy az ő Szentjének szájai inspiratiói vemének: mert az ő fő tanítói
ul is a' mellyek volt Tertullianusnak egy darabig ével nem disputálott — de hogy meg
nem állyák Propetai tsínből disputálnának az könyvek meg ellenkezett tsínálá a' könyvek mi-
sponyai tanul. Így emlitteznek az ő Sectájából Priscilla, és Maximilla, mint Prophe-
sponyok. Az ő tanításoknak hát a' keresztyén Moral volt inkább és tsínálta határozadato.
ő a' házasság tűrésére, nem tsak idegen; hanem ötsémet is tselekedte az ember a'
a' házasságot illette, a' ki meg tselekedte ki tselekedte a' Gyülekezetből a' kötelességben
drágább volt több és keresztyénebb kötelet parancsolt úgy hogy az esketőnek három
esse majd mind hány volt Sőt az Orthodoxusoktat igen Sértette az Ecclésiának
hogy akkorában tűzze pallástra a' Montanisták el terjedésére való ellenkezést, a' Montan a' gyöl-
lekezetben tsínálta a' prófétálásban tartotta a' ki egyper el pusztult annak soha meg nem vén
dett — Ezt el tsélekedett Montan Sz a' Martyrok pártjával: mivel az Orthodoxiának is a' vallás
ségának meg mutatására erős együl, a' Martyrok sokasági szoktak fogtalni ki kam, Cso-
lyos keresztségben látván Sertelték vagy állatok volt mellyek a' Mártyrok Ellátt minden appodt rendelé-
sek nélkül és gyengébbek voltak mint Nálok kár hozattak p:o: Babylonban Szurkával ne,
lyek nálok is gyengébbek voltak mint Nálok kár hozattak p:o: Babylonban Szurkával ne,
venek a' Montan az Ecclésiát, hogy a' fejtsen Nem mint az apostoli Tekintetben fogel jelentek meg
a' gyülekezetben — Így az apostoli egyébb apróságokban is hibát Szent Sz hozattak kötés, mert a' fe-
gyalotok el nem távoznak — az ő pars kevélysége volt gyülöltségre hozni, Nem volt elég p:o: hogy inspiratiót meg ham-
Tökéletességgel így okozták gyülöltségbe hozni, Nem volt elég p:o: hogy inspiratiót meg ham-
sítottak: hanem azt is hozzá tették hogy az ő dógget tsinálta, hogy Sz Lélek szállott, és Maximilla, mint Prophe-
melynek vételével elegyített lépésből tapasztalni az Ur vacsorájára való tanyerét és egyébb
tapasztalatból is, vádolták, tudtokra Nevekkel Negyedik Sectáját p:o: azért, hogy az
ujjakat az orra tsúcsába dugták mikor imádkoztak Gastrodulgretatt, mert hogy Bepure
Prophetáival egy városba volt lakhelye a' Pectiai Cepter Tsaga Montanus és azt követő két
Tább Tzpleria nevezett az a' gyülöltség okozta hogy Montanusról, és Nai mintáiról
azt írták, hogy Nagy prophetai tsínt gyakorlásban tsínálnak fel adaptattak magokat mintazárolás Sz.

Eusebius

Euseb. Hist. E. L. 5to C. 16: A 4e párba l. hola az eséb. tek. tol levelei" olvasá. The, odotus, Themison, Alexander, Aleibeades, Miltiades, Proclus, Asclepiues, sat, a' leg hiresebb Tertulian az egész Nevé 2-Septimius Florus Tertullianus, Egy párad asnak a' sia Karthagoba pogany filektöl párancsolt, és Vagy fesbelt eg, bevi Nevelödett. Tovéy tanulásra adta vala magát. de ant meg unván a' Rom, nistol lett, s utolsó áro keresztény, s olyan Nagy Moralista lett vala hogy a' felsége, ei a' maga meg tsprualására sereugette. Igaz sok munkáiból ir, mint de pa, ferip tionibus adversus Haereticos, de pudicitia, et de fuga in persecutione et de, jiuu, de peccatis, de Baptismo az Igaz tanor Tudvalevő minden munkáiban min, deus meggye vépen hajlott a' Tanaly mutja a' K. keresztensé, a' erejéről pedig, bepél, magán tanúl vagyon – A' Martyrságról az idő ásolt elöl vala el paladások, ellen, maiadéi hazafiságról, Apponyi élességről, a' Pogany mulatt ságokba vala rép, vér el ölnek. Ez a tanatis magát elegy tevélyig eltori Characterre vala a' kereszté, nyább, at a' képes kepsédre a' Turpitol, és a' tatona sagtol Eltsinaor ott termé, tsa ja a' Deák Ecclesiat Clapicatta lette. Sok Carthagobeli vallás os keresztes, niadat emleget a' mellyekről igen bizonyost l. A' halottakért vala könyörgést, jadozatnak Neveé a' könyörgésnek, és bo tételnek tudadásra erős tetajdonits. ti: hogy az teremtett egy etöl alsó az Is halayát meg tsendesitte a' vértanúk a jo tettek, dességel vala kelyes honáiát orosolli, Nevezetesen a' Martyr halál által, vagy a, mint Nevén a' keresztségnel a' keresztes vetésekre Nagyon dicsöri a' keresz, tsen ről is sok tudnivalót tar, ö egy Zsoráis, amelyből sok argott a' sok superstitio, B. Tertullian az elsö a' li a Deák atyai tsaat ki a' Tanitás Nyelvi, dön a' Provéns tudomanya elsö disputát az Antiochiai Püspek pedig Theo, philus a' Görögöl tsaat vala.

C. Manes, a' mai a' Xti párthan tartozik: de a' 13d. pázig Tanitoga hi, torába a' Neve Ismeretes egy könyv állását elé adási ördenel, hogy a' Szent Tudomá, Manes, vagy Mani, vagy Manichaeus vala, ebben minden meg egyezik, az ö maga, élete is az Romaiaca idejét tészi a' Probus Hadai idejére, és a' 275 esztendőre, Perssiai vala, a' mint hogy tudomanya: ###

tel volna. A' Xtről az tanitatta, hogy az ör. jelent volna meg, hogy Mósesnél, jobb törvényeket adna, Istent pénzzel nevelné, talán hogy a' törvéllel ellátsa meg, gyenesítsa, E' jót vala a' mósolo szalagatásra is gondolva, A' Mose, törvényei meg nem ugyan, de mi is meg engedi, hogy egy jo valosag adna, a' tetves a' superstitiumat hogy el törölje az ör. jelent volna meg, az az elöbbeli, egy Démon munkájának tarsaiak egy porat a' régi irtok bironsági pereny, Marcionnak Gy pénzája leg elsőbbnek vala öröm pove, és leg jobbnak is tartja, oltalmani, el halgattatta a' bit meg tsinalnak az uj testamentum helyei, val p:o: az Ó testamentum elrőlei javaival, – a' Mustos a' tömlöcze, Jotos egy könyvre Nem lett tenni – arra vigyázott, hogy az uj testamen, tom bétsei az abol ki bironyittsanak. Imen az Ugyan Cimelnek az uj, Testamentombol ki veretik, mellyel az Ebol vetnek erősséget, Mint e Marcinak Marcinal Evanyeliuma, Polnai Neuely levelei, sőt a' mely könyvek be vetni, annak is azolas a' helyeket ki hagyta, mellyek Gy Nemzéjával ellenkeztek, egy jot ki tsinált Plan um perdent vala. Ahol a' kibók, mellyeket reája, fogni vala, rolla meg Nem bironyithatnak ki: hogy a' keresztséggel hasonlot, ek hogy vasárnapig böjtöli, hogy a' Circumcisiot kötre volna, pedig az Sis, jnyáli: hogy a' testi Gonyörüségek gyalolnia volna magát – az ellenkezik, Jyad Nyilvánságában, annak alsalmazása módja Jávorniabol az ö Secrajai, New Sal Romiaban vala Ekklejája Marcionnak, hanem Gildas Colonialas nap Eletre, Emissáriusaktol Perse fellyel, a' kit verbuálnanak, s Még a' Vélpa, ban voltak Ekklai tört az Tilbe, s tol Marcionita vala, Tanitványai tört, ley hivebb Lucius, es Apelles.

Diso Manes vala Klyánah Antiba Nevü városabol való mely Phrygiának határával épül a' Biographiája ir: Egy Scythianus Nevü Philosophus volt egy, temnek épül, Terebinthus Nevü Tanitványa, a' ki Palestinából Perzsiába szalada, is ott, Tanitványa, a' Perssiai Tudományokat tanulgatni: de a' midőn a' Perssiak, Tudományokat tanulgatni: de a' midőn a' Perssiak, Tudományokat tanulgatni: de a' midőn a' Perssiak,

Történet arrolla, hogy egy városnak neve Persiai királynak a' fiá meg beteg-
dett a Daestorab történt el hirtelen Mánest is, ő azt az igéretet tette, hogy
még egyszer látja a' hogy annál hatalmasabb legyen az erőnek, az Prophetat el ége-
nau, sőt fölá Mártyraival persecutiót tett volo, mert a' Prédikácziót meg tiltotta
Mánes a' Fejedelemben ezért annak sok ugyan el pusztult Mesopotamiában
de az utánna Nyomorult elvitték s vissza vitték a' Királyhoz, a' hi elevenen
meg nyuratta testét a' hátulsó részeknek, bőrét pedig szalmával be tömvén
a' Városnak kapujára fel akasztotta, így volt az ő történetének a' K. Sirok perében.

A' mi pedig tudományát illeti, mindenkor a' K. Scriptával meg ellenkezett
volna, mert a' régi Perssiai Philosophiából sokaságos volt egy szóval
magának, időnek, alkotónak, mikor a' K. vallással meg ellenkezett annak is
be az ő kellyére és egy bizonyos országnak a' tudományából — A' Perssiai Sibylla
Sophia pedig hárrom fő részre osztotta az egész volo a' Natúrának: t.
tettségi, Mósis a' Lélek, s' Világosság, mind a' két részét magának hozhatsa volo fel
hasonlatosan tselekedett: de tsak hamar ópse háborodott, és a' tettségnek ol-
gának sub partiáji, el ragadták mindenkor a' Világosság országából mely
által ered többnyire tökéletességéből sokat el vesztette. Ered az Emberek
A' világosság pregnáns nemű igyekezett a' maga sub partiáit, a' Sedlettség
törvény tönkre be ragadni, a' negyedik tekintetre az Istenről a' világról, a mi
a' két országok közötti valo dologi lenne, a' hol az az el vesztés meg el hervadt
az el szakadott világ ország sub partiáji elébbeni állapatyából vissza menésére

Jamen vala a Gymnosophistáknak morálya is hogy a' lélek a' testtől el válni
tsuni, annyi kivánt alá áll vetni, a' mennyi alá tsak lehet. Mánes ezeket az élet-
tsét Gyönyörű képekben alatta tanítá: A' borral hússal, saytal sajttal, tejjel való él-
tsbottsa, vagy: a' mellyel a' vas pregnáns nemű máshoz vétetik ereiből a' vassar tar-
tályából, mindenféle jóllyol, mustárol, ecetben ópse kivételéről se mondatott
Hús országról, mikor a' K. writer alá tartozik, Mindön pedig tárva, hogy ezen
mértékig mellett Testének Nem Nőne, kit rejtve oltatta élet. kivántatnak
s' Electius Halgatásra s' Alvásnak ezek az Első tételek testének a' hatos Mon-
zo: az utolsót kivihatatlan tapasztalat, dolgon hattak, papot szattak az Elő
tapsztalás a' kivántatnak. A' K. vallással tökéletesen ópse kötötte.

A' Jézust egy világosság országából való sub partiának tartotta, meg hon-
ta hogy Mária, a' s. lélek egy Elő lélek Revelat alatt kivette testének a' ab-
ez meg adta, hogy együtt a' tökéletes boldogságra mulathatnak. Jeruelhes hu-
testének pedig abban a' formában öntötte, a' melybe az előtte való tündér test
az ott reá jött Jog autatásáról, fületésétől és halálából egy átnyúlt gyötrelmek tsinált ki hogy a
tollal, feltámadásából és halálából egy átnyúlt gyötrelmek tsinált ki hogy a

Jézus

Jézus test a' test meg öltözésére adott példát: de éppen Nem az emberek meg
példázása volt benne a' tiszta, azt a' meg példázást Tudományából
előtsölte, a' midőn azért mutatott arra, mikép ne kelljen ki menetelét, és ön-
vedését test tőrtetének tekinteni. Mint hogy pedig azok az emberek a' két tör-
vény a' Testnek Nem mindenkor fogyhattak Meg, azért mondatta a' Jézus hogy el
fog Tudni egy más, a' ki őket meg fogja Minden emlékezetes tanításaiban, és emellett
el Tűz etnek adta ki magát Mánes.

A' Társaság Constitutiójáról, és annak testéről magáról.

Meg jegyzendő, hogy ő így mint a' Jézus Apostolaitól vala próst, a' két
től független ez a' szent társaság meg maradott az után így. Egy fő volt minden
tor, a' kitől tellett az Apostolatus, függvén Nyúlpőrök voltak az Apostolok
alá vetve, a' Püspöktől függvénnek a' Presbyterek és a' Diakonusok
ord minden a' Vallásnak körül voltak — az új testében így elevenek
a' leg nagyobb Lumpolásnak tövestai lépések, Oltárolat, Könyörgés Sok Meg Nem
hemzsdett, Vasárnapon kívül több ünnepet Nem volt ki vévén a' Jézus, és
a' Mánes emlékezetére jeles elrendelt Innepeket — A' Keresztségről meg tartot-
tak ugyan, de Nem mint fontos dologról, hanem ha kívánta. Az Urva-
tor ajtásával a' kivételtatnak után. A' jeles azzal a' leg utolsóbbnak
vétellel vádolják, mellyben a' gyülekezetbe gyakorlattak: de Augustin,
a' kit követ volt.

Hogy el terjedett Syriában Palestinában Mesopotamiában
Nagyon el terjedett Societása, és Egyiptomba, sőt meg Italiában: Mert abban
a' Corsicum tengere mellett, és Egyiptomba, a' két terjedésről — Sok más Societás, kivált
Donatisták Meuták mindenfelé, a' két terjedésről — Sok más Societás, kivált
a' melyek a' Gnostici Muzsi Favoritáiból tsatolták mellyé magokat,
A' Két párba a' Perssiai Caparol üdözték, majd a' Keresztény Csá-
rok is Valentinián, Valens, Gratian, a' két Theodosius, Honorius, és Justi-
nus tol Innen a' Nagy el terjedés, midőn egyik országból a' másikba palástok
vittek magokkal, meg fogtatnak ugyan: de a' 14dik párban tábra kaptak az
Abigenses idejében, és a' 13dik párban ki irtás Franciaországban. Hires
volt Eröttség a' 4dik párnak a' végén, és az 5dik az elein a' Hippoi Püspök Mumidiában.

Augustinus, ez Mediolanumba volt a' s. Ambrus Tanítványa, még előbb
egy ideig ki tsapongo Academicus ember volt, azután Keresztény, és pelerinsbéli
pusztában mindenféle vesperdeiselbe bele elegyedett magát. Hires a' de Civitate
Dei Nevű Munkája, melyben meutt a' Keresztényeket — Az Országnak pre-
cativ ö abból a' fő részből állott, mint annyi volta mikor Mani Manestól a' kinek
Societásait el hagyván leg Nagyobb részben tett viszaira igen szép Deák
Nyelvel irt — Ennek Mánes Societás Agustinak tartották — A' Hyerár

Hyerár

Hyerarchiától egy Egyiptomi Emberneh v. Magyarnak Hyerainak Sa-
nyi vánnyai Solar bi vette a' Mauer mor allyából, a' menyibe ő' ija a' hára-
gas Lilátta, 's a' Spiritus Sanctal élni Nem engedte, de a' fő' Papnak
Nem egyezet Mauerrel. Az Isten tiától az tartotta, hogy vele az A-
tyához, mint egy Istenhez edjen a' Nagyba, a' Melchisedech Papi
enlább vele Társalkodjon, mint Harcoljon. Más a' —

IIdik Rendbeli eretnekeit vizsgállyuk meg ennek a' Szórad nak
a' Lukatalan dón ertelmével ellenkezés valamely Vallás tételeit

Illyen az Praxeas, Ennek a' pennállyas Historiájától igen keveset
tudunk. Azsiai Embervolt egy állomásból el fogatott és Lopyessor tettjére
Romába jött, ő maga oszlan Afrikában Mont. Tertullián ból tellyesebb va-
lamit az ő értelme iránt ki palástjon, de az alatt Palemonálo gyülésből
Nagyon meg pennályosittatta. Tette ez a' Praxeas gondolatja hogy ellent ejt-
tsön az Ur Jézus ok Istenségé, és meg is az Atyával való egy ségükre
tőrött — az abban az időben Nagy Speculationis Materia volt a' mi-
Minden pennélybeli Különbséget el tagadtatott az Atyát, és a' Fiut egy
pennélynek tette és az Lamikra a' hogy az Atya és Fiu Nevezetek u-
gyan azon pennélynek Különböző relationis Különböző tselekedetei
Teszik bizonyittatta avval a' p. riásbeli helyel, a' hol a' Krisztus mond ja
Az Atya vagyok én bennem és én is ő' benne, mert én és az Atya egy
vagyunk ebből tehát a' jöttek hogy az Atya is szenvedett Omad a' Cru-
Tiusai Patripassianusoknak hivattanak, és Monárchianusoknak is, mi-
vel a' 3 Nevezetek tsak egy pennélynek vettek, még emlitésének ebben
páradba a' Fent Harcolvaság közül —

b.) Theodot, volt egy Bőrárus mi Varga, de a' mellett meg lehetős
olvasású Ember. Ez a' Fészt tsupa Emberneh hitte a' mellyek első Romai
Püspeh Victor ki tiltotta az Ecclesiából az alkalmatosság, nellyel ez az i-
tsmeret ki adta, így irakik ki: Egyenes a' Theodot vallása meg tagadásával
mentette meg élését Severus alatt mellyet midőn Bizánczban penni-
ze vesztenek Romába menni gondolván, hogy ott, Nem fogsága annak bo-
pulnak: de ott is hánygatták Apostasiáját pennére — ő kisebbitte,
ni akarván hibáját, avval Mentette magát, hogy tsak a' Fészt Istenség,
gét tagadta és így tsak egy Ember tagadott: mert így az Ember ellen emlétes p
énnek való Talentuma Emberneh többet Nem láthatott, azért mint Ist
Nem is tiltelhetett egyet. Romába sok Görögöket találta a' kik közöt
egy Natali Nevü, Theodot egy ötödet a' Nevezetsebbek — Nagy od
így elterjedt meg mutatni, hogy az első K. Ecclesia is a' Fészt tsak tsupa

Emberneh

Emberneh hitte, és tsúfos fejtegetés ki az ő' Emberség ről való Tudomány Euseb L.5.c.28.
Artemon v. Artotemon Tomai ép pen illyen gondolattal volt a' Tsuda
eredetéről a' historia Semmit Sem fejtegetett meg, — azal is vádolnak hogy
a' p. riást sok helyeken meg hamisitá, hogy ő' istenségét tsúfabb erőssítésre
hozhatta, 's Nem ely Tudnak az a' versák p. riásbéli helyek, mely vagyon 1.Ján. 5:7.
ez ellen tartyák hogy ki lesse volna a' Bibliából, de erről Eusebius egy fos
Sem fog különben is Magyarnak tetszeni lenni hogy minden Görög
Exemplarból ki vagdalják: Mert egy ikben Sem találtatnak — Az elébb
említettekből az

Alogusak: tettek ki mert azala ő' Nevala hivtak minden arabar vala
ttak a' Logos, vagy a' Krisztus tagattak, de hogy minden arabar Alogusok
nyilvan Magyarattak Nevezetek a' Krisztus tagadtak is. Nem bizonyos: mert
Nem ely Epiphanius históriumaikból tsak arak ő' ellene ered a' Nagy ó' ák
a' János Evangéliumát meg vetették a' mely meg esmérés, ha szükséges
Krisztusra — A' Talmas János időjében meg ujitatták az egész Mundust Ce-
rintusnak Socinus addig fel vitetik a' magok Tudományokat eredetét,
hogy had a' 3dik párbeli tsúfabb tételek — fejek lehetnek. —

1ső Sabellius, volt egy Egyiptomi Lakos tes, tanult volt Noetustol
Ettől alább fogunk, és Ő Cle tette volt Nevezetsége — Az Istenbe a' Szent
lyen különbséget, Nem hitte; hanem azt tartotta hogy a' mely Ur Atya
Nin alatt az Ó Testamentomban Törvényt adott, éppen az alatt a' Nevalatt
azt be töltette az Új Testamentomban. — A' p. Lélek Nevezete alatt
pedig az Emberekre ki töltette magát, az Istent a' Naphoz, az Igét a' Nap
világához, a' p. lelket annak melegéhez hasonlitatta annak hason
lításával is, és az egység meg mutatására — Valamint az Ember testből
és lélekből áll; mindazonáltal tsak egy személy, az így hiv, mint vala-
mely Fő dugát ki jött az idvesség ki dolgozására — Ő el mondá az Atya
a' magát meg ejtette az Apostolatusával — Tsak erőjé, vagy virtusa hár-
ma ki tétetett az Atyának — Photinus, Arius, Socinus, ember mo ri sketlek.
az egyébbek pedig azokat a' helyeket, melyekben az el vesett Sabel
lius iratsaiból meg találnak, az Atyák a' melyekben az el vesett Sabel
meg ért. t. i. Mosaim azt mondja hogy Sabellius egy személyt vett fel
egynek az Istenbe, minden azonáltal valami ki ülönb séget tett közöttek, a' Fiut
a p. Lelket is különös képeivé tsinálta.

Valth

Valth pedig azt mondja, hogy Sabellius meg engedte azt hogy a Fiu külömböző personáktól személyét az Atyáétól; de hogy állatthyúsa Istene Fiu légyen tagadta Fiúnak tsak azért Neveztetik, az Atyának különös fel emeltetett mondmeg istentudatt xéjja, az honnan Nemd volna mérték az Atyától a Fiu Nevét; xéja tudnánk, és ötet a Fiuba személyétől — az Anglus Clerke is így ért erről a' dologról. NB. Sabellius Ptolemaisba tértjosztetése leg inkább Tudományát Afrikába — Ez egy nagy város Libiába.

Ev.e Noët ő volt Praeceptora Sabelliusnak; Smirnai v. Ephesusi Püspök fuit; a mint hogy Tanitványa volt Praxeasnak — Ők egy személyét Vesz fel az Istenségbe, mely személy azt is hozzá foltatta, hogy Ev.e Moses a Testtétől pedig Atyának Neveztetik, Az Ephesusi Synod meg fosztotta — az Istenség Lényül ezmint különösön gondolloratik, vételetnek.

Zo.a Páal Samosatai ki Syriabol lett Antiochiai Püspök a Palmyrai Királynak Zenobiának alatvaló lettem; egy Tejepre li magyar hogy a Nyelvbe tsak az Istenségre személyekre; de éppen nem külömböző személyek, mint az Osiander és az Osiand Nemd külömböző Substantiát Nem tellenek tehát abban egy különös személyeket az Istenségen értsen — azt meg engedi hogy az a Nevek különösebben mondattatnak a Natura Fiáról mint az Atyáról de mitsoda személyétől, ebben értelmére tér. Nagy Synod tartatott belőle Antiochiában Sinat gyülések tartattattak 264.te és 270.be Mene, az Alexandriai Diáknek a Tanitványa lévő Sergely s. Gregorius Taumaturgus, papy xépet vetett a dologba kivált leppen pedig egy Malchio Nevü Rhetor Nagy forongatta, egy hogy kivatalától meg fosztatott, heresiárcháik Zenobia Királyné a mint polott lenni hogy az Ónvegyek a Papolat igen padosi nálnak favorizálta; de a' fogságában ezután Páal Romában folyamadatott Aurelián Császár ho 272.be. Ig hát a Vallásbeli vegetedésbe is más Ecclesiadologokban is az igazgatási felsőségét meg esmerték — a Császári a Templomok arott adatta a' Ut a Romai Püspöktől egyébe törésbe volnak a Császár pusitsája volt az, hogy a' Pó városától a Provinciák mindenfele tételeinél fogva függjenek.

Ezelőtt a Synodusban a Homoüsios s. egy állatú s. a homoüsiosnak gaiem is lettek ő ellenségei vippá vetettek — A Nicaei Synodusban pedig a Symbolumba be vitetődött de más leppen értette Páal mint az Ősök is egyék egy vévén a logos, mas lévén pedig a Nicaei Synod — A Ns pedig ezek ellen volnak a peratedésből a 2.ik és 3.ik paradba; de meg

ollyan dologok is adatnak hogy meg hasonlásnak a mellyek éppen nem tartoznak a vallásra. Meg tagadtak volna az Ath. Egyházi fenyitték, hogy a Papok Anyjok, mindenáltal peresse volna hogy mentül több Házasságok lemenek, s ezzel tagadtak is vallásukból a' hitet —

Novatiana Jactiot, mellyet a vallástól el pálaszt tanitvány, vagy nem tanitvány fenyitték tartásai által be vetetett esett vétkedés szinaptose, elébb egy meg hasonlást akaratt — ád arnsan a' gyülölség haragtsinsolat tsinál a' historia ezt

Midőn Decius üldözte volna a' keresztyenyeket, sokan a' K. Vallást félték, nem el hagyták; de midőn az üldözés meg szünt, a' K. Vallásra esmét vissa jöttek tartsák tették, ollyan az a' keresztyén társaságtól. Vallyon a' K. vallástól el pártolásnak pénzbeli tartás Nélkül be nem jöhet e' vagy tellyességgel le nem tsendesült.

Novatianus Romai Presbyter azt erősítette, hogy Pünkösd Szent lélek bátsátnak, és így az Ecclésiában Szent lélek be nem vétetik. Cornelius ugyan tsak Romai Nagy tekintetű Presbyter felülvizsgálta, és azt mondatta hogy be lehet venni ebben a dologban vétkesnek és jót be tsinan Urallodó módnak — Meg hala volt Romában Fábián Püspök, a kinek helyébe más Ember lett venni, mind a' két rész a' maga részén való Presbytert akarta venni; de még is a' feldühödt fél győzött, és Cornelius Püspök lett, kinek Lapsusolat leg otthon be vétette az ért a' más fél egy meg haragudott hogy Novatianus Püspök lette, és külön párthodat, Ezt a' tanit meg gyűlnek valamint Carthagobéli Püspök is a' két éppen akkor Romában volnak, és sokan Novatianus tsi: Novatus Carthagoi Presbyter is, felette sokat ugyan adna volo Dicsonus, a' két ellen mind a' kettőn a' Püspök alá Cyprianus nak ebben való tanitványsága ért versengettek s tőlle el is ütöttetek — Romába jövén pedig meg fordíttak a' keresztyének Novatianus mellé állottak a' mi akkor Nagy port vetett.

Ebből a' privát haragból egy olyan tan keletkezett, mely egy párthoz a' keresztyénsát tészi mindenik részt vették a' vepeledésbe a' mely sokszor abból is sok lett volna, mindenik fél igyekezett a' más párthyát vonni és a' maga részére pénzt pénzért Császárt esmérni — Emissariusok batsátattak ki s hogy a' Novatianus párthját inkább meg gyanúsítsák hamis tsendeletet is Excája közöttünk p.o. hogy ők mint a' Montanisták a' Szentlélek Lajsárok tartsanak — a' Nem olyak a' keresztségből ki hagyták.

Így történt be leje — mindenütt Szentmisékre kiszéle templomok voltak fel a' városokban is, Constantius Császár próbálta a' két félt egyesíteni; de a' módon az Orthodoxusok Nyolcadnaiak, egy tolerantiát edictumot publicáltatott 326.ban, mely szerint a' Novatianusoktól mindenütt külön templomjaikat pénzeiket sőt lehetnek. de Nem sokáig tartott az engedelem — Az Orthodoxusok mint Valentinianus Maraionitákat egy fejtetőtől be akarják pár val, a' Császár azért 331.ben egy Garantsolat által mindenütt templomokat bírhatnak.

Julianus Császár ideje a' Pogánság zabolát vetett az Orthodoxusok üldözé

Sett— Templomaikbol vissza adatta, sőt meg Constantinapolyba is meg engedé, hogy epittsenek, a' mely kisfrább volt az Orthodoxusoknál— Ez a Julian párthogaiból keservesen siretteti meg a Novatianusokból Marcust, kit helyt el hunyt Pál Julianus, az Orthodoxus Püspöktől fel emeltek fejérre meg eresztették a Novatianusokkal, mit tsinyen egy Apostolainak oltalma alá adni magokat, ő meg nem ijedett, mig egy isten ő nem rettentett ölbet, nem ingerelték a Papárokat; de a' Papok egy dispositiókat a' Nép ellen, hogy a' Novatianusok Templomaikra ne rohanhassanak és egy a' Papi szakáts ambitiosus ő nékiek helyekre magát, mig az 251dik par Concilium egy sséggel adolettek tsinyen a' tsábo egy vesedelmes fejetlenséget mig magát a' Heretikusokból meg ne reszketessék vadt.

A' Heretikusok keresztelés Neve alatt értettek a' 2dik párttól fogva arról tsinyen keresztelést, a' mellyet Nem Orthodoxa részen való Püspök ütött végben, ő nemü az a' kérdés volt hogy vallyon az olyan Embert, a' ki hereticustól kereszteltetett meg, hás az Orthodoxa Ecclesiaban tsinálna ujjra kell nem é keresztelni? vagy pedig Nem? Ez a' Dolog tsak apróttalt kétségekből áll az Orthodoxusok és a' Novatianistáknak ellen való gyülöltségek: mivel a' Novatianistak, a' kik hozzájok menek akár melyik részről meg keresztelték, azt erőssitették hogy a' valo igaz Ecclesia, és a' Sacramentumokat is erejek, csak az ők társaságokban vagyon meg.

A' 215dik Carthagoi Synodus az erdemekből meg keresztelése, erősitette declarálta alatt. A' 254dik Valami Numidiai Püspökök a' Carthagoi Püspök Cyprianustól valami kérdést tettek az eféle keresztség iránt. Ezt ő emiatt eli Fordulá a' Synodus a' vegnek irányta meg erősittetett és tsinálta a' Mauritaniai Püspökkel is Quintusszal: de ő a' dologban lettsegest erdemlett emi, azért 256dik egy Nagyobb gyülekezet tsinált, és ujra erősitette a' keresztséget a' heretikusok által tett keresztség— Ezen Synodusnak végzését a' polgári perben történt maskollat is, a' Főbbek közt Istvánnak a' Romai Püspökkel, a' ki a' mint Jeruzsálemi, az előtt Alexandriai és Ceraleai Püspökkel az előtt nevezett ezen kérdés felett, és azalatt ezt tette vele hogy Nem volna mért meg keresztelni a' heretikusoktól meg keresztelteket. Istvánt ez a' végzés tsúfsá meg sértette tsak ugy mint a' bátor hangon felelés Cyprianustól, Nem tsak hogy a' végzést erőtlenné, és a' Vallástul Nevet ártalmasnak itélné; hanem még mint egy Fenyegetőzve azt is kérdezte, hogy miért távozik el a' Romai Ecclesia Tanitásaitól, a' melyben ez egész világ itéletes percben az Apostoli rendtartásait a' maga tisztaságát vagyon Hires Cyprian Papnak el Nem hagytál annyiból vissza felelének Ezenczyeben, mint a' Ker. párthoz Istvánnak. Nem tsak Cyprian

Diaconus által az egész vesedelmet Istvánnal közlette, mindén idegen Pápa pölötkel, mindenek mostohjának Istvánt, mert ő Cyprianus tsak apostolnak hitelőnek, sőt Antichristusnak Nevezte, és excommunicatio alatt megtiltotta, hogy az Afrikai Püspök, a' kik ebben a' dologba Romába Főnökök páltzát adnák be merészelnek— Egy illyen Papa a' 11dik párhoz ért volna: de még most ígen kemény volt. A vesedelmet tovább is menni volna, ha a' Keresztség felett hozott volna belőle 258dik Era' Vesedelmes elégtelenségnek a' Romai Papa infallibilitásának a' Vallás dolgaiban Origenes vesedelmét is itt helyt találhatni, rövideden: Demeter ezen Alexandriai Püspök, a' mint az Origenes barátyai irják irigységből ő ellene 2028dik Origenes el mégyen utazni, Cesáriai, és Jerusalemi Püspök meg tsípik Prosbyterének— Demeter azért meg parancsolta, hogy ne tsinálják ezt a' tsábolgást a' pünt nyugalmában, vissza tért Origenes Alexandriába, de 231dik Demeter ismét ki fodadott ellene, s' ellene Origenes Cesáriából mene Athenbe, hogy az Alexandriai Synodus Origenes tiszteletes vadolkodott ellene való ítéletét Nagyobb részben a' Püspöktől helybe hagyatott az ő Hexaplajának a' Biblia magyarázatyának utánna tettzett, mindhogy tsalás volt, mindenütt valami mély elrejtett dolgot keresett— Era' Nyelvismeret— Celsus ellen való felelettye az idegen Nemzeti Nyelvi megátallásnak, a' De Principiis vagy munkájába a' sok hypothesisek, mesterséges fejtegetések találtatnak a' vallásnak. Talám Demetrius ellenzett volt bele, Nem igen dicsőül tanult Mestra bizna— a' Görög orthodoxa elvesett a' Deák Fordításban által vetett eredeti erejében talám ez az oka, hogy az ő itéletei olyan bajos a' halasztani— Még az ő életébe sok volt tsudálnya és gyalázója— Ily Neveletlenség volna ellen volna alá Tanítványa az Alexandriai Dídimus, és a tsuda tiszteletes Jeromos.

A 4dik párthoz erdemetlenségét vádolják Origenest, Anastasius Pápa Condemnálta még pedig a' Nélkül hogy olvasta volna munkáit— Rufinus az Alexandriai dereka Prosbyter tartotta Origenessel a' ki az Eusebi Historiáját ugyan ugy fordította— Sokáig sok az Origenes Patronusai, ellen a' vesedelmes Fundamentumai dejében a' Második Constantinapolyi Synod Origenes Anathemáját mondatta ki, a' mája pedig 300 esztendőktől hallatlan volt Origenesnek, Lásd a' régi Egyházi Historiákat Brugthonnál. Sub voce Origenistae— Alább még ebből a' Nevezetes valami ezen két párhoz tartozó Nyugtalanságokat az Ecclesiában, Tanítóknak, a' mellyeket a' vallás érdemétől gondolkodásának módjától, ezen időnek lett, sub, ezen mustrának Nagy, még ő ermekel volnak az Emberek sok féle vélekedésekkel mellett valo tsipős elmélkedés ok Tekintetből, hogy a' Fő vallásnak hellyek lehet Nem sokan vettek azok még be.

II Bonyta.

IIdik Könyv a' Vidgalodásnak. A' Társaság Historiája

Ab anno 70 — ad 325.

Itten meg kell kezdeni a' Változásokat, az öszve tételek, mellyekkel hogy tiztábban meg örtheszülnk Ezt jóllan alá huzzuk.

A:/ A' változásokat vidgalljuk mellyek a' Társaságba vagy az egésznek

B:/ vagy a' részekre nézve végbe mentek.

C:/ Az öszve tételeket az apostoli Ekklától veszszük ollé, hogy ízre vehessük a' régiöl mennyire mentenek.

A:/ Változásaik Jagokrul, és az egésznek.

emelt elmés Ezt azok vagyon.

a:/ Az egésznek a' Jagokhoz, és meg fordítva való relatioi

b:/ A' jeneállyok, mint hív alkalmatossággal egymáshoz való öszve tételei.

a:/ A' Jagokhoz való relatioja az Egésznek.

Mindhogy a' Kr. Társaság meg nőtt volt mind a' Társaság mind a' Jagok által tudtak érezni a' magok tisztelését a' Társaság hív tobb hersegére magánál, mint az első században: mind az Ecclesia mind a' Jagok igyekezeti határon alól jusságai erősítésére, Ez Nevezetes jelenés Ebeczkén

1:o A' Jagok a' Társaságba való be vétele tekeresebbé tétetett, Az elsőban ove nem sok vigyázat volt a' mint a' Cornelius a' hérelő prefectus és Lydia Thyatirai bíborgyártó az Apostolok tanítása alatt — A' második század terjedésének idejében valogan az Ecclesiák is tanúságot tettek hogy papolásaikban. de már ebben az idő parancsban vadnak tellek ki állani: hogy vétkes fogjai be lennének a' Társaságnak. Az idő hosszabb, vagy rövidebb volta tekintetében az előbbi az 40 napi böjtnek párhuzamban árultak hosszabbítatott 2 3. 4 esztendőkkel is — Sok ayomnak vénusági jöttével volt-be a' mellyellel egy Candidatus assentálkodott tsi: Herodes vára tisztével, hogy az Keresztyénséget tsufolásaival, bele javaslatával nehezítsék ezeket meg esketni. Tudnunk is adatik, hogy ezeknek valóságaik i' mint valóságuk Ecclesiájuk Jagja Neve volt Catechumenat meg vilagosodatott fiúkkel. Sok ezek mind olyan Tisztelések, Exorcismusok amiket inkább érezték mint meg Catheciamenusok voltak Ennek jegyek ezek tellek állani — El valtak Clinicusokra haggatva: Halgatók Akroasticoi. és a' tévelygők vagy ini adtanak Energumenusok. az után mind vilgalnak a' mely ellenben Kereszttségnek Chirotesiának hívattak hogy a' vallás tanulásai mellett egyéb fogjai ke lennének a' Társaságnak Thisea Ebből a' tette hogy Nagy jo tétemények vertakatt az Anyaszentségben be vételekben — a' Társaság erdemre anyira fel emelteték

2:o

2:o A' meg eskedő ifjra való be vételek terhessebbé lett, az elsőbbi patsa ha a' vallás a' miket tselekedtek volnak a' Társaság Jövendőjei — de mára bbra halasztatnak

A:/ Az excommunicatio gyakrabban esett meg, az első párban a' bálványozás Nős paráznaság gyilkosság volnak a' vétkek, a' melyekért vagy az Ekklától ki tsapattak de mar ebben a' párban enyhébb ítéletek fejedelmi vétkek, bálványozó volt a' Libellaticus Munificatus vagy a' Pogányokat tsalt tisztjeik pogányokról vendégségeibe Comediába menni gyakorlás Gyilkosság az Ecclai Jövény perjent a' ki a' halonai polgárlatban megmaradt, tudatik, a' büntetés egy formán volt annak: Excommunicatiok ölnek. Mely nem jött volt be a' kisebb és nagyobb Excommunicatio közötti valo különbség a' bevételbe való Condicionba volt tsak ugyan distinctio a' mellyek közt egyen terhesek voltanak, és tsak valamennyiségi különbség.

b:/ Hogy pedig meg vilgalnak előtt ha valyon igaz tiszteletes imádói az Ekklába be vétettek i' ugy tett ottan Candidatus Penitentiae mellyet ha reménylett heréd az Ekklát hogy bottsássák a' Penitenseket közé vette az Ekklesiai Stilusnak Penitentiaknak neveztek ha meg nyerte ki meg engedtetett. i' volt Penitentiaknak dare — Ellen ajtónál le borulva a' földre hívó a' bemenőket hogy imádkozzanak Ekklesiát hamar hirdető a' fejére és derekára gyakra ölközött i' leg alább vagyon meg bocsátatik volna a' párban minden a' Decius üldözése alatt volt 3. 4. 7. esztendő i' párban Ekklesiába engedtetnek párnak annyit tömjéntettek hogy tsak imádat conscriptiot kiváltak tellek a' mellyért minden Ecclesiának a' engedtetett egy Penitentiarius Presbyter a' ki meg mondatta ajtónak hogy az Ecclai Jövénnyel az ilyen pünkösd vételeit mitsoda büntetést parancsnak: Imaun dövel a' gyónatok Doctorok: i' ezt hívják exomologesis. Ez az első gradus hívatott Προσκλαυσιμακ. Newelychez a' nemlyomon hívni volt a' hellyekre meg lépben i' imádkozni a' Hyemales Concionesnek. Ez az első gradus hívatott a' halhattak a' Bibliából való olvasáskor, és a' magyarázatok; de mint a' könyvi vésnek fülei fogtak ki tellek jönni, Omaun mentek a' harmadikba a' Catechumenusok — Végre a' gyülekezetből a' hol egyáltalában mig a' gyülekezet communicálni — ainak meg magyarázni Newel végesülhettek. Ezek voltak könyvi sidenset Newel

Az idő különbözött hol rövidebb i' hosszabb esztendő. esta Africai Ecclesiákban a' két el tagadtak valóságok abban esett volt 3. 4. 7. 8 esztendő i' párban Newelk hellyekben egyeztek antsenseknek maradatik a' bennök, más hellyekben meg engedtek hogy gyülekezetben be jöjjenek de a' communiora Sohad Newel ha pedig a' bünös idejek alatt más vétkekben esett sohad tobbé be Newel bevétetik a' Papot tud tobbé a' Clerusba mint a' Laicusok a' gyülekezetbe.

Valyon

Vallyon mi az oka, hogy illyen terhes Conditiokkal ő vele állottak
a' Pouirenselk holott tőlek függett az Ekklesiaba be állan
az illyen ott hagyni?
Az allodi gondolkodás formája a' tejyedt hapsi, és a' terheltetés
verettel való kevelykedő sokat tettek t.i: Hogy hapsinak tartottak a'
telekkel együtt uradalmi Ur vatsorajat venni az áldást el fogad
A' bigottság mast is sokat tesz: Mert a' ki rekeptelenek tövetkezéseit
vedek volnak, az allyan, mivel ha ejyen az emberek rendebő
volnak ő ugy Nézik. Senki nelle Neud társalkodatt rajta Neum könyö
Evángelioh meg ar ő hogy meg lássák — barátyai Atkyafiai Neud ő me
1. Thess. 5: 14ik a' Praejudicium igazgatta az embereket a' ki rekesz
ördög ő ényeinek tartattatnak, ſ. Cor Pálnak bizonyításai 1. Kor 5: 1.
hozna fatalvain az ő hogy az ördöngesek anyira papokat vole h
a' Pálheamenusok Evvett Nélkül különös helly assig nalratosz 1. En
gumemi Nev alatt ő a' mellett sok volt a' tudakis hogy mi történt az
nokkal a' kit az allyan excommunicatiokkal és ily az ördög ő ényeivel to
tokak, mindezeket együtt veive ő ez ellen ő ény embert könyen rá lehetett
ni, a' leg terhesebb Conditiok tellyesitésére ő, sőt hogy az Ecclesiának
jásod lehessen — De hát —

Valyon az Ekkla mikent mehetett ára, hogy allyan feltelle
való Conditiot szabjon a' maga Tagjának?

Ez a' fenyitt élőli Despotismus egy allyan Társaságban, a' mely
lent adja magát Tekintetbe alig magyarazhato hogy az Ekklabeli
mény fenyitők annak jo állapatyát, lagsagát meg romlatt állapo
tyat jelenti, Neum elig magyarazat, a' könyü állás leg többet fe
hez ette meg. Mindenfelől ellenseggel voltak környül vevé, hogy azok
pauro hánnyak el Estillyék, crossen tellatt ára veryárai, hogy hegyé
vétlü emberi tag Ne legyen, az a' praejudicium ő, sokat tett, mely volo
ros fenyitt élőli hogy az annal érdemesebb, és hasznalabb mastis tenne
Leg alább pedig a' Püspökök Eszedelségébe, és uralkodo hivatasába te
tanenység sokat fel találni mely ebbel a' Társaságba való be folyá
lassan lassan utat épitettenek, mely az előtt Neum nagy vole A' pü
pökök is sokat emberek, mely pedig egy különös Neum a' lib a' jelidség
erkölcsre való porosz vegyarásnak fuice alatt egy Segedet Nevelnek, az
klai fenyittek gyakorlásába, sőt függett a' Püspököktől hogy a' bulik
a' Praedicatiok Ezve be vegyek, hogy az ede jét rövidettsék hogy hos
sabbettsák, hogy a' be bekol modjat Tömyabbé tegyék, vagy még Nehe

Zettsék, mint meg annyi utake a' hatalom Nevelésére — Eze a végre a'
Társaságbeli penzellyekre ejyen ő sok változások estek, és ejyen ora vagy pontba ő ejyen meg

103

A' Tagoknak is a' Társasaghoz való relatiojárol holl.

Tudjuk azt az 1ső paradoxból, hogy tsak hamar bizonyos penzellyekre
volt szükseg a' Társasagnak a' mellyeknek voltak a' Diaconusok a' szegé
nyekre való gondviselésért — A' Püspökök a' tanittásaiért a' tudomanyra való
gyakorlásáért és a' rendért, a' melyhez különösön legittség ő adottatott a' Pres
byterek; de ezek Neum voltak valami praerogativaval a' Társasagi jobbra
nezem folyni voltak a' társasagnak vagy ha ujabb tettek ő regulas
tanitasai; De mar ebbe a' patakba a' polgari ő polgari rendeknek terni meg
lassanként mindenyajan, mig a' polgari polgari a' Társaság ugyan tsak ő Bajza ő
Sergetésekre dolog volt az hogy az hivatalbeli penzellyek meg paparod
janak a' mint hogy a' társaság ő meg Nevekedett, Diaconusi Presbyter
ebb tellett a' vigadozásokra ő rendesitésére, a' rend, ő bolsoság fen
tartására a' penzellyekkel való dajkálodásra sok. Egy polgari társaság
Oeconomiája complicaltabb volt. Ejyen arojt a' 1ső paraban egy tokallyak
hogy a' Nemesebb gyülekezetbe ti, hussi Presbyter ő volt ejyen egy
Diaconusal ő de a' mellett egyaltal arosi vagy különböző tisztseghek
allottanak el. A' 1ső paraban ejyen alol, a' mellyett a' Társaságra ejyen
terhes hapsok volt és annyival több az elsőbb Ekklasi tisztekre ambitio
jara mely az által mint egy Planuma pereint tapasztaltatott. Ennek belső
ott a' felsőbb, vagy alsobb a rendbeli különbség a' Papi rend — Volsak
tudjaconusok, a' kadetkai Szuarnak, Canonja, le irja tökelleggek
tse: Az olsárhoz tartozo ő ényeket meg tsipkarsa, el tsipsette, és az
ju tsipsetsből a' Diaconusok altal adta, az ő ege ennek feltsadott
vagy a' rendet halgatokat ő a' pulthoz verette, a' Püspök levelekkel
vagy egyéb bejzibe el küldette.

Akolutusok Deákul Acolitsequensok, arok ő a' Püspök

polgari voltak, a' Templomba gyertyákat gyujtottak Borot hordottak az
ur vatsorákor, voltak a' kenyeret a' betsepelhez a' jelen levőkhez egy
szoval mindenüket a' Püspökkel volt a' Papi polgálatkor.

Exorcistak, vagy Ördög üzők — a' rend a' tizedik Lépcsőtsőnek
hogy tsak tudgyák kiüldözni az ő dögöket hozi ő az ördög ő gyakran dol
gát az ördöngősöknek ejyen. Az ellyen Exorcistak sokat a' Presbyte
ő és Püspöket voltak arultak rendelvetett egy penzely a' ki az ördögöket
ző formulakat el olvasta ő, midőn valaki meg tsalsztetett, mert azt hitték

+ PC 240 Nro = Caesarei Pümpöl volt Pontius, Jaz timanyában a Pontius Pilatusnak nevezik ő Gregoriusnak Nevezi Socrates hagyta 24 C. 27. vers

vid pag 279
Cellar N 0 Art
I. II Nro Cesar
vigat homem
valo volt ötette
Metrop Missa
jö vanssa, az
hol jelen nem
lit: ben Püs pök
nek valaszt atak
ötet vid Ludovic
Lexicon mikor
Püs pök lett csak
17. Kerchpin volt
az egesz Varsban
de ö Sk egyedul
megtertitett 17.
Pogansk hanyott.

hogy a Kerestyenes elött mindenkeppen öregh vagyon.

Lectorok ezek egy Pulpitus mellé állvan a Bibliából bizonyos darabokat fel olvasztak a Nép elött — a Lectori Episcopusnál kisebb nevet hesznek

Ostiariusok v. Kámtorok a templom ajtaji be tartoji, Nyitogatoji, a Penitentiak alatt pedig a gyülésnek idejei öl mondatnak meg

Cantorok Ezek mind magas Emelet Emeltetik fel végtelen Deákokat tartanak a Copiásak vagy Jobbarinsak, a kik a Jri altat halotti Cantusát igazgattak el — ezeknek a Consistoriumnak ideje szállgat állandoson fel — A hivatallyokhoz értő a penitentiak egy kattint, hogy Neveket a Vallásnak jobban való elé adhassa, vagy tanittasara valo volt

hanem egy ebb olbol, Nem is a Sirsasagnak, mert a való penitentiak minden elött egy oratiot is Jgazithatnak volna.

6/ A Kemellyeknek mint hivatalbelieknek egy más hoz való relatioja.

Ez tobbet világositt annal penitentiarius volt Mint a 6-ik párban látható, hogy a K. Sirsasagba való Democratia mikeppen formaloda Aristocratia mutja, mig végre egy Despota Monarchia válik belölle, A' historia világa mutattya miben ejtsek el a Papok a Sirsasagbol Ki vonni magokat egy különös Corpust formalni

Ez eredett ott vagyon Mint hogy a Nagy Ekklesiak több Sirsasagi penitentiarius volt, többen voltak tehat ott a Presbyterek Diaconusok Subdiaconusok — Minden Nap Sorsolnak elö dolgok hogy azért elgazittak Sokszor öszve tellett gyülevész a' lép Rendek folytatasak: mint hogy Agenda volnak tömegen ára menjek hogy egy különös Collegiumnak formallyanak a' mely lassan lassan az egesz volt relatiobol a Sirsasagnak le nyomott, p.o: Egy Püspök a 30 Presbyterivel, és ugyan annyi Diaconusaival mint egy Romai Collegium Augurale — Imez a sok fell hivatalok Nichelyt a Rendetlenség meg esett a Collegiumtol különböztt, majd prorogatiojokat hatalmakat, jogokat mellyekkel élnek, mint tulajdonokat ugy tekintek Nemi, s meg vetek Pseudamentumnak egy más Statusnak a Statusba, mely a Hyerarchia — Mig elöl Szüks Planum Nem volt: de a 6-ik párnak végén Jgen az elmélkedtet a Laikusokat mellyekkel Urasagokat orositt fel s a Laikusokat hollapab, ugy hogy a 3-ik pár es folyasa elött el lepült a Mundus — Egy ilyen eshön voltar, hogy az Isten Hyerarchiajat Systemajat által

által tekintek a K. Vallásra Nemi ugy tekintett mint ha a Kis vallás közi valami hasonlatossagot találnak volna a Sirsasagi Rend tartasta ö Püspek Nevezet mint egy Isten fö Pap — a Presbyterek mint a többi Papok a Diaconusok Sáj mint a Levitak több rendgei — Innen mai ebben a palaspan a Principes Sacerdotum, Summus Sacerdos, Pontifex Maximus Nevei a Püspöknek.

Ellenben ugyan ez a Jondolat az Apostolokival, a kik ezt tanitak hogy minden kerestyény Pap — Nem lett hat valamely különös Tribus, a mely a Papokat a több rendekből meg különböztesse — Jesus a 12 párban Cyprianus a 72 a fö papi Sérelmek be hozták az Analogiat a Kerestyény és Isten Papok között meg szüntetvén, Nincs Nincs a Papokat sint mint magokra szabogatták — mikelyt ezek az Isteni Arculatok, a Püspökök Nem mint a Sirsasagtol Lételek hanem mint az Istentöl Ki Nevezett személyek, egy lu ártatlan Nézetteken, az Jri Lipsiek administratiojat et elevitve magoknak vették s lették mint az Egyiptombeliek egy Caste, egy különös Rend

Ennyit tett a Isten Hierarchia meg allot is, midön más tolmácsolásba volt — Meg lipsiek egyet a Püspökök ugyan az 1-ső párban mint Apostolok Successorai, ugy voltak: de más most inkább Rendek Jmmunitasai, és az ö hozzá ragaszkodni hogy az Apostolok minden Prerogativait is birnak mellyet az ordinatiomis Ceremoniával Lelkivel meg a pedig ezért meg a Lerakott vén való Lételivel — Vele lett ugyan is a Isten altal Reuthnel tartatott a Ceremonia: mert a Püspökök Mindenek fölött Felsegek voltak, valoságal pedig volt Ugyan ollyan Officii az Apostoloknál ugyan más Nevek volt az Ordinatio volt Nélkül a Katholicus Communitas mely pereint másokat hivon, talpra állitsattak és annal tsuda Isten Erot is adhattanak.

A 2-ik párban a midön a tsuda Isten Erö által meg szünik az ordinationak tsuda Isten ereje is ezért maradni és az egesz ordinatio tsak Installationis Ceremonia volt. De a 3-ik párban vettek ismét Püspökök hogy avval a Ceremoniával Lolat Lehessen szentelni, más Nem az vettek Magoknak, mint hogy ök az Apostolok Successorai, által a Lét vén Lételtel Legyébb Ceremoniával, mellyel volt az ordinatio olyan Nevekbe adjak által Hatalmakat, mint ö Nékik az Apostolok adták — Innen a Püspökök az ordinatiot magoknak vették, sőt Ceremonialis Lélek lel egyse hogy a Lép Kéz lagjon és a Lét vén vetés ugy hasonlatos ismét öszve tellett gyülni a Püspökök, a mikor egy Püspök tetszik Nem püspök a Sz Evangyéliumot a fejére tette, és evvel tette

Accipe

accipe principium Sanctum, vagy más, a' mint a' Püspöki Liturgiában vagy
Mint hogy ezzel hozzá tartozik a' Népnek fejébe különös Gondolatot tá
az alsóbb Papok is találnak egy ordinationis speciest, a' mellyre Nevek
lettek rea'já a' kezeket Neve is az Oltár előtt — De még is, mint hog
egy Levita szolgálatot tett a' Nép szemei előtt arra is más emberek
tal — Smajd a' Nép az egész Papi Statust egy különös pontsággal
rendel tartotta, s mint egy az Ur, és emberek közt való mértékletes
tat — quæ vox decentia cæpit.

De jöttön apródi a' Clericusok, és Laicusok közötti való kü
lömbség, a' Clericusi Nevek előbb tsak a' felső rendü Papo
tartozott Mellyek a' Püspök Presbyter, Diaconus, a' Sz
cos Nevü Görög szótól, mely Szentet tészen, vagy azért, hogy a' Sz
Lélektől, vagy attól a' régi Pogány szóktól, mely persona a' p. h
talokra forr, persicut valaszthatik a' Papok — Azután Minden
sicusnak hivatott a' titulus a' Polgári dolgokkal, Szemi
Nevü volt, hanem tsak a' p. polgárosodással — a' Tertullian
Cyprián idejében már meg voltak azok a' különbségek, meg k
tolni a' Nép a' Clerustól többet Nevei, mint más emberekbe,
vel Ecclesiát Lat egyébb apostagok erősítettek p.o. a' gyülekezetbe
Papok különös fejtől volt p. fel Clericus ómau Corona Presby
a' mellyelben a' Laicus Neve közönséges — a' Presbyter, és Püs
ist alatt különös szerzetiával voltanak p.o. egy végzés van arr
ho egy Laicust Lo hátra Maveu a' Püspöki gyalog találj
pallyon be, és a' Püspöki ülepe szája — a' Papot a mo
ba új Nagyon különböztek Lat különösen Ecclesiastikába kötésből adó
nelyekben a' Laicusok több szabadság engedtetett mint azokra
melyek a' Clerust el nagyot közöttök, a' felsőbb, és alsóbb Cleru
zött egy új szelas jött be. ——

Hogy a' Clerus hatalma tartós, és erős legyen, a' maga kö
mának egy különös rendes fülsége volt szabva, melyet subordinat
meg határozza a' historia, ezeket a' képiseket jegyzi meg ezen Nevek:

1. A' Püspök az eredeti fel alkotásnál a' felsőbb volt a' társaság
vatalba, és így Nevek prærogativái meg engedtettek a' Presby
zal mint egy Archiatrusnak voltak és egy tertiát a' Sextatus Ecclas
cust a' Püspök elől ült, ebből vetnek: de itt Neve által mo
Püspökök, Exigentiabbá lettek a' Presbyterektől. Már Jgn

Egy ilyen eset volt az, hogy az Ide Hyerarchiának tyrannusa

Már Ignatius azt irja a' Smirnaiaknak egy levélbe, hogy Episcopo
Nemo quidquam faciat eorum, quæ ad Ecclesiam pertinent — a Lau
dicsi Szent egy Fejnek is magát, Presbyterok Nil agere sine
mente Episcopi, oportet.

Az Apostoli Canonba, melyről azt a' tradítio, hogy Clemens Ro
manus gyüjtötte volna össze: Episcopus Rex vester, et quod Deus
Quot Deus Szt m Oculis vestris vobis præsidet, ut totum Clerum
ne sua Potestate habeat, tanquam Dominum Populus ipsi commissus esse
ero Salutis eorum hic reddituri est rationem. Majd az Ecclesiában
debuerit i ad ministrationis testimonium, Ezzel még több hatalom
mentt tettek, és a' Clericusnak nagyobb függésben lett tőlle. Egyébiránt
Dic. A' mint a' Püspöki Hatalma nagott a' Presbyterek felett, és
a' Presbyterek, a' Diaconusok felett, és ezek az alsóbbakon felül
a' subordinatio jobban és formálatott, egy fő fő figyettel, és tisztelmén
nyájan egy testbe be horasztott egy observantia, hogy a' felső Classis
ha Nemtsmerettel be Szuli is, még az alsó lépcsőtsen által Nem mene
az által az alsó is ütközésbe magát a' leg felsőbbein vannak
hogy i is egy tor ada jutnak, azoktól a' Prærogativákból élhet, és jóhi
mert engedelmes Nedves. A' Társaság tellét is be hivta adóig. Így a' Püspö
sök a' Laicusok előtt nagyobb percipiált magát, vallani külső di
csőségét, melynél fogva Tyrannizálhatták.

Dic. Az Összekötetés az approbb Ecclesiák egy Többel.

Előbb formába sett meg és ki mutatkozott a' Confœderationis Systema
a' leg általánosabb módon a' Hyerarchiára. A' Diœcesali, és
Metropolitana Constitutiók fundamentumai jövendőt ebből tehetnek
gyomnak a' Lic. 3. paiba találni, ahol a' Romai Curialitás egy
tivatnak a' p. pél auctoritásból társaságot Probál az első paiadba be
ebb; de még Nem mutathattyák: Mert pusztán a' mint tettek Lelkek
ommunicáció volt ki ez első paiadba az Ecclesiák között a' midőn az Apostoli
Lótselekből arra, hogy a' pertse pellel bírói terepreczeyel, mint egy más nak
tettyának egy társaság egy mást a' Levelek és Collatiók Stílus nak
tual — de Metropolitai Constitutionak Nints semmi Nyoma, mely persze
ebb Ecclesiák egy más Subordinatiónis Nemébe jöttek volna — Később
talalmány, hat az, a' mi a' Diœcesali Constitutiót illeti, az
elsőbb paiba, a' még fel Nem alkotott. Mert ellene a' K. Vallási ütközés
ló vásottá volt meg, a' Lic. paiban Emlékezet a' Faluban ki mennie
Magyol

magot az Apostolok a' fő helyeken fundalnak inkább, és h
egy Isten' gyülekezetinek formálódott Püspökök hagyták magok
hogy az elterjedett Mundus Nagyobb Székelyekre vinnék — A
xatow. a' Prosbyterek tsuálása tsendesebben mehetett, mert k
emberek több a' hevero emberi is, a' kik az ujságon inkább kapnak
feledni tudnak tovább is arról is Mundával el foglalva, bajosabban
tett hát valakit lopni, sőtt talán egy polgár egy emberi Nyerek
a' ki egy familiának tartozott egy faluba, az által másokat is, de az
a' falun még egy különös gyülekezetes Nem formálhattanak mivel
igaz tovább volnak. A' városok gyülekezetben tartották, lassan
sag papoknak a' falun lévő pálmát is, vagy egészben is templomo
vagy talán a' helyek olyan messze volt hogy onnan a' városba
mehettek minden nyájas. Ezek arra a' városból értek magokat külön
tott, a' ki az ő gyülekezetébe tsak a' Prosbyter, Diakonus vagy ma
semlegy is, arra hogy oda ki menni, a' Városi Püspökkel gyülekezettel
zással való Nemtsak ki Nem lépett arról le mondani Nem akart
peu vel Meg vetették fundamentumnak a' Diocesishez vagy
Praesidiumhoz. Ezt a' Termékeket a' Fejtegetéseket a' Diocesis
a' Historia is Mutatja.

a' Azt tudjuk hogy a' V. S. járásban más sok Ecclesiak voltak
a' falukban, mellyek a' városból vették eredetüket. Hajam
ban Tudott kívülök Plinius, Tertullián, és Cyprián a' Mag
városokba elegge bizonyítják

b' Az is bizonyos hogy a' városokkal együtt voltak a
falusiak tsak ti: az által a' városokból a' mellyek
vették a' vallást, a' mely arra mutatott hogy a' mások
tagjai ekkor bé járhattak a' városba, Omnes ubi optimi
a' Martyr, is Felix Ecclesia Nevezet, hogy az utolsók a' Vall
ban való valakiket ki jelentették, és a' Szent járásban be
jött az, hogy a' Püspök a' maga hatalmasságának a

tal

por- Egy ilyen eset volt az, hogy az Isidorus Hyspalensis nyilvánosan
ából

tal fundalt Ecclesiát függésben tartsa magától.

c' Azt is bizonyos, hogy az elsőbb Prosbyterekből
városból kiküldöttek a' falura, mint tanítani ott maradtak,
tak is, a' városi Püspök jurisdictiója alatt maradtanak
is nevezték Chor Episcopi, vagy Episcopi Rurales,
vagy mások meg tartották ezeket is a' Prosbyteri Ne-
nevek, hanem ordinálták magokat Püspököknek.

Ezekről a' falusi Püspökökről volt határozva az
alsobb rendű Clerusokat Ordinálni. de Prosbytert, vagy
Diaconust a' várast Püspök Engedelme nélkül egyen
Nem — Meg határozni egyen egyéni egyen, menyiben volt
a' falusi Prosbyternek, vagy Püspöknek is a' várositól
függése Nem tsak. A' Püspök jelentésében vége hen vehete
az Item Leíreket is, a' Secularba meg jelentkezésből is volt
volt. Valagyan a' Canon szerint egy volt határnak megfo-
gása, Ne quid majoris momenti fine auctoritate et Consilio
Episcoporum Urbanorum suscipiant. Itt vagyon a' tracta-
tus egyik főbb fundamentuma, az. az a' falusi ne tsi-
tsinek Ezek a' várossal való egyik tsinálása, és attol va-
lo függése. Ebből jött eztán az —

Metropolitana Constitutio, Mintha a
a' Provincialis Püspökök a' Chor Episcopusokat
ja volt a' vetekedve, Egy Provinciának Püspöje
ara, a' gondolatra Nevezték, hogy legyenek magok
közül egyet, a' ki az egész Provinciában tsak Püspö-
ök között első tsinn. Ez által egy vetekedő jött

be

be a' Fő
Eddig minden Püspökök egy arányuak voltak, függe
len egymástol de mára pereuis a' Fő városi Pü
spök superioritast Erdett tartani a' többek felett, ara
nyet a' Törvyül állitatik holgy alkalmatos
Az lehető, hogy a' Fő
Sok, mellyel egy Nagyobb városban több feleuteke volna
Püspökei egy egy
lai Tsak — több más Püspökök —
Azt is meg kell engedni, hogy az approbált városbeliek a
fő városban alkalmatlak magokat, sőt hogy ano
a' fő városbeli Püspökei, és ugyancsak altal orgaual
tattak
Az is igaz, hogy a' fő városnak Ecclaja, racyra fo
gva a' fő Tsaszeresre Nézve kitünedettebb volt a' többi vá
sába levőnél — Ennek hatvan Törvyül állitatik a' Pro
vyncziabeli
az approbált Ecclaik a' fővel a' maga Compatriotaira Nézve
kusba tellett jöni a' bizonyos, a' fővebb hatalmasságnak
az approbatio, midőn ezekből bajok volna támadhatni, és tsele
tel is — E' mellett midőn az egész Provinciaba tsak Ecclai
Nézve adattak ugyanis természet szerint a' kisebb városbeli
gülnek a' nagyobb, a' hol a' fő városbeli Püspök első fo
engedtek, s' dolni vagyon, midőn a' kisebb városbeli Püspök
Tsak tartsák a' Nagy városiakat sok tekintetbe valo be
tsülyaikat engedtek atanna, s' tartsák tartsák függés ba
s' meg ir tekintetik a' Metropolitana Constitutio Nembár meg
ebbe a' palastba, a' historia Nem említi azt a' Neveredet
de a' magok ott voltak már Nincsen, a' dolog is nagy rejtek
mai Meg volt, a' mint a' historia mutattya.

1o Ecc

por Egy ilyen eskön volt az, hogy az Vido Hyeraxemaxus egyszemagyar
által

1o Említettem már ebben a' tractatusban olyan nevezetek, melyet
tel némelly Püspökök igyekeztek magokat másoktol meg különböz
tetni a' minémüek Protoj tregaloj, Exarchus provinciæ Primas
primceps Sacerdotum mely nevezetes, a' Chalcedoni három Tsmas
vipa vetett 1o Sedis Episcopus

2o Ezt is a' historia bizonyittya, hogy ezeket a' nevezeket
tsak a' nagyobb városok Püspökei vették magokra t. i. vagy
a' provincia fő városából, vagy a' melybe egy Apostol fundalt
Ecclaját, így különböztették meg magokat az Alexandriai, Antio
chiai Egyesueki Romaiaktol. Az Afrikai Ecclaban meg volt ez a
szokás ugyan, hogy a' vénebb püspök nevezetett primásnak
annak tulajdonittak t. több prerogativáit, és így bizonyos hogy
formalis primatus volt nálok a' Tsaszokban is a' vénségére,
nem subscribáltak — Hatalmatlan a' mi illeti ezeknek a' Metro
politanusoktol voltak —

B. Háromféle primas
tus volt a' a' vénség
szerint abbol potestas
tul. C. a mater Eccla
püspöki, de ezek
tsak observantiabol

1. A provinciaba levő püspököt valo tartásra ő igazgatta
azolat ő ordinálta, ugy másokat hogy ordinálhassa adott matal, 2. Titularis, de a valoba
mat, az ő vona és helybe hagyása nélkül erolleu volt a' püs, gonak projudicium nél
pök valostás, így hát a' Metropolitanál volt a' jus Confirma
tio levén a' Nicaei 3mas végzése is, mely a' tsaszok eltörik
ő azt határozza, cui quod jus Confirmatio nem in una quaq
provincia a' Metropolitano preti opponeret

2. A provinciaba levő püspöknek birájának es mosde
tes ha valami perlekedés támadott közöttek a Metropolita
ehibe kellett vinni a' ki vagy Commissiot rendelt, a mely inves
gálya a' dolgot, vagy a' gyülésben vitte causájokat, az az a' pro
vinciális modusba. Ez hát volt a' potestas judicialis.

3. A püspököket a' Metropolita hivatta össze a' 3ma

tolba

tolba Levelei által, melyek hivatnak Első Synodica tractatus
sacra. A melyekből egy sincs is hivatala el vetkezése, vagy más
a' Synodtol szabadon büntetés alatt ki nem lehetett maradni.
Azonkor tett törvényeket publicáltatta, vigyázott miként tel
tették, erre nézve meg visitalta a' Diœcesisekt, passusit a
az el utazo püspökök, a' vacans püspökséget a' maga fe
vigyázására, míg más tétetett ő adminisztralta, a' Husvét me
ülése napjáig is a' Metropolita tette Rómának ezzé. Ennyi o
netája vagyon a' Metropolitana Constitutionak. Ebben az
Loch, hogy az nagyobb tőtelességre menyen, minden es
ket használtak — l. jobb volt fedig a,

Synodusok tartása.

A Synodusok l. első ideje bizonytalan, mert vagyon egy
az Apostol tselekedeteiben emlékezet, az Apostol egybe gyü
ésről p. o. a' Matthyas Apostolságra való választáskor. (a)
Synodus tételetor (b). Péternek és Jánosnak Samariába
lo küldésekor (c.) az Antiochiába támadott tévelygéseket
(d) a' Moses Circumcisiójáról (e) De azok a' gyülések éppen
a' Synodi formalitásaival sincsen vagynak, a' honnét Ecclesi
nem is gyültek volna, csak Jerusálemből — az hogy az Apo
Canonba törvény volna, hogy minden esztendőben egy Sy
nodus tartassék minden provinciába, a' mint hogy az egész
Canon sincs emlékezet, ugy e sem igaz, a l. régibb nyomait a
Synodusnak, a' másodikat Szárdica találhatjuk, melyet a
Historia is meg bizonyitnak

A Szap Vietetik ez a N. nyugotnak Hós a' Husvét ün
ülésének napja felett, és az annak felben szakadó böjtről

támadott

[Tsel. 1. 15.]
Tsel. 6. 2.
Tsel. 8. 14.
Tsel. 15.
Tsel. 21.

támadott ellenkezésnek el igazitására gyült Synodus Eu-
sébius Cesáriai bizonyosok. Ez a' vetekedés Rómában el nem Euseb. Hist. Eccl. lib. 5. 23.
igazittatott, hanem sok Ecclésiákból össze hitetett gyülés. Igy tettek
Egyptusba, Cesariába, Romába, Corinthusba, stb. Ugyan
azon időben a' Husvét felett támadott egy ellenkezésért
hogy az ilyen Synodusra a' siettség és a' tőtelenek vereked
az altorialat, a' dolog bizonytalan mert sem idő sem hely a hi-
mélyek bé és hol jelenyenek meg nincsen még bizonyosan
meg határozva, a' mikor olyan Synodusok támadott akkor
gyültek inkább égybe 's. tőbnyire a' nagyobb városokba
's nem csak püspökök, hanem Presbiterek sőt Laicusok
is jelenek meg — A' határok közepétől fogva jönek
bé a' Provinciális Synodusok, a' második szárba tartatni
szokott tractualis Synodusok helyett, már ezelőtt több rend
beli tartás volt. Abba idegen püspökök nem voltak hanem
csak a' provinciába lévő püspökökkel gyülés össze a' Metro-
polita idő is volt szabva minden esztendőben legalább
egyszer — A Synodusok e szerint törvény lévő helyek
voltak melyekbe a' provinciába lévő Ecclesiák Solgai folyt
tatnak. Cyprianus a' 55-ik Levelében azt irja. Ez a rend tar-
tás a' Görögök között volt elébb meg a' Latinok és a' kö-
vetkező ideitől fogva meg volt hogy több városok egybe
adván magokat folytassák ügyeket, melynek minden hatá-
rait tárnák az egész Keresztyenségbe el terjedett, elég
az hogy a' Hierarchiára magyarázza ezen provinciális Sino-
dusok fejtsék ki erre az össze hitésre Solgáltak
a' Sinodalis actakat publicatioji nem csak

a' provinciák

Lásd Moshemius
Hist. Eccles. Secundo
pag. 87. Necessario
apud nos pertinuit
per singulos annos
Episcopi ex finitimis
Conventibus adire
nostra Comissa Synodum

a' Provinciáb, hanem más Provinciának Püspökeihez is
el küldöttek a' Liket a' dolog iránt, essalhatók tegyétték azt a
ösve Kötessz arok a' levelek mely ek a Forvard Lélekek ne
alatt vagy nak mely ekb' hátrom Speciesse volt

a. Communicatoria mely eket adtak arom elenestolnak
a' Lit idegen helyre menvén b. Communicatoria arról
valo bizonyság hogy a' Személy a' K. Társaság ab mely be
vagyon egyességb él. c. Dimissoria mikor a Clerus egyik
Diocesis ből a' másba ment hogy ott meg telepedjek ez
ily en levelekre az utazók Rivátt a Lit társba igen
nagy súlyt eg et volt, mert arok Passus gyanánt tolgáltat
annál fogva mindenütt el fogadták az utazót, ez egy ebb
volt a' társul levőkkel is nemü nemü coalitiora lépni
Afrikában az is szokás ban jöt volt, hogy a' mikor egy
Püspökök sellyek a' Levelébe másokat ajánlotta a maga
baráts ságába mely ismét a Püspökök közöt való szo
tség et erősitette – a Lit társba egy törvény tételődött
arról is hogy ha valamely Személy ex communicaltatik
az minden más Ecclesiák adassék tudtára hogy be ne ve
gyék, ez ismét egy mod vala arra hogy több légyen a
meg sze lévőkkel a' Communicáe, és így a' szövetség
szélesebb.–

Evel be relest nyúl az első nagy Periodusa melyet
a' Christussal N. Constantinusig volt.

Ez egész idő alatt gyenge ség b volt a Vallás, lattuk
az első K. Generáit arokat az ed mére seket a' mely
el fogtalták magokat hibájokat, rossz és jó oldalokat

eppen ezek adtak kultust keriilnie a' K. Vallás Tár-
saság meg es mérésére, a' Gyermekek könnyen engedél
magokat vezéreltetni azt tudyák hogy mindenkor veze-
re vagyon szükségek így volt az első kettel is és éppen
az az ok hogy az első Her Püspökök sőt az egész ele-
ven nem találs nehézséget hogy az eredeti Democratiá
ból Monarchiára jaragjon és hogy abb a' Társaságban
az oligarchiára be vegyék melynek jól tévő fundatora
arra tekintet hogy minyájan egy testnek lennének
tagjai minthogy a' vallás es mérsékly gyenge volnak
hajlottak az erősebb uránál mig ott is a' hol egy Fejnek
ellent állás ambitiosokra tekintet plannumokat sem
mivé tehette volna. Az arra ellenzésének közöl ez
a' Constitutio formáját a' melyet a' Püspökök nevé-
ségé jo szivel segítette. A nép tudta még az, mi hazug
ság a' tanitóitól vált mindenbe, és mentől pontos-
abb volt a' dolog a' mely felett vetek ezek annál
tiszteletesebbek tettek a' Személyek a' kik annak
rgára választásában be jöttek és az ravat. Személyek is
annál jobban használtak az alkalmatossságot hogy a'
nép meg tsalodásan a' papi Uradalmat fel allitsák
mert az emberek a' trónusba a' Püspöki székben
is csak embereket. Így tettek a' Vallásbéli ellenek
egy enet lenségé altal: mely minthogy az ellenség
a' hány ember annyi féle könyen tanodhatott:
a' nép tanitóiból szaláró papot.

Mivel eltörte

Mindeneket a' Rend fejekre menvének tőssük meg
tett voltak ezen szárados neveseteseb atyak tők.

81. Az első századba

A Romai Clemens Romanus emlek a' Christushiuekhez irott egy
levele igaz ő maga volt Rói püspök tulajdonittatik még nékie
de nem helyesen, Collectio Canonum 85. Constitutionum 85 Apo
stolicor recog. libri 10. Homilo. 19. Jaz.

106. Ignatius Antiochenus. Antiochiai püspök Job levelei közül 6.
igaz. Hetvenkét pásztor nevei könyve az Areopagita Diónes
nek, Hyerarchia Celestis, Hyerarchia Ecclesiastica, Theologia
Mystica nevü könyvek közül emlitnek a' 4ik Szaz.

165 Polycarpus Smyrnaeusis. Smirnai Püspök a' Philippibeliek
hez küldött levele meg van

A második században

Papias Hyerapolitai püspök Phrygiában — emlek munkát
el vesztvén egy ember ehü ember, a' mély fragmentumai Eusebius
ba meg vagynak, az imitatorjak.

160. Justinus Martyr. Palestinabol valo Neapolisi vagy Philoso
phus két Apologiája vagyon a' Pius mellett, egy Dialogussa
Trigon nevü Zsidóval, és cohortatio ad Graecos, Fragmentum Ma
ranus Hagel com. 1742. in folio.

180ba Athanagoras Athenebéli philosophus irt deprecatio pro Chris
tianis de resurrectione mortuor, opp. Edv. Duchair oxoni 1706.

200. Clemens Alexandrinus Alexandria Presbiter irt libros
Stromaton ex trottan ad Gentes, Pedagogus.

180. Theophilus Antiochia püspök irt libros tres ad Autolycum
melyekbe a' K. Vallást oltalmazta hogy réá vehessé Autoli
cust ak. Vallásra

220. Septimius Florus Tertullianus Chártagoi Presbiter az irás
modja homályos, magának a' mondás sorok irt Apologeticum
pro

pro Christianis adversus Hetetreos. de praescriptionib ad
versus Marcionem Valentinianus de morali doctrina de
disciplina Ecclesiastica, de baptismo, de paenitentia, de
oratione, de spectaculis, de habitu mulierib, de cotona mility
de fuga in persecutione, de Jejunio, de mono
gamia ad J. S. Zeuler Hala 1770. 76. Vol. 6. 8o

202. Irenaeus Lugdunensis Püspök Presbiter libros
quinq adversus haereses volt Smirnai ki Edig Venatus
Masbey. Paris 1710

Hetvenkét Philosophus irt irtasio Philosophol genetik.

176. Iti Tatianus Assyrius, ex Gnosticus oratio contra gra
cos nevü munkája meg van ki adta Volf. oxon. 1700

A harmadik Századba

225. Origenes Egyptomi meg holt Tirusba nagy
tudomanyu ember a' Pogányok ellen a' Vallást jol oltal
mazta, vagynak fragmentumai a Hexaplaba commenta
riusaibol melyeket irt a' Bibliára libri 8. adversus Cel
sum libri 4or Patriarchon liber de oratione ex hodiernum
Martyrum Epipha ad Africanum opera de Graeca et Latina
Studio Car de Laire Paris 1789. Vol. 2.

232. Julius Africanus. ex Nicopolisi presbiter
Palestinaba hires irtas magyarázo vagyon Epifa ad
Origenem, de Historia Susanna, de genealogia Xsi Hal
fragmentumokba vagynak meg az ő Chronographiája
ab anno Mundi ad 221.

Hippolitus a' 3ik Századnak közepén nem tudatik
melyik városba püspök mivel több munkája meg hal
gyelnek, vagy Canon Paschalis, nemelyek szerint volt
Portoi, P. Roma mellett más ok szerint Arabiai ex igaz

265. Dionysius Alexandrinus az origenes tanitványa és successora
a' Catheceta[i] Iskolába ígen derék ember mint meg több munkái
tája tsak liber de promissionibus Divinis

270 Gregorius Thaumaturgus ő is origenes tanitványa Neocaesariába Pontusba püspök meg van tölle confessio fidei
és Ecclesiae canonica és halotti beszéd tőle, betegeket gyógyitott, ördögöket üzött Neocaesariában 18. Keresztényt talált
mikor oda ment, mikor ollyan el jött 18. pogányt hagyott

258. Thascius Caecilius Cyprianus Carthagoi püspök Tertullianus tanitványa a' Vallásnak nagy bajnoka vagy mártirja
levelei de Idolol vanitate de lapsis de unitate Eccles. de
mortalitate Testimoniol libri tres, ad versus Judaeos ad
ti Balueius és Maran 1726. meg holt 3 Sabina.

Arnobius Africai Siccaba tanitott Rhetoricat Mesés
görög Philos. Historiát tudott, a Pogány vallást jol rep
tálta rosztul meni a' K. Vallást volt a Catechumenusok Praece
ra, volt ira disputationes adversus gentes Edi et recen
Salmasii Desiderius Judex 1651. M. irtak a' K
las Platonicus Platonicus Phil. tanitott Romában
270. tanitványa Eunapius olvasta a' Jonos Evangy
más és a' mint Rhetor e Statista Zonginus de sub
nevü Könyvébe Cap. 2. pag. 34. dicseri a' Sidok törvény
adojat mind dereka irot.

Belauiai Pirus mellett Porphirius ismet Platonicus
ciliába 300ba 15. Könyvekbe irt a' Keresztyének ellen igen tudo
mentsen a' Bibliából valo erősitésekkel de az idő vagy a'
tásbeli bigottság el vesztette a' tudos világ nagy kárá
a' Pittagorás életének le irta oly végre hogy abból m

mutassa

mutassa hogy bőltseségesse tsuda tételeire nézve nem volt
alább való ember a' XIIIdik Methodius a' ti Zitzéába Olym
pusi Püspök volt felett meg elsőbb réája de az ellene irt
könyvek is el vesztek

Hyeroclest a' Bythiniai és azután Alexandriai administrator a' Ker. ellen egy parallelat vont a' XIIIdik és a' Thiane
i. Apollonius körül mely et Flavius Philostratus 214.
meg jobban ki tsinositott sok jeleis tsudáit beszélvén el
Apollonius nak, az özve hasonlitás hogy egyenessen kön
nyen meg tsalnak es volt Semmisi a' Severus Feleségé
Julia kérésére tselekedte volt egy más Philostratus is
Lesbusi Philostr opera graeca et Latina cum notis Gottfr
Olearii Lipsi 1709 Fol.

Kut Fejek ezen szakasztnak Historiájára

Ezen kut fejek közé számlalyuk mi arolas az irolat is a' kik nem
ezen szakaszban éltek vagyan, de mingyáját utánna

Ilyen
Eusebius Palestinába egy Cesaréa nevü Városba püspök a' ki
Gallienus Császár uralkodásának a' végén, és így mintegy a 270ik
tsztben, a' negyedik ház elején pedig az emlitett helyen püspök volt
a' Praeceptora volt egy Dorotheus nevü, azután Antiochia Presbi
ter, a' Cesaréai Cleruba bé esvén ott egy Pamphilus nevü Mar. Pamphilus a' Szentéletüny
biserrel meg esmerkedett, és olyan nagy barátságot kötött velle, idejeb tanulótsinek
hogy a' nevét is viselé, az honnan Eusebius Pamphili Eunek Bellarmin
a' Pamphilusra nagy Bibliotheeája volt Cesaréában a
melyet Eusebj használt, sokat dolgozott Eusebius irt egy Cro,
meor Exemplar. az originál Görögül volt, de Hyeronimus for
dította Deákul, az is el veszett némely darabjait ki adattatta
Ager in Teatro temporum. Rendi a' Historiát a' világ

teremtésétől

teremtésétől, és le hozza a' XIIdik utáni 324dik Esztendőig, írá
vábá Ecclasticá Históriáját 10. könyvekbe, melyet kezdi a' Krisz
és le hozza 324ik Konstantinusig a' Históriásokat követi ezen a'
toriára, aki olyan bőv és tőkélletes tégyen, a' Criticusoknak nyom
latnak mindenütt az ő munkáiba a' mennyire történik volna a'
rások, ügyekezett ő is történni, a' Christust benne találni ugy
az ő ideje szerint tellett meg ítélni. Innen nem tellett találni h
némelyektől a' legendákból is bé vett valamit, sok találta dolgok
bevett a' melyek canonizálva voltak. Egy Philosophus Kris
nevű előtt ő csak ugyan mindenkor a' 1. jóknak marad. Ezen
halais Históriájára azt nem tellett rossz nevet venni rólle, hog
mint ostodoknak, az ostodokra mellett részre hajlással szól
Vagyunk más munkái is, mint Preparatio Evangelica libri
contra Hyerocklem Marcellum Sabellium et Commentarii in
Psalm. Esaiam Cant. Ezen száradra világosító de Martyrib
Palestina nevű könyve is de vita Constantini Magni 4. lib
tartoznak a' könyvek ezen időre a' 1 jobb részének az Ecclasiá
Krisz. A Const életének és Palestinai Martyrok életének
rium Valesium által a' ki volt Frantzia, a' jegyzései igen
jobb ki a' könyv Amsterd. 1695. Németül ki adta P. A. Sti
Halába 1779.

Hegesippus ugy tetszik eredetre nézve volt Zsidó azután
lett Korenthus, 170 tájáu, holt meg Romába, a Romanus
kodása alatt, ki Ecclasticá Históriát, Hypommematon Ec
lasticon név alatt, 5. könyvekbe, nagy részára a' Históriáu
Commentariusai el vesztek, nemelly darabokat találtak meg b
le Eusebius és Sobár István Svoliusba — Ezen kis ar
tyál irásaibol ki potolhato ugyan a' kitből az Eusebius
koulasagait ki lehet foltozni vagy a' Vallásnak egyé
tételeire világosságot vehetünk. Et Anujjabbal

Az ujjabbak közül nagy szorgalmatossággal dolgozták ezen dolgot
Históriájára a' két első századokra.

Clericus János régi munkáinak mellyek ki adtak
Amsterdámb 1710. in 4to és ugyan ő a' három első századokra itt
mellyeket Basnágé Samuel Uram annales Politico Ecclasticí nev
alatt ki adta Rotter. 1706. Tom 2. in folio, nagyobb világosságot
adnak ezen századokra. Commentarii de rebus XII annor. ante Con- Joh. Jac. Moshemius
stantinum Magnum Helmstadt. 1753 in 4to

Zola József a' Párisi Akadamiába Professor eggyik olyan tiszt
munkájáb 1780. kijáb ügyekezett Moshemiust meg hátoltni
mert ő irt a' Moshem ellenvel látott abban a' históriáb — Meglát
ben jöt ki D. J. Augusti Starke. Utól Ungrischer Der Christ
lichen eltelte Jesu erstem und Frajtem jöt kiadva IV da
rabba Erfurtba 1787. 87.

Semler Salamon János nak observationes novae quib
Hist. Christianae Studiosus illustrari usque ad Constantinum
Magnum Halába 1784. in 8vo

Ezen munkát el hagyván mint olyan Pont Jema a' K.
Vallást, sem a' K. Társaság históriájába ezen halasztnak mely
re külön külön munkát nem jöttek volna ki a' világ elébe

A Terjedését a' két illett a' K. Vallásnak ezen ha-
lasztba azt az Apostoli tselekedettől fogva mutja Eusebiusnak
és origenesnek jegyzései 1. többet világosítanak mert a'
mit az Irenaeus Tertullian és az Alexandriai clemens irva
nagy tabarol szedtek mind ezelet együtt tehet hasz
gesehte der ersten Ausbreitung der Christlichen Religion
a' ki több irotoktol akarta látni Joh Albr Bengelii
Lux Evangelii toti orbi ex ortreus suis nonnisi historico
Chronologica libraria et Geographia propagata per totum
orbem Christianum sacra Hamburgba 1734. igen tudós munka

Vótua

Vátua az Ember valami világosságot a' Martyrologiából, melyek
rgen bövem vagyunk mert az üldözéseknek nem volt vége vala
mire való Ecclesiastica mely Martyrokkal ne dicsekedett volna arol
nak históriájokat meg irták ugyan de nem Ekkorig nincsen
igen meg nevelve, hasugtalagokkal potolva és egyben szedegy
nusok Acta Sanctorum vagyon valami 50. foliant Jerekb
bal ezek közöl Acta Martyrum Smirna et Secunda Veronáb
170ikbe, és Acta Martyrum Orientalium et occidentalium
Romáb 1748

Az üldözésekre mely históriás vagy el passzadak jó Chris
tiani Kortholti de persecutionib Ecclesiae primitivae sub Imperato
ribus Ethnicis Coloniae 1689. és

Francisci Baldini Commentarius ad edicta veterum
Principum Romanor de Christianis egy ilyen nevü könyv
a' végére Constantinus Magnus de Constantini Imp. legi
Hala 1727 in 8vo dolgat lehetne ezre találni

Dodwer Haulek Uram dissertatiokban de primor Mar
tyrum interitu perstitutione cessaque Caussa S. ugyan tölle
dissertatio de paucitate Martyrum az ő ugy nevezett dissertati
nek Cyprianicus valo irásaiba a 11. és 12 szám alatt elöbb
bi jövő odamunba 1684. asztán Fell Uram a Cyprianus
munkáit bi adván ezekes a dissertatiokat is a végére hozzá
adta Amsterdam 1700 in folio

A mi pedig a' R. Társaságnak históriáját illeti a' sok pöl
constitutiok miként jöttek bé a' persecutiok tartásba cleru
ba Diocesisbe, Metropolitano constitutioba sat stb mon
mindenis igen jo rendel szerzett etimologiával egy tsomoba talál
natni Binchain Janos Uramba a' ki volt Novarti Pap
Angliában a könyv jött ki Anglus nyelvre elöb Londonb

1722.

1722ik 10. Tom. azután Deákra Johannes Henrik Sixto
vius 1724ik 29. Fordította és a' második ki adásnak
egy elöljáro beszedet irt Buddeus Petrus Janos Genai
professor és ki adta 1751 Origenes sive antiquitatum
Ecclasticar titulus alatt Halab in 4to Vol. II. Tom 10.

Az Ecclesia igazgatásának elé állásáról irt Jak
Henrik. Böhmer ilyen nevü alatt. Jus Ecclesiasticum Protes
tantium de cultu divino et Parochis Halae 1733. in 8vo
Ir egy catholicus Atyafi is az Ecclesiai jövedelmekről
mi Janos ilyen nevü alatt Commentarius Historicus de
diversitate ac administratione sacramenti poenitentiae in
libris 10 distinctus Antverpiae 1682 in folio, és ugyan
ő tölle meg vagyon egy Commentar de sacris ordinib
mb Amstelodami 1695. A mi ezt a' tárgyat illeti min
den a' l. nagyobb Korgalmatossággal vagyon benne össze
gyüjtve

A Külső Istenti tiszteletet a' mi illeti
egy nagy munka jött ki régi Liturgia veteres nevü
alatt 1615 egy tudos Catholicus jo munkát adott
ki arra — Edmundus Martene de antiqua disciplina, in
Divino Celebrandi officiis Lugd. 1706 in folio
és ugyan ő de antiquis Ecclesiae ritibus ad 2. Tom. 4. Ant
verpiae 1738. in folio mindenis össze szedett, a mit a' l.
nagyobb munkával és paradsággal lehet össze gyüjteni
Ir az Istenti tiszteletre egy Magyar is Tompa Lász
lo Theologiae Doctor és professor a' Posoni Királyi
Akademiában ilyen nevü alatt institutiones de sacris
Christianor

Christianus titkos Posoni 1785 ik 42

A Vallást és az arrol valo tudomanyt ezen szabados Olvasó
inal barebben meg lehet talalni feljebb hasznal hato
az ujjab Kor szem tsak vagyon — Christof Trieel Doctor
Uram sokat fáradozott abba szabados is li munkáját mel
lyek hasznalhatok ilyenek o tolle

Második Nagy szakasz 300tol 800ig

a' Constantino Magno. Ad Carolum Magnum

Ez a' szakasz is egy más utáu igen hoszszu volna, azonba ossze olvasás
és az elsöbb osztályok tekintek belölle 300as ti. a' 4. S. és 6. századokat
a' Mahumet országlása tészen egy nyugvo Pont, a' 2ik N. Károly Császár

1so Periodus 300tol 600ig Vagy Constantinustol Mahumetig

Ez a' Periodus olyan történetekkel nyilik meg mely a' K. Társaságra,
mint a' Vallásra nézve igen fontos. — A' Romai Császárok a' K. Vallás
be vetik, és ez által Status vallásává tészen — Egy más utas vészen
magának már a' Vallás még egy nagy történet el tészi ezen utbol
uj történeteket terjeszt a' Vallás is keresnek eleibe t. i. N. Kelet és
N. Nyugot, mind a' Vallásba mind a' Politicumb meg hasonlanak
a' Rövid tekintö századba. — Mely által a' Tiberis mellett a' Thy crach
fel állitya uralkodo székét és ezen 2. Rövid tekintö századot alatt
mely eket magunk eleib vettünk olyan változás esett a' Vallásba
mely az elsöb 6. századokat a' Rövid tekintöktöl egészben meg
Különböztetö mikor egy nyomaszto Vallás Uralkodóvá tészen tekin
gondolni a' Rövid tekintöket. — A' Papok egy koval a' Clerus ezen vál
tozást a' maga commodumára l. jobban tudta hasznalni mint a'
Rói Püspök emelkedésével a' Papi Despotismus egészben kitsi
nöso. Ez a' 2ik Pont tészen más ezen szakasztb

I. Be folyás

I. Be folyása a' Papi hatalom meg erösödésének a'
Társaság constitutiojáb, az arra kedvező körülyül állásokal egy
be. — 2. A Vallást és a' Theologiának ki fordulása hogy
meg tudhassuk mitsoda fordulába volt a' nép Vallása, milyenbe
az Ecclésiae. Mitsoda változásokkal unokáitsatok ő. — A K.
Társaság és a' K. Vallás tészinek arán ide a' fö pontok.

Hogy a' Vallás változásai is ő tőlünk jobban elöbb ismeretes
lehessenek vizsgáljuk meg, mikeppen lett Uralkodóvá a' Rói
Birodalomba — Mennyire terjedett mivel ennek az Eccla constr
tutiojába nagy be folyása lett.

Hogy annál biztosabb menjünk a' Politica Mivoltájára
ezen idö tájnak vegyünk egy oldal tekintetet, abból a' K. Társa
ság fo vagy roszz állapotyára világot vehessünk.

Meg 284ik lett volt Császárrá a' Rói birodalomb egy Dal
mata Diocletiánus a' tizedik üldözésétöl számláltatik a' Mas
rok Epochája társul vette az igazgatásba a' Pannoniai Mari
miánus miatt mint a' Rói birodalomb immár annyi Császári titulussal
állottak volna eleé nemelyek hogy jobb modal vigyázhassanak
mindenik vett még egy egy collegát maga mellé Diocletiánus
Galeriust Maximiánus Constantius Clorust azonb tudnunk
hogy 304be mind Diocletiánus mind Maximián le mondanak
a' Császárságrol Hét Császár maradott még Constantius Clo
rus és Galerius. Hispaniát Galliát Britanniát birta
az elsö — Galerius pedig a' többi országokat — a' li Collegáinak
vette Severust és Maximinust — 308ba meg holt Constan
tius Clorus és az Armada a' Fiát a' N. Constantinust Csá
szárnak tiáltya. De Galerius csak a' titulust engedte által
és Severust tette Császárrá Rezealá borsátsán Italiát
és Afrikát, de annyán ő hogy ezt emül viselné magát az
el bukott Maximinusnak egy fiát Maxentiust tiáltya
hely ed e czafiának sőt meg a' vén Maximinusba fel

ebred

ebred az ambitio J. a' Rói tanátsal meg téte magát Csás-
nak— a' ki szeretni midőn az oltalma alá ajaulotta volna
magát meg ötleti. és helyette Dzeiniust egy Dálmest neve-
li helyette Császárnak. Galerius meg engedte Maximi
nusnak és a' Nagy Constantinusnak hogy valoságos Csá-
társok legyenek, ugy hogy ugyan azon egy időbe hat Csá-
rok voltak Galerius, a' N. Constantinus, Dzeinius, Maxi-
nus Maxentius Maximianus. Ezek külömböző tempora-
tumnal birtak, az országokat melyeket birtak külömbö-
Systhemával igazgatták és az alatt valók a' szerint voltak
boldogok vagy boldogtalanabbak— Az egy Constantinus
Császárok tsak a' többi üldöző volt 310be Constantinus
meg szorongatta Pórolóson Maximianust, 311e nyomo-
rul meg hal Galerius, 312e Maxentiust meg győri Con-
stantin a' midőn el is vész, 313 Maximinust győri meg
Dzeiniust a' ki maga magát meg ölte. Dzeiniust Constan
maradat hát szemben, 314e bacba elegyedtek ezek is eg
mával hijába választó Dzeiniust végre pitvát életet, mely
324. meg ölette a' N. Constantinust, és így a' Császári Sze
be egyedül maradott a' N. Constantinust.

Ő vélle kezdődik a' Vallásba lévő nagy változás, bajá
volt a' szerb, a' K. Vallásról való meggyőződésből szeleb
é vagy politicaból szétszéledt? Nézzük meg a' Rói nyúl áll
sokat melyekbe Constantinus Császárra lett ugy oszlás
hozá vesznetsünk ükább mert hajlott arra, hogy a' K. Valla
Status Vallásává tegye, ezek a' hat pontok ki mutatják

1ör A 4ik Száradba már a' Rói provinciák feli voltak
restenyeltek sőt a' szerb szinte egy eulő számmal volna
gamsoltak. A Statusnak sokféle mivatalyaiba az alsó

sálnak

sálnak a' Pauátsba a' provinciákba sőt az Udvarba a' Kor
mánynál szerb ültek, az üldözések Zivatalyai el szenvedtek
volt a' 300 utolso felétől fogva szabadon gyakorolhatták
a' magok Im tiszteleteket templomokat épithettek, az igaz
gatás szemet tartára, a' Pogannyok előtt végbe vihették
mindenn ezekre vonatkozó dolgokat— A Valerián üldözésétől fogva a Dio Euseb. L. 8. C. 1.
letianusig 40 esztendeig szenvedett volt a' szerb Templom
jaik úgy gyarapodtak hogy szak Rómába az alatt az idő alatt
40. Basilicanusoknál több volt, Galienus Császárnak egy edic
tuma által örökös tolleratiora engedtetett.

Ez a' boldog állapotbyok a' szerb az Udvari szabola-
tal Dioclesianussal szakitásig egy edictumot a' szerb ellen mely
nek ereje mellett a szerb minden templomai el vétetthessenek
ők minden vagyonalból ki vettethessenek. Ezt a' pataut sola
tot követte még egy más szomyebbik szemünyeb is mely
re nézve maguralyanak a' K. Vallás szilon követői ellen is
el küldetett ez a' patautsolat minden provinciákba hogy vég
re hajtassék N. Nelerius a' Dioclesianus patautsolatlyát
az ő collegái Severus és Maximinus nagy szorossan vég
hez vitték, a' hol Nicomediában a' residentia meggyulvan
a' szerb pártostodásokra fogták a' pogányok, Dioclesianus
szinte el is akarta magával hogy a' szerb vége már emlé
kezető pénzeket is veretett ugyan felyül irással: Dele
ta Christianorum nomine.

D. Még a' szerb a' Birodalom nagyobb részében ugyan szomoru sors alatt nyögnek azon provinciákba melyek
be Constantin volt, t. i. Galliába Hispániába Britanniá
ba egész bétellség volt J. majd 306ba a' Corregensek
akaratjok ellen is Császárnak kiáltyák ki. Ugy Ural
kodo egy tolleratiora edictumot publicaltat mely ben

Minden

mindeu vallást határozatlanul szabadjág engedtenek 312
Maxentiussal hadba elegyedik, Italiaba Constantinus
megyen ellene Roma és Italia ő övé lészen ő is ö
cédetumot publicaltat a' türedelemtől evel a' clausulaval
hogy senki is küldetés vallását el ne hagyja Zeiminya
maradvan Constantin Majtáuba Rébis ismét egy e
cédetumot melyből a' felyebbi clausulát ki hagyja é
felyes szabadságot ád mindenekatra a' vallásra állan
a' melyre rettenik 313.

A. El folytak 10 esztendők azután ő Constantin
a' K. vallás commodumaira semmis sem tsinál 324
a' mikor Coregensétől Zeinustól meg menekedet és
osztan egyedül övé volt az egész Statust. Ellen tét parancs
latot adott ki 1ō hogy a' fogoly szauli veiket bánják a
tettesek ket haza mivatkassanak szabadságaik jobbagai
Civilis jussaikba helyre allitkassanak.

2. A Második parantsolat avolt, hogy régi el ve
vagy el romlott templomaik a' Császár költségéu meg
épitsenek, még pg hogy azok nagyobbak és tágasabb
legyenek mint az elsők

3. Constantinus Császárnak utolso esztendejen
337. tehattyuk azon Epochát a melyb osztan a K. Vall
Statust vallásaiva tett mert azra az esztendőre esik az a' po
parantsolatja melyb a' régi vallás el törlését a' pogány
templomok be zárását az áldozatok ő tiltását egy
szoval az edig volt Uallodo egész Imi tiszteletet mod
fő vetsés alatt meg általtotta Hivali a' Vasarolba a hon
nan alit a' magok Istenüket alatak áldozni kentek

mikeppen

mikeppen a' falura ki menni és onnan a Paganus
nevezet a Pago pogány

6. Hova ragasztathattyuk tsak ugyan hogy valo
fogod Uralkodova 342be lett a' K. Vallást midőn az
a' Constantin fia valoságosson Proselytabol Constan
tinus ez a' Proselytismo ugy tálvol nem volt egész fogana
tos mert még a' 4. S. Századbol és a' burgo Császá
rok mélyenel voltak Theodosius a' fiai Areadius és
Honorius a' meg maradot pogányok ellen valo bün
tetéseket meg ujjitották

Ezekből már könyelebről meg határozhattyuk, ha valyon valo
sággal vagy Politicabol volt Constantin Keresztény?

2. Inkáb lehet hinni hogy a' Constant. Tollerantia Cselek
maiba a' Politicanak tób része volt mint sendá' Vallás felől
valo meg győződésnek — Előre látta azt Constant. hogy a'
maga Collégaival hadba fog elegyedni, s eppen azert mikor
a' Collégai üldözték ő akkor a' maga Provinciaiba türedelmet
parantsolt azis jol tudta hogy a' maga táborába sok a'
Keresztény sőt minden Provinciaiba a' Collégainak is hogy
nyerhesse volna meg hát azon Pasomanyokat könnyebben
mint a' Vallásnak valo kedvességgel. Es az üstereffe melyet
remellette a' Kettől jobban meg magyarazza ő Keresztény
legét mint minden tsuda jelenések melyeket nem kimni
sok ideig Keresztsenek tartatott.

Egy olyan tsuda jelenést emlit Eusebius a' melyről
ő azt mondja hogy a' Constant szájából hallotta legyen
t. i. Midőn Maxentiussal 312be meg alatsna ütközni es
az Istenek segedelmét kérné Fényes nappal délbe egy

Keresztet.

Keresztforma jelenséges látomás Constantinus az égen mely-
ben ígyen írás nyomatkozott TOTO VINCE hogy vinnéd a' Keresztfor-
ma jelenség is utóbb a Christus nevéből a Rét első betűi
X. P. mutatva ezen jelenéssel sokáig tündöklő magába az
estve el jövő és le fekető azonban a Nap éjjel meg jelenik
éppen azzal a' látomás képpel és azt parancsolya Constan-
tinus hogy azt a' vitéz tsinálttassa táborinak zászlóra és gyá-
rm fogva mely meg esvéve azután kezdette a' papoktol értetni
ni hogy ki lenne az igaz Istennek és chatecumenussá lett V. ol
vasni kezdette a' Bibliát

A mi ezt a' jelenést illeti, és azt a' különös álmot nincs
a' természetből lehet valami igaz de még is azt babonás gon-
dolkodása modját mutatlya a' Papok el tsalásából nincs
a' győzedelemnek keresése ugy tartotta azokat. Annyi igaz
hogy a' 312dik fogva a' keresztyén hitvségeket jobban meg esmérte
többet bízott benneök.

6. 324dik fogva gondolkodott Constantinus a' R. Vallásom
l. alább annak Koronátségesse való tételében nagyon igyekez-
zett az hogy volt neukik kedvezéssel a' Pogányok iránt
oknak magyarázhato mivel látta hogy Ulpian Vallást lévén
a' R. Vallást. Negro ad exemplum totius Compromissorius ars
az ildózó tőr vénnyek a' Pogányok ellen melyeket Uralko
sának utolsó esztendejében sajtolnak ki tőlle, tsak a' pús
pökök paetiojok volt a' kitől kérő volt vájni még egészen
uralkodóvá lehetnének, oknak lett az hogy Julianus Apos
ta alatt a' Pogány Vallást el erőtlenedett fejét még egyszer
fel emelvén ki futta a mérges lelkét a' Pogány Vallásra
Kettje. Ah a' Görög filosofiával ki pallérozott elmáját

jól tudta

jol tudta az Isten olvasónak kellő Püspökeket kik légyenek,
a' R. Vallást ki tsinni nem akarta csak utolkodo proro
gativáit kiterjesztvén. A R. Vallásnak tulajdonitotta az igaz
a' csatákor a' Nap kelletlő és bárorságnak tanitadását V. az
lehet meg és benne látszik hogy nem erőszakkal nyomta.
A successorai is mint a' R. Vallást emelték ugy hogy az ötö
dik század utolkodo lett Koronátségesse melyet lehet csak
dalni képtsa tekintvén az elsőbb századokra.

A meg keresztelkedéséről Constantinusnak két véleleked
vagy. 1. Hogy élete vége felé chatecumenusnak mara-
dott az bizonyos az iratik rolla hogy a Perzsák ellen való ex
peditióra hadakozta volna hogy a' Jordánban allon meg ke-
resztelkedjék de Nicomediában hirtelen betegségbe esvén
az oda való püspöktől Eusebiustól is, másod jelen lételbe meg
keresztelteték a' 337dik a' mikor Pünkösd napján meg is
holt ezt így bebélli Eusebius.

2. A Chatolikus atyafiak pedig ezt erőltetik hogy Ir.
Sylvester Róm. püspök keresztelte volna meg Rómába
még pedig ilyen kőrnyül állások által

3. Constantinus meg ölette a' magafiát Crispust
és Faustát a' Feleségét, Faustát el vádolván Crispus
ával, hogy őtet bujálkodásra unsolta volna, de a' dolog nem
ugy lévén Faustát is meg ölette. Ezután bé poklosság
hallott Constantinusra melynek orvoslását álmába
ugy látta ha meg kereszteltetnék ezért Sylvester
Papával meg kereszteltetvén magát (. után a' bé pok
losság el mult. És azután lett keresztényé. ebéli hálá

datossága

Hálaadatosságát akarván Constantin tovább is meg bizonyí-
tani egy Donáuval a' Pói püspökségnek Dájául elosztá az ug
nevezett Patrimonium Sancti Petri

Hogy ez a' Donáu Költsemény légyen a' Catholicus anyaszád
Köröl sokan meg mutatták mint Valla Lóssus Aeneas
Sylvius

a' Mesh annak száznak sőt az azutánni száradik is hi
telesebb iroi rolla nem emlékeznek a' Prátzunus Decretu
mainak is a' li 1050 kedre arolat ódva mint meg
a' regibb gyüjtemenyeibe. az a' jegyzés melyből lehetne
li homi hogy arra a Donáura volna hélorás

b. Eletének vége felé az az bs. ekkreudöd Korábi
Rodásának 31. Rerecht ellenére meg Constantin Magnus
holott Sylvester már az előtt S. ekkreudövel meg holt vo

C. A Donáo titulussa nem mutat a' Constantin Szára
jára ellenkezéssel is vagynak benne. Sok feleb volt szá
a' Venétziába mulatozo Papa Nemenssának egy Venetzia
patricius a' midőn vetélkedének a' feleb hogy az Adria
tzum Tengerhez melyik neb volna több jussa a' Papá
nak é vagy a' Venetzendolt azt kérdi a' Nemenes Solvagyo
az a' privilegium melynél fogva a' venetzesek birnák? Fel
a' patricius abban a' Volumenbe a hol vana' Constantin
Donáoja a' Patrimonium Sancti Petriről a mi pg a felyeb
emlitett Szerzőket illeti melyet Városa Constantinus a'
helyről sem egyenesek meg Galliába Szláziába vagy Stáliába
Némelyek azt mondják hogy akkor Rómától volna az a' Vá
rást hogy a' K. Szatornakat az ellenség ellen ujabb q
bátorítsa

bátorítsa másod pg egészben mástnak tartyák vagy h
alnáiba látsa volna mivel hogy sokat gondolkozott az ürtöző
li menetele iránt magyarázák ugyis mint tetszésseri
generationem mlyen játékjai a' tetszésnek a' Hold és
a' Nap körül szoktak gyakran esni a' mint a' Gryengesek
tapasztalták mely jelenést oktán a' K. Papok magya
rták arra hogy valósággal ait Nevei jelentő lés
első betüi formái látva akkor volna benne, alkalmatosak
tsak ugyan inkább mivel ait a' li békességet szeretik ba
jasan lehet kimi hogy a' harcra szaratósra volna.

Mesénél Constantinustol mikeppen épitsse légyen
Constantinapolyt i. i. a' Catholicus anyaszád azt mondják hogy Ro
mát a' Papának hagyná a' Birodalom fő Városát Athéba által
alatta szemi még pg Phrygiab abba a' helybe a hol volt régen
Troja de sok sokak telepedvén le arra a' környékre a' Mester
emberek minek szerzett arok el kapták és le tették Bizantziumba
és igy a' Sokak vérétsége alatt Bizantziumot meg épitette. És
nevezte Constantinapolynak. Midőn a' Pói Patricusok nem
akarának által menni az uj városba ilyen fogással élt Romás
le rajzoltatta egészben a' benne lévő épületeket is, és ugyan
arra a' formára épittetett mindent Constantinapolyba. A Patri
cusokat a' Perzák ellen való harcba küldötte, és oman arok haza
térvén Constantinapoly felé jövedelmező nézték a' Város épüle
tyét hát mindeneket ugy találtak mint Romába meg tetszvel
tettek arészt és oda maradtak igy telepedtek meg arok is a' kik
az előtt nem akarták hogy a' Birodalom fő Városa meg változ
zék. Sokat szenvedett hasznos dolgokat is Constantinus

a' Keresztel

a' Keresztel való halálra el tőr lőtte az emberi végét tselekedte
vagy hogy arral a' Tiszt Kedvelet Keresse bíronytalan. A Vándo
napot törvény esen nyugodalom Napjává tette melyet a' Ko
népnek nagyon kedvetett hogy a' hat munkás Napi után a'
hetedikben légyen Nyugodalommal Napja. A Frantziákra a
10ik Nap most a nyugodalom Napja de igen sok kiléuh
napokat egy más utan dolgozni arral hogy a' Keresztnek h
lalát el tőr lőtte jo dolgot tselekedett de azután az a' Tok lő
belölle hogy a' tiszteletnek egy objectumává tette, mert Adlem
a' Constantin Anya feleltebb religiosa volt buts u járui egya
ran el ment Galeet-ra ide meg látogatta a' 12dik Születese helyé
Bethlehemet meg nézte azt helyet is a hol meg születtetet
és több más helyeket a' hol az Uj Testamentum-nak vala
nevezetességeket irtak mindenütt Kápolnákat Templomokat
epitetett melyekbe a' fiai Constantinus is 3ig ellette az ira
ik hogy midőn a' Golgotat ásnák volna ugy a' mint ma
hívják a' Calvária 3. Keresztre találtak melyet a' 12dik és
a' vélle fel feszítetett Két tolvajokkal Jesus ítéltek de
nem tudván hogy melyik légyen a' 12dig a' Macarius Jud
pót ilyen modon találja ki azt mondotta t. i. hogy a' k
a' 12dik Keresztye a' melyet a' beteg illetvén meggyógyul
ez ugy is lett egy tőrténet által meg betegedett a' fiának od
hozták rendre tették mindenikre és az egyiktől meggyóg
vám azt mondotta Macarius hogy az a' 12dig azon a' Keres
ten találtatott 3. Szeg is ezeket Heléna el hozta magával
és a' fiának Constantinusnak ajándékozta a' melyet Kőrülo
egy ikból 2 ovának Zabolát tsinálttatott hogy az ellenség
ellen annál nagyobb bátorsággal lenne, a' másik az Asszá

keumba vette de hogy a' Kétvelek le tsendesedjenek
3ol a maga Statujának tetőt tsinálttatott hogy az ellen
ség nyilai ne árthassanak az a' Keresztet pedig olyan tsuda esővel
bírt hogy a' Keresztes hadakba majd minden Katona hord
belölle és ma is ritka templom a' melyben a' Catholicusok
nál ne lenne belölle 4. még is a' Keresztet el nem fogyott
mintsoda változások estek alatta mind a' társaságba mint
a' Vallásba alább meg látyuk igy hoppantsta valék con
stantinusról de az meg mentsen hogy az első K. Tsá
sárról beszéllyen

Terjedése ebben a Chataesában a' K. Vallás

Ebben a' Történetében is most rövidebben lehetünk mi
vel az Imperiumon tsinált vala terjedése nem annyira
mint ezzel az idegen Statusban volt ki hatása a'
K. Vallásnak mesés annyira valoságtul belölle.

J. Sozomenus (a) beszélli hogy Iberiában melyen
a' mái Georgia értetik, egy Aszszony a' ki fogoly volt vitte volna
oda még pedig ily en alkalmatossággal egy Aszszonynak a' fia be
teg lévén rendre hordotta a' házokhoz is valaki orvossagot
tudna mondani ahoz az Aszszonyhoz is el ment ez azt felelte hogy
ő semmi orvossagot mondani nem tud de Könyörögyen a' Jesus
nak mási hogy ő gyogyul, a mely meg is esett. A' Királynak
a' fiát olyan modal meg gyogyitotta az Aszszony pedig szün
telen könyörgéssel és bőj tölelel foglalta magát, ezzel sok
prosely tákat nyert, és a' Vallás el terjedett, és a' Király is a' Ki
rálynéi is Constantinápolyból sok Papokat hozattak a'
nep szamára. Ugyan ebben a' 4ik Szazb a Martomanusok
is t. i. az alsó Pek országi Lakossai is egy Aszszony tanitsa

meg 2or A bizonyosobb hogy a' Gothusok közé miként meg
t.l. azok a' kik a Duna partyán laktak, gyakran probálgattak
bé bé tsapni a' Romai erős Constantinápolyi Birodalomba
által menni a' Dunán, és sokszor nagy nyerességgel is tértek
meg. Mind az Udvarnak nagy alkalmatlanságokra, mind a
provinciakk voltak ezek a' bintetések. Constantinus gyakran
vissza hajtotta őket hanem 369. midőn Valens a' ki Con
stantinápolyba Uralkodott, égy ütközetet ellenek meg
nyert volna ilyen kötésre ment vellek, hogy a' Duna
mellett lévő provinciák légyenek az övék de olyan fel tétel
tel ha kek lésznek ez a' fel tétel könnyűnek láttzott a'
Gothusok előtt a' minthogy olyan könnyű szerrel juthattak
olyan szép provinciához, a' keresztény atyák aval vádolyák
ugyan Valenset hogy meg tsalta volna őket mivel Arianus
sokká tette őket a' minthogy maga is nagy Ariánus volt.

3. A vége felé ezen szazodnak nagy valtozás esett a'
Rói birodalomb a' mely a' világi historiába égyetlen égy rev
lutionak marád a' maga Nemébe ez népek vándorlása a' Na
nyugosi provinciák ebb a' századb nem tsak el pusztittattak
hanem politicájok is meg változott darabokra töredezett a'
Rói nagy Colossus a' romlást meg kezdettek a' Gothusok
408. Midőn a' Hunnusok őket a' Valenstól adott provinci
akbol ki nyomnák égy tsoport a' Gothusok közül Márikkal
el ment Itáliába 410e ott pusztitott két esztendeig osztán
bé rontott Galliába. Ugyan oda indultak a' Burgundok so
más népekkel öszve elegyedve S. Elsászt el foglalván a
Rhodanus mellett el terjedtek míg 415e A' Hunnusok

el nyelettek